

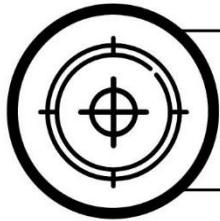
Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'

In Hasselt, Herk-de-Stad en Nieuwerkerken

Scopingnota

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

‘Herkenrodebossen en Wijerbos’

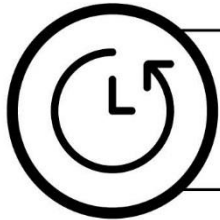

Waarom maken we dit plan?

[[Doelstelling](#)]

De open ruimte in Vlaanderen is schaars, en deze moet beschermd worden. Dit plan heeft als doelstelling een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving te creëren. Dit wordt gerealiseerd door te streven naar een robuust, aaneengesloten en (bio)divers boslandschap, met ruimte voor duurzame grondgebonden landbouw en aandacht voor het beschermen van het historische bocagelandschap.

[Meer weten? zie hoofdstuk 2. Plandoelstelling en planvoornemen](#)

Wat ging er aan dit plan vooraf?

[[Historiek](#)]

Dit plan geeft uitvoering aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, de visie op de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS), de vastgestelde landschapsatlas, het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 en de bijhorende beleidsbeslissing van de Vlaamse Regering om 10.000 ha bosuitbreiding te realiseren tegen 2030.

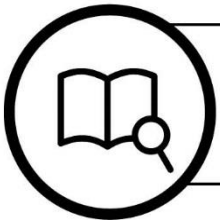
[Meer weten? zie hoofdstuk 1. Historiek](#)

Over welk gebied gaat het?

[[Plangebied](#)]

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Het deelgebied ‘Wijerbos’ ligt ten zuiden van deelgebied ‘Herkenrodebossen’ op grondgebied van Hasselt en Nieuwerkerken. [Meer weten? zie hoofdstuk 3. Het Plangebied](#)

Wat kunnen de effecten zijn?

[[Scoping](#)]

De mogelijke milieueffecten worden onderzocht in een milieubeoordeling die geïntegreerd wordt in het GRUP. [Meer weten over scoping? Zie hoofdstuk 4.](#)

Het plan

Het plangebied van het GRUP bestaat uit twee deelgebieden: ‘Herkenrodebossen’ en ‘Wijerbos’.

Het deelplan van de ‘Herkenrodebossen’ heeft betrekking op een openruimte gebied gelegen tussen Hasselt en Herk-de-Stad, vernoemd naar de abdij van Herkenrode waartoe het bos in de geschiedenis behoorde. Op dit moment bestaat het uit verschillende versnipperde bosfragmenten, omgeven door natuurlijk grasland, weilanden, akkers en ander landbouwgebruik. Vroeger was het een groot aaneengesloten boscomplex, maar door verschillende ontwikkelingen doorheen de jaren transformeerde het naar een versnipperd landschap. Dit GRUP heeft als doel een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving te creëren door te werken aan een robuust, aaneengesloten en (bio)divers boslandschap met ruimte voor duurzame grondgebonden landbouw en aandacht voor het beschermen van het historische bocagelandschap.

Ook binnen het deelplan ‘Wijerbos’ wordt gezocht naar een versterking van de bosstructuur, onder meer op de voormalige ontginningszone.

Aan de hand van herbestemmingen via het GRUP wordt gezocht naar een nieuw evenwicht tussen de verschillende functies die een plaats krijgen in dit plangebied.

& PROCES

Hoe ver staat het proces voor de opmaak van het GRUP?

**De PROCESNOTA
toont de procesaanpak in
elke fase**

De procesnota geeft de procesaanpak in elke fase van het proces weer. De nota geeft weer wat de aanpak, timing, overleg- en participatiemomenten en resultaten van elke fase in het proces zijn. Ook de wijze waarop het vooroverleg met de betrokken actoren wordt gevoerd, is in de nota terug te vinden.

De Procesnota is evolutief

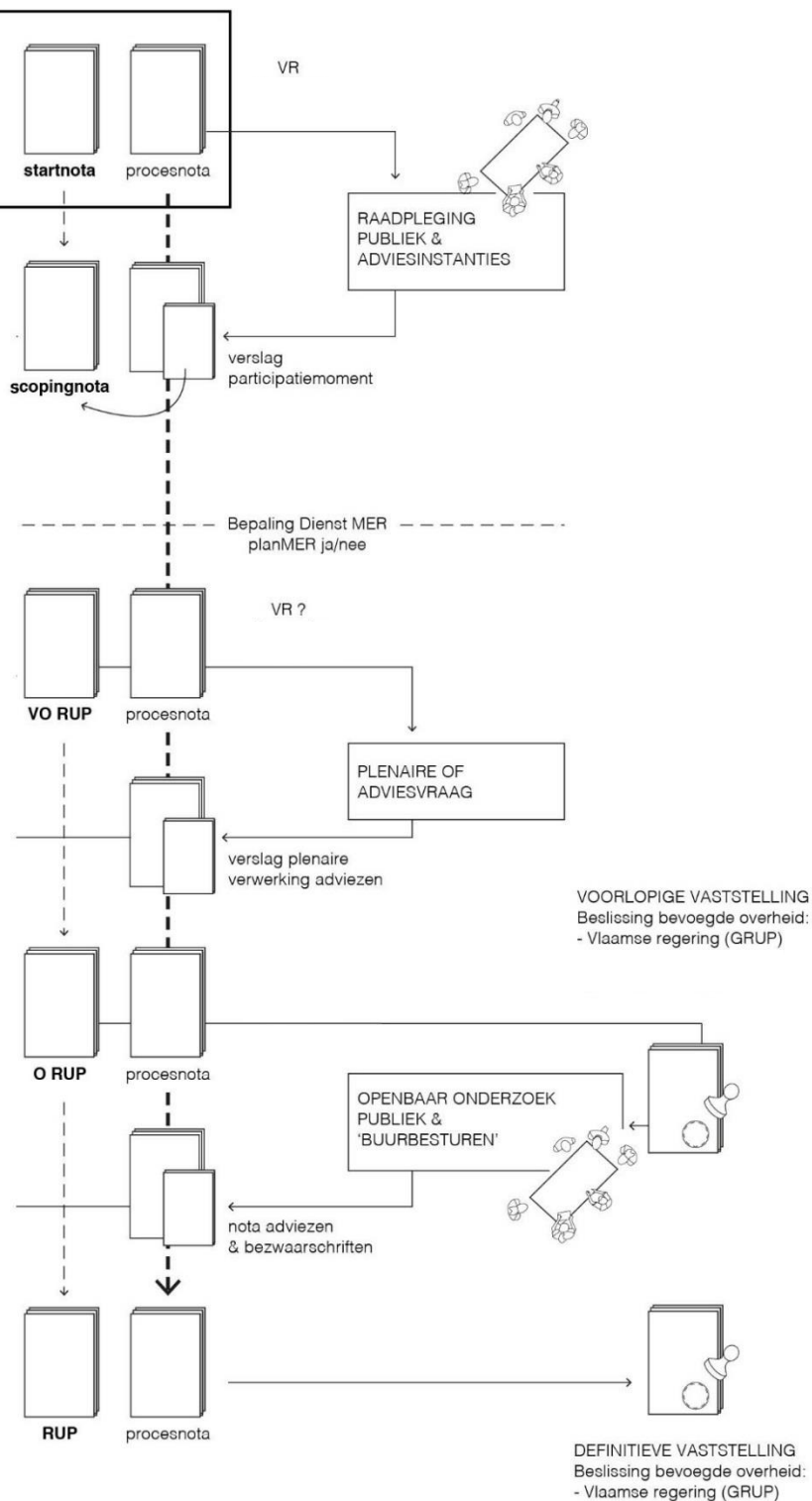
Scopingfase

Het geïntegreerd planningsproces van het GRUP Herkenrodebossen en Wijerbos is opgestart met de beslissing van de Vlaamse Regering van 15 mei 2020. De resultaten van de eerste onderzoeksfase zijn opgenomen in de startnota, waarover de Vlaamse Regering op 03/09/2021 beslist heeft. De inspraakperiode over de startnota liep van 05/10/2021 tot 03/12/2021. De resultaten van deze inspraak- en adviesperiode zijn verwerkt in deze scopingnota.

Alle documenten zijn te raadplegen op <https://omgeving.vlaanderen.be/grups/herkenrodebossen>

Het proces

Voor dit geïntegreerde planningsproces zitten de verschillende openruimte actoren samen met de stad Hasselt. Hiervoor zitten volgende stakeholders in het planteam: Agentschap Natuur en Bos (ANB), Departement Landbouw en Visserij, Departement Omgeving, Agentschap Onroerend Erfgoed en stad Hasselt. Daarnaast wordt er ingezet op open communicatie en is er ruimte om in dialoog te gaan met andere betrokken administraties en gemeente, met georganiseerde actoren, met de bevolking, enz.

Inhoud

1	Historiek	2
1.1	Aanleiding en historiek	2
1.2	Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken	2
1.2.1	Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	2
1.2.2	Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)	3
1.2.3	Relatie met gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	7
1.2.4	Relatie met vastgestelde landschapsrelicten	9
1.2.5	Relatie met provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen	10
1.2.6	Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken	15
2	Plandoelstelling en planvoornemen	16
2.1	Plandoelstelling: vrijwaren en versterken van de open ruimte voor natuur, bos en landbouw	16
2.1.1	Plandoelstelling voor het gehele plan	16
2.1.2	Plandoelstellingen voor deelgebied Herkenrodebossen	16
2.1.3	Plandoelstelling voor deelgebied 'Wijerbos'	18
2.2	Planvoornemen	18
2.2.1	Planvoornemens voor het gehele plan	18
2.2.2	Planvoornemens deelgebied Herkenrodebossen	19
2.2.3	Planvoornemens deelgebied 'Wijerbos'	20
2.3	Alternatieven	20
2.4	Reikwijdte en detailleringsgraad	20
3	Plangebied	22
3.1	Geografische situering	22
3.1.1	Herkenrodebossen	22
3.1.2	Wijerbos	22
3.2	Bestaande juridische toestand	24
3.2.1	Deelgebied Herkenrode	24
3.2.2	Deelgebied Wijerbos	25
3.3	Bestaande ruimtelijke structuur en feitelijke toestand van het plangebied	25
3.3.1	Fysisch systeem	25
3.3.2	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	33
3.3.3	Natuurlijke structuur	44
3.3.4	Agrarische structuur	48
3.3.5	Nederzettingsstructuur en verkeersinfrastructuur	51
4	Scoping en aanzet m.e.r.-methodologie	54
4.1	Inleiding	54

4.2	Juridisch kader	54
4.3	Geïntegreerd milieueffectenonderzoek	54
4.4	Team van erkende MER-deskundigen	55
4.5	Scoping (en screening/tiering).....	55
4.6	Planingrepen en hun relatie tot de effectgroepen	56
4.7	Te onderzoeken effecten.....	56
4.7.1	Algemene methodologie	67
4.7.2	Bodem	69
4.7.3	Water	70
4.7.4	Geluid en Trillingen	71
4.7.5	Biodiversiteit	71
4.7.6	Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie.....	73
4.7.7	Mens.....	74
4.7.8	Overzicht te onderzoeken disciplines en effecten	76
4.7.9	Overige elementen.....	76
5	Veiligheidsrapportering.....	78
	Bijlage 1. Verwerking inspraak en adviezen	79

Scopingnota

Dit document is de scopingnota van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) 'Herkenrodebossen en Wijerbos'. De scopingnota is een verwerking van de startnota die van 05/10/2021 tot 03/12/2021 een advies- en inspraakperiode heeft doorlopen. Een startnota toont de eerste onderzoeksresultaten van het geïntegreerd planningsproces van het GRUP. Deze eerste onderzoeksresultaten uit de startnota zijn in deze scopingnota bijgewerkt en aangepast vanuit de resultaten van de inspraak- en adviesvraag. De scopingnota volgt dezelfde opbouw als de startnota, maar is inhoudelijk op volgende punten aangepast:

- De relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken zijn binnen het hoofdstuk 'Historiek en aanleiding' ondergebracht
- De situering van het plangebied is verplaatst van 'historiek' naar het hoofdstuk 'Plangebied'
- De verwerking van de inspraakreacties naar aanleiding van de publieke raadpleging is als bijlage 1 toegevoegd aan dit document

Een geïntegreerd planningsproces kent 5 fases. De resultaten van elk van deze 5 fases worden geconsolideerd in een nota. De scopingnota is dus de tweede van 5 nota's (startnota – scopingnota – voorontwerp GRUP – ontwerp GRUP – GRUP) die elkaar opvolgen.

In deze scopingnota is vooral inhoudelijke informatie over het GRUP opgenomen. Voor informatie over het procesverloop en de procesaanpak verwijzen we naar de procesnota die in deze fase samen met de scopingnota raadpleegbaar is.

Contact en info:

Departement Omgeving

www.omgevingvlaanderen.be

omgevingsplanning@vlaanderen.be

02 553 38 00

Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel

1 Historiek

1.1 Aanleiding en historiek

Met de goedkeuring van de startnota op 3 september 2021 werd een geïntegreerd planningsproces gestart voor het gebied de ‘Herkenrodebossen’ in Hasselt en Herk-de-Stad en voor het gebied ‘Wijerbos’ in Nieuwerkerken en Hasselt. Het plan wordt opgemaakt in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en geeft uitvoering aan beleidsbeslissingen die verschillende aspecten van het gebied betreffen.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, of kortweg GRUP wordt opgemaakt in uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het gaat hierbij om de bepalingen m.b.t. de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur. Deze bepalingen zijn voor de regio Haspengouw-Voeren verder uitgewerkt in een gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos.

Het GRUP ligt tevens in lijn met de visie op het regionaal stedelijk gebied Hasselt-Genk, met name de aanleg van een stadsbos aan de rand van het stedelijk gebied: de omgeving Herkenrodebos.

Bijkomende zal het landschapsrelict “Herkenrodebos en kasteel van Stevoort” dat vastgesteld is in de landschapsatlas, vertaald worden naar een erfgoedlandschap.

Met dit planningsproces wordt ook uitvoering gegeven aan het Vlaams regeerakkoord 2019 – 2024 waarin gestreefd wordt naar een groener Vlaanderen, naar een beter evenwicht tussen kwaliteitsvol wonen, ondernemen en het beschermen van de open ruimte. Tegen 2030 moet er 10.000 hectare bos bijkomen en moet er 20.000 bijkomende hectare natuur onder effectief natuurbeheer komen. In de open ruimte wenst de Vlaamse Regering de nodige plaats te voorzien voor o.a. natuursystemen, klimaatmitigatie- en adaptatie, waterberging, landbouw, recreatie en ontspanning. Landbouwgebieden kunnen structureel bijdragen aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit (water, bodem, biodiversiteit, landschap) en het leveren van ecosysteemdiensten. Ecosysteemdiensten (ESD) omvatten ‘al de goederen en diensten die ecosystemen aan de samenleving leveren’ zoals natuurlijke bescherming tegen overstroming, bestuiving door wilde insecten, natuurlijke waterzuivering, klimaatregulering, natuurgebonden recreatie, etc.

Het plan zal de noodzakelijke bestemmingswijzigingen op perceelsniveau doorvoeren. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan, het BPA Herkenrodebos, GRUP ‘Oppervlakedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg’, RUP 206 Herkenrodebos) vervangen.

1.2 Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken

1.2.1 Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

1.2.1.1 De bindende bepalingen

Het Vlaams Gewest bakt de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt af in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 125.000 ha grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk) Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig;
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw;
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied;
- 80.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk) op niet groene bestemmingen.

1.2.1.2 Het richtinggevend gedeelte

Ruimtelijke visie op de ontwikkeling van Vlaanderen: “Vlaanderen open en stedelijk”

Met de metafoor ‘Vlaanderen, open en stedelijk’ wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een trendbreuk realiseren met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Deze trendbreuk beoogt de versterking van het buitengebied en het tegengaan van de versnippering door een optimaler gebruik en beheer van de stedelijke structuur.

In Vlaanderen wordt de ruimtelijke structuur van het buitengebied vandaag bepaald door het samenhangend geheel (netwerk) van rivier- en beekvalleien, grote en aaneengesloten natuur- en boscomplexen, belangrijke landbouwgebieden, de nederzettingsstructuur, het landschap en de infrastructuur... Dit gehele netwerk is het fysisch systeem. Het is ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur (inclusief de bosstructuur), de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en het landschap.

De ruimtelijk structurerende werking van dit fysisch systeem wordt als principe vooropgesteld.

Inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen

Elk van de drie voor het buitengebied structuurbepalende functies – landbouw, natuur en bos – kan slechts op een duurzame wijze functioneren indien de gebieden die aan deze functie worden toegewezen, ingebed zijn in een goed gestructureerd geheel. Daarom wordt het buitengebiedbeleid gedifferentieerd naar een beleid voor de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de nederzettingsstructuur. De natuurlijke en de agrarische structuur kunnen elkaar in bepaalde gebieden (natuurverwevingsgebieden) overlappen.

Het afbakenen van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur in ruimtelijke uitvoeringsplannen moet daarom gelijktijdig en op gelijkwaardige basis gebeuren. De natuurlijke structuur kan in bepaalde gebieden ook overlappen met andere functies (recreatie, overige functies...).

1.2.2 Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)

Van 2004 tot 2009 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen een ruimtelijke visie uit op landbouw, natuur en bos, voor dertien buitengebiedregio's. De visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. Ze vormt de basis voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die de bestemmingen op perceelsniveau zal vastleggen.

Voor elk van de dertien regio's heeft de Vlaamse Regering de visievormingsprocessen afgerond met een beslissing over het actieprogramma voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor de landbouwgebieden waar de bestemming van het gewestplan zeker behouden kan blijven, besliste de regering om de bestaande agrarische bestemmingen te herbevestigen. Op die manier is midden 2009 ca. 538.000 hectare agrarisch gebied vastgelegd. De resultaten van deze overlegprocessen zijn consulteerbaar op www.vlaanderen.be/agnas.

Op 7 mei 2010 besliste de Vlaamse Regering over de verdere voortgang van het afbakeningsproces. Er is een coördinatieplatform opgericht met o.m. vertegenwoordigers van de verschillende beleidsvelden en de natuur- en landbouworganisaties. Dit platform volgt de uitvoering van de afbakening op. Het bekijkt voor welke gebieden gestart kan worden met de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en bewaakt de gelijktijdige voortgang van de realisatie van de doelen voor landbouw, natuur én bos. De Vlaamse overheid stelde een administratie-overschrijdend team samen dat deze plannen voorbereidt en het vooroverleg met de betrokken lokale besturen en middenveldorganisaties organiseert. Het coördinatieplatform bepaalt jaarlijks in een 'gebiedsgericht programma' voor welke concrete gebieden er een planningsproces opstart.

1.2.2.1 Het afbakeningsproces in de regio Haspengouw-Voeren

Voor de regio Haspengouw-Voeren werd het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur opgestart in 2005. In een verkenningsfase werd via een consultatie van de betrokken gemeenten, provincies en voornaamste belangengroepen gepeild naar inzichten op de gewenste natuurlijke en agrarische structuur. Samen met de inzichten vanuit de Vlaamse administratie en binnen het kader van de richtinggevende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) werd op basis hiervan een eerste aanzet tot gewenste ruimtelijke structuur uitgewerkt in een verkenningsnota. Deze verkenningsnota werd voor formeel advies voorgelegd aan de betrokken gemeenten, provincies en belangengroepen.

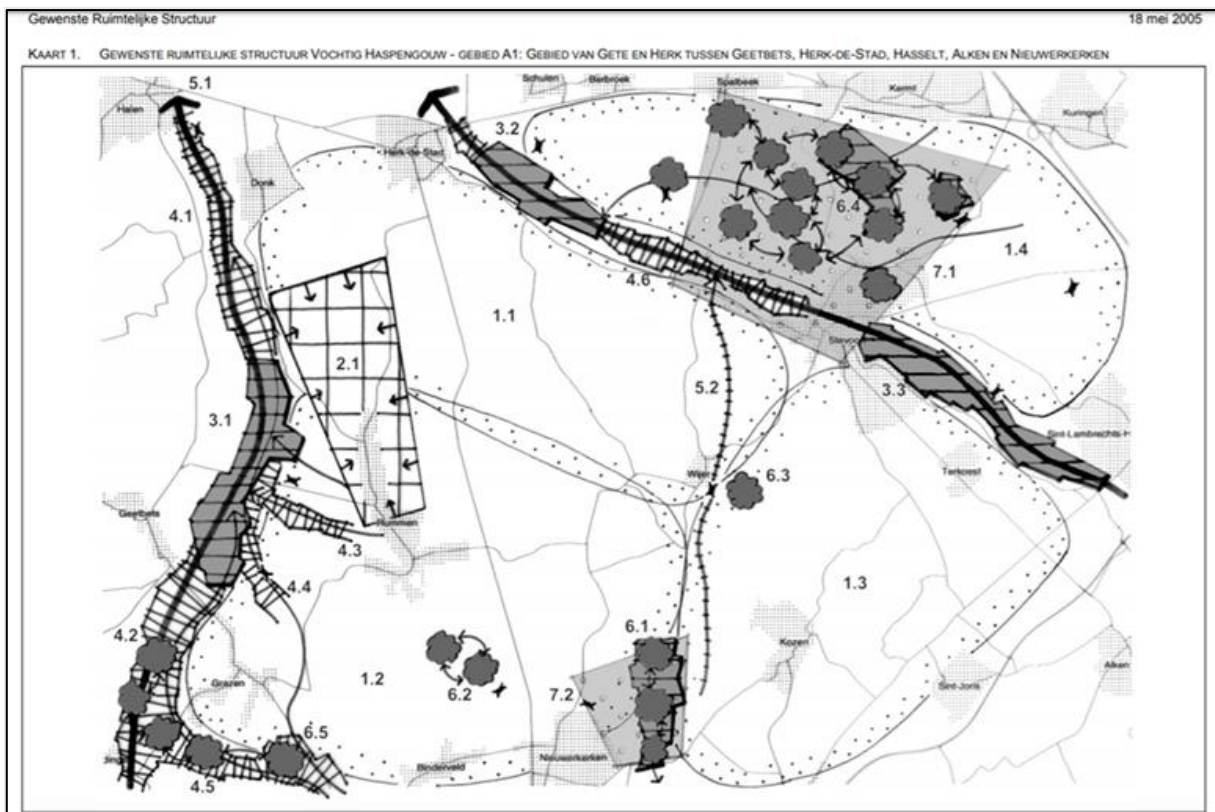
De Vlaamse Regering nam op 2 december 2005 akte van het eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en uitvoeringsprogramma en de adviezen van de gemeenten, provincies en belangengroepen hierover. Ze keurde daarnaast de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 41.000 ha agrarisch gebied én een operationeel uitvoeringsprogramma goed.

(Besluit Vlaamse Regering d.d. 02/12/2005, afbakening gebieden natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) en beleidsmatige herbevestiging van de bestaande plannen van aanleg voor de agrarische en natuurlijke structuur regio Haspengouw-Voeren.)

Operationeel uitvoeringsprogramma

Het operationeel uitvoeringsprogramma formuleert voor het plangebied volgende acties. Sommige van deze acties zijn reeds voltooid:

- Inrichtingsstudie voor Herkenrodebossen: afgerond in 2006 (gebied 6.4 en 7.1 en 1.4).
- Opmaak GRUP bosuitbreiding rond Herkenrodebos. Richtcijfer: ca. 135 ha bosuitbreiding (gebied 6.4.).
- Besluitvorming rond BPA stad Hasselt: goedgekeurd in 2008.
- Bevestiging landbouwgebieden en verspreide natuur- en parkgebieden buiten het plangebied van RUP (gebied 1.4.)
- Herbestemming ontginningsgebied Wijer: dit gebied komt in aanmerking als alternatief bosuitbreidingsvoorstel indien onvoldoende bosuitbreidingsmogelijkheden gevonden worden in gebieden waar ruilverkavelingsprojecten lopende zijn (gebied 1.3; 6.3).

Figuur 1: Gewenste ruimtelijke structuur vochtig Haspengouw: Gebied A1: gebied van Gete en Herk tussen Geetbets, Herk-de-stad, Hasselt, Alken en Nieuwerkerken.

Deze visie is uitgewerkt in een gewenste ruimtelijke structuur aan de hand van een aantal concepten.

Gewenste ruimtelijke structuur – ruimtelijke concepten vochtig Haspengouw:

1. *Samenhangende boscomplexen en patronen van verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen:*
 - > gebied 6.3 Bos bij kasteel van Wijer
 - > gebied 6.4. Bosstructuur rond Herkenrodebos - Zusterkloosterbos

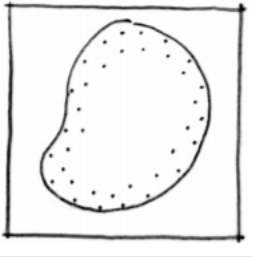

- Behouden van zowel relatief grote, bijzonder waardevolle bossen als de vele kleine bosjes in samenhang met de omgevende waardevolle landschappen.
- Ecologisch meest waardevolle, voor de natuurlijke structuur bepalende boscomplexen maken deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk. De meerderheid van de bestaande bos- en parkgebieden worden opgenomen in natuurverwevingsgebieden.
- Bosuitbreidingsdoelstellingen worden gerealiseerd door de bestaande of historische complexen en patronen te versterken of te herstellen zonder de samenhang van de aaneengesloten en structuurbepalende landbouwgebieden in het gedrang te brengen en rekening houdend met de landschapsecologische en cultuurhistorische context.

2. *Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw tussen valleien van Gete, Demer, Herk en Mombeek:*

> gebied 1.3. land- en tuinbouwgebied van Kozen

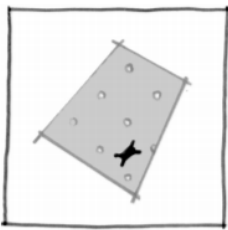
> gebied 1.4. land- en tuingebied van Kermt

- De landbouwstructuur is door zijn gemengd karakter en het belangrijk aandeel aan fruitteelt ruimtelijk structuurbepalend voor Vochtig Haspengouw. De door ruilverkavelingen goed gestructureerde agrarische gebieden worden maximaal voorbehouden voor de beroepslandbouw.

3. *Vrijwaren en versterken van landschappelijke waardevolle gebieden met erfgoedelementen als landschappelijke eenheden:*

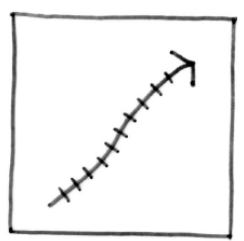
> gebied 7.1. omgeving kasteel van Stevoort

- Binnen Vochtig Haspengouw is er een aaneenschakeling van landschapsecologische en cultuurhistorisch waardevolle landschappen met belangrijke erfgoedelementen. Het behoud van deze landschappen met waardevolle kastelen, kasteelhoeves, kloosters en abdijen, vierkantshoeves en hoogstamboomgaardsites moet gegarandeerd worden.
- De ruimtelijke verweving van bos, landbouw en natuur binnen deze gebieden wordt behouden met aandacht voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van deze gebieden en ruimte voor toeristisch-recreatief medegebruik. Landbouwactiviteiten binnen historische parkstructuren moeten mogelijk blijven, maar daarnaast moet er ruimte zijn voor verbreding, heroriëntatie of herbestemming in functie van cultuurtoerisme en -recreatie op maat van het gebied.

4. *Behoud en herstel van de ecologische verbindingfunctie van beken in landbouwgebieden of verstedelijkte gebieden:*

> vallei van de Wijerbeek tussen Mierhoopbos/Nieuwenhovebos en Herk

- Een aantal beken hebben een functie als natte natuurverbinding en zijn van het behoud van de hoofdfunctie landbouw maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie moet ondersteunen. Daarnaast is het

herstel van de verbindende functie van beekdoorgangen in verstedelijkte gebieden een bijzonder aandachtspunt.

- Het uitwerken van deze natuurverbindingsgebieden is een provinciale planningstaak.

1.2.3 Relatie met gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen

1.2.3.1 Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening Regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk'

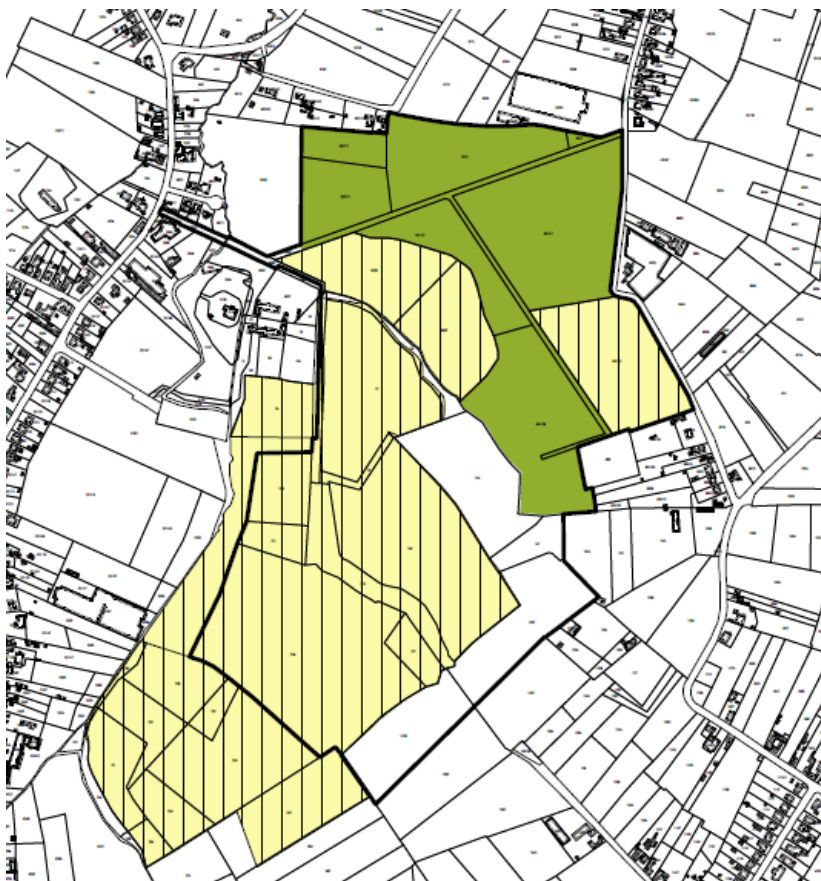
Het GRUP 'Afbakening Regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk' is door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 20/06/2014. Regionaalstedelijke gebieden hebben in kwantitatief en kwalitatief opzicht grote potenties om een belangrijk aandeel van de groei inzake bijkomende woongelegenheden, stedelijke voorzieningen en ruimte voor economische activiteiten op te vangen.

In de visie ontwikkeld op het regionaalstedelijk gebied zijn de Herkenrodebossen opgenomen als een "randstedelijk open ruimtegebied", een gebied met een sterke verwevenheid van natuur, bos en landbouw. Hier wordt ingezet op het bewaren en herstellen van de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden. Naast de landbouwactiviteiten gaat aandacht naar het toegankelijk maken van het gebied voor laag dynamisch recreatief medegebruik.

1.2.3.2 Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Oppervlakedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg'

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Oppervlakedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg' is door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 22/09/2006. Het gewestelijk RUP werd opgesteld in functie van de plaatselijke steenbakkerijen. Het GRUP biedt voornamelijk een oplossing voor de dringende behoefte op korte termijn en biedt tevens perspectieven voor de steenbakkerijen op middellange termijn. De deelgebieden 8 en 9 van dit GRUP hebben een overlapping met het deelgebied Wijerbos zoals omschreven in voorliggende startnota.

- Deelplan 8 betreft het 'te schrappen ontginningsgebied Wijer'. Door de ligging in Vochtig Haspengouw, betekenen veel ontginningen een tijdelijke onttrekking van gronden aan de beroepslandbouw. Het gebied wordt daarom, gedeeltelijk, terug bestemd als (bouwvrij) agrarisch gebied. Het ander deel krijgt een bestemming natuurgebied omwille van het huidige grondgebruik, onder meer een boomaanplanting.
- Deelplan 9 betreft het 'te schrappen ontginningsgebied Kozen'. Omwille van de ligging in Vochtig en ruimtelijk functioneel samenhangend geheel, wordt het deelgebied terug bestemd als (bouwvrij) agrarisch gebied. De aanwezige kleine landschapselementen (KLE's) dienen behouden te blijven.

Figuur 2: GRUP 'Oppervlaktedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg' – deelplan 8 en deelplan 9 met contour deelgebied Wijer

1.2.3.3 Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van Herk en Mombeek van Alken tot Herk-de-Stad'

Ten zuiden van het deelplan Herkenrodebossen, grenst het plangebied aan het gewestelijk RUP 'Vallei van Herk en Mombeek van Alken tot Herk-de-Stad', definitief vastgesteld op 30/04/2009 en in uitvoering van de AGNAS-processen. Het grafisch plan is opgedeeld in 3 deelplannen. Deelplan 3 grenst aan voorliggend deelplan Herkenrodebossen, van deelplan 2 grenst enkel het noordelijk deel aan het voorliggend plan Herkenrodebossen.

Figuur 3: GRUP 'Vallei van Herk en Mombeek van Alken tot Herk-de-Stad' – deelplan 2 (rechts) en deelplan 3 (links)

1.2.4 Relatie met vastgestelde landschapsrelicten

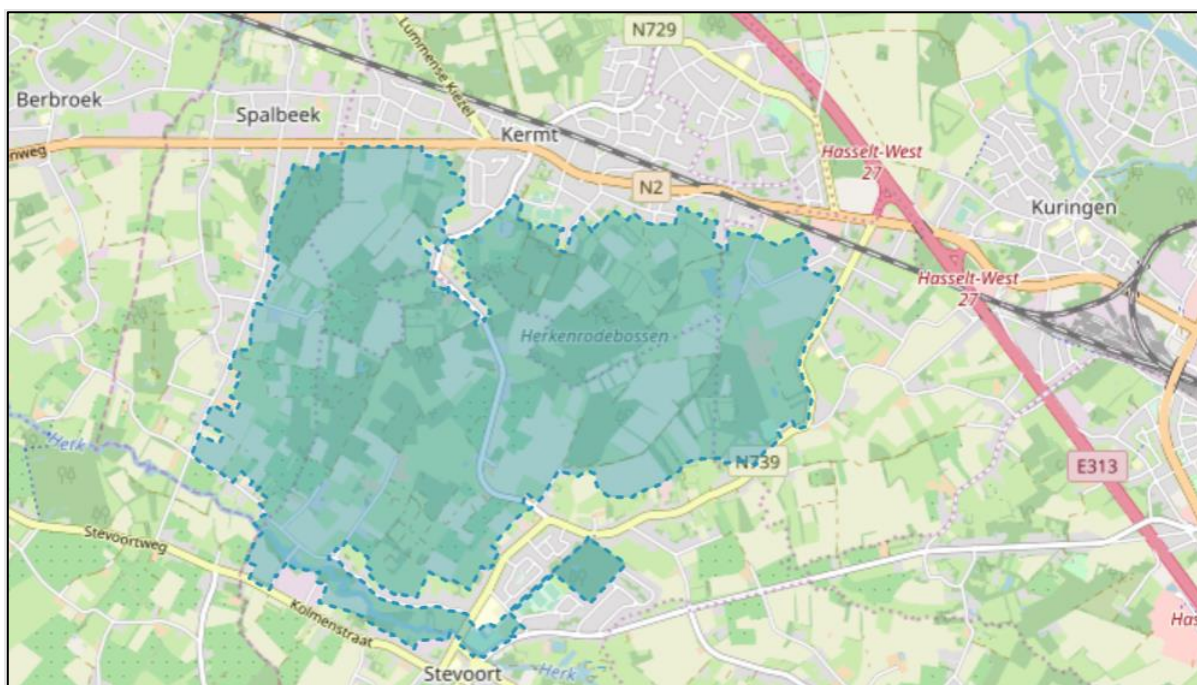
Het landschappelijk geheel 'Herkenrodebos en kasteel van Stevoort'.

Dit gebied is bij het Onroerend Erfgoed gekend als een erfgoedobject met nummer 'ID 135347'. Het gebied omvat ook de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Sterrebos. Deze bescherming is geldig sinds 09/07/1993. Sinds 17/02/2022 is het gebied aangeduid als vastgesteld landschapsrelict.

Het gebied 'Herkenrodebos en kasteel van Stevoort' bevindt zich op de noordgrens van vochtig Haspengouw, op het interfluvium tussen de Demer in het noorden en de Herk in het zuiden. Het is een landschapsecologisch rijk gebied met relicten van het voormalige Herkenrodebos en met een concentratie van bouwkundig erfgoed, in het bijzonder restanten van vakwerkbouw. De kern van dit gebied bestaat uit een aantal versnipperde bosrelicten, die nu worden aangeduid als Herkenrodebos, Zusterkloosterbos en andere. Deze historisch stabiele bossen, met een rijke voorjaarsflora, worden afgewisseld met graslanden en aangevuld met kleine landschapselementen die vooral bestaan uit bomenrijen, hier en daar houtkanten, meidoornhagen en struwelen.

Het gebied 'Herkenrodebos en kasteel van Stevoort' is aangeduid als een vastgesteld landschapsrelict. Kern van dit gebied is Herkenrodebos, nu natuurreservaat, maar vroeger veel uitgestrekter. Twee evoluties kenmerken de ontwikkeling van het bos: 1° de ontwikkeling van middelhoutbos naar een hooghoutbos en 2° de evolutie van een aaneengesloten boscomplex naar een half open landschap met versnipperd bosarea. Binnen het gebied zijn er zowel beken die naar de Demer als naar de Herk afvloeien. Deze zijbeken zijn grotendeels regenwaterbeken die in de zomer droogvallen. Op de alluviale gronden van de Herk komen elzenbroekbossen voor met een onderbegroeiing van ruigtekruiden, afgewisseld met rietland.

Details omtrent de landschappelijke elementen zijn te vinden in paragraaf 3.3: de beschrijving van de ruimtelijke structuur.

Figuur 4: landschappelijk geheel 'Herkenrodebos en kasteel van Stevoort' (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135347>)

1.2.5 Relatie met provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen

1.2.5.1 Provinciaal ruimtelijk structuurplan Limburg

Het provinciaal ruimtelijk structuurplan Limburg, geactualiseerd bij MB van 23 juli 2012, selecteert volgende openruimte verbinding, relevant voor het voorliggend GRUP:

- nr.25 in en nabij het regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk ‘tussen het vijvergebied Midden-Limburg en de Demervallei, tussen de Demervallei en omgeving Kuringen/ Sterrebos, de Demervallei tussen Kermt en Stokrooie’ in kader van de gewenste landschappelijke structuur.

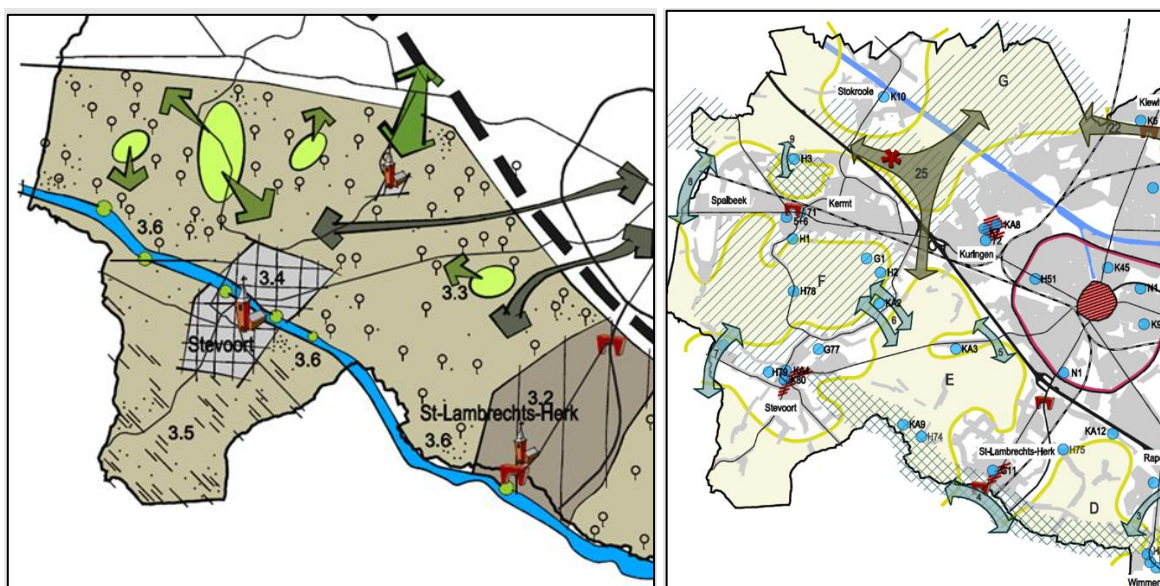
en volgende natte natuurverbinding, relevant voor voorliggend GRUP:

- nr.72 Sint-Truiden, Nieuwerkerken, Hasselt, Herk-de-Stad, tussen Mierhoopbos/Nieuwenhovebos en Herk via Wijerbeek > beek met habitats en open ruimte verbinding.

1.2.5.2 Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Hasselt

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Hasselt is definitief goedgekeurd op 29/10/2009.

Het plangebied Herkenrodebossen behoort volgens het structuurplan Hasselt tot het deelgebied Haspengouw waarbij voor Herkenrodebos enerzijds de bestaande bosstructuur en de KLE's worden uitgebreid in harmonie met bestaande coulisselandschap en anderzijds worden ontwikkeld als verwevingsgebied voor landbouw en natuur.

Figuur 5: Links: deelgebied Haspengouw – Herkenrode 3.3. – kaart 02 – GRIS Hasselt 2009. Rechts: gewenste landschappelijke structuur – kaart 03 – GRIS Hasselt 2009.

In de gewenste openruimte- en landschappelijke structuur wordt het gebied van de Herkenrodebossen en omgeving, aangeduid als een grote samenhangende open ruimte (gebied F op kaart 03). De gebieden ten zuiden van de snelweg, gelegen tussen de kernen van Stevoort en Sint-Lambrechts-Herk, zijn aangeduid als een open ruimte met stedelijke landbouw (gebied E).

Gemeentelijke open ruimteverbindingen die het plangebied doorkruisen zijn:

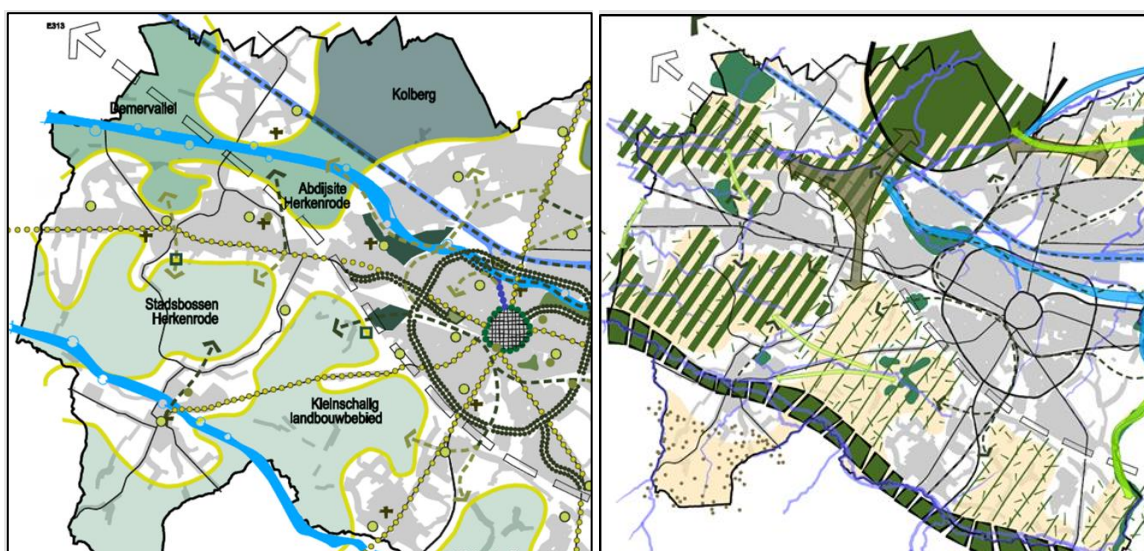
- Open ruimteverbinding gevormd door de nog resterende open ruimte tussen de snelweg en het woonlint langsheen de Runkstersteenweg

- Open ruimteverbindingen gevormd door de nog duidelijk herkenbare resterende open ruimten tussen de bebouwde zones langsheen de Stevoorstekiezel.
- Open ruimteverbinding gevormd door de nog resterende open ruimte aan de westelijke rand van de kern van Stevoort, tussen de KMO-zone en de bebouwing langsheen de Stevoortweg/Kolmenstraat

Het structuurplan duidt daarnaast nog het speelbos aan t.h.v. de hoofdtoegang van de Herkenrodebossen aan de sportzone Ten Hove, en een aantal groene assen.

In de gewenste structuur voor landbouw en natuur benadert de stad het open ruimtebeleid op haar grondgebied vanuit de stedelijke functie. De open ruimte van Hasselt is een nevelruimte waar natuur, landbouw, bos, wonen en recreatie elkaar moeten vinden. Herkenrodebos en omgeving is geselecteerd als een gemengd gebied (natuur, bos en landbouw).

Stedelijke landbouwgebieden zijn grote gebieden met landbouw als hoofdgebruiker maar met veel verspreid liggende nevenfuncties die eigen zijn aan een stedelijke omgeving: woonlinten, geïsoleerde zonevreemde woningen, recreatieve padennetwerken, maneges, horeca, plattelandsverblijven, kasteelparken, bedrijven, evenementenweiden, enz. De gemeente selecteert het stedelijke landbouwgebied tussen de Herkenrodebossen en Sint-LambrechtsHerk als stedelijk landbouwgebied met hoofdfunctie landbouw.

Figuur 6: Links: gewenste natuurlijke en agrarische structuur kaart 12 – GRS Hasselt – 2009. Rechts: gewenste openruimte structuur kaart 12 – GRS Hasselt – 2009.

De stad wil voor deze stedelijke landbouwgebieden, in overleg met de landbouwsector, een vernieuwde geïntegreerde plattelandsvisie ontwikkelen. Hierin wordt onderzocht hoe deze gebieden kunnen ontwikkelen naar landbouwgebieden waarin stedelijke functies conflictloos geïntegreerd worden. Ze zal daarvoor een overlegplatform opstarten.

1.2.5.3 BPA Herkenrodebossen (en RUP), stad Hasselt

Het BPA 135 'Herkenrodebos', is goedgekeurd bij Ministerieel besluit van 28 februari 2008. Dit BPA is voor een beperkt deel overschreven door RUP 206 Herkenrodebos.

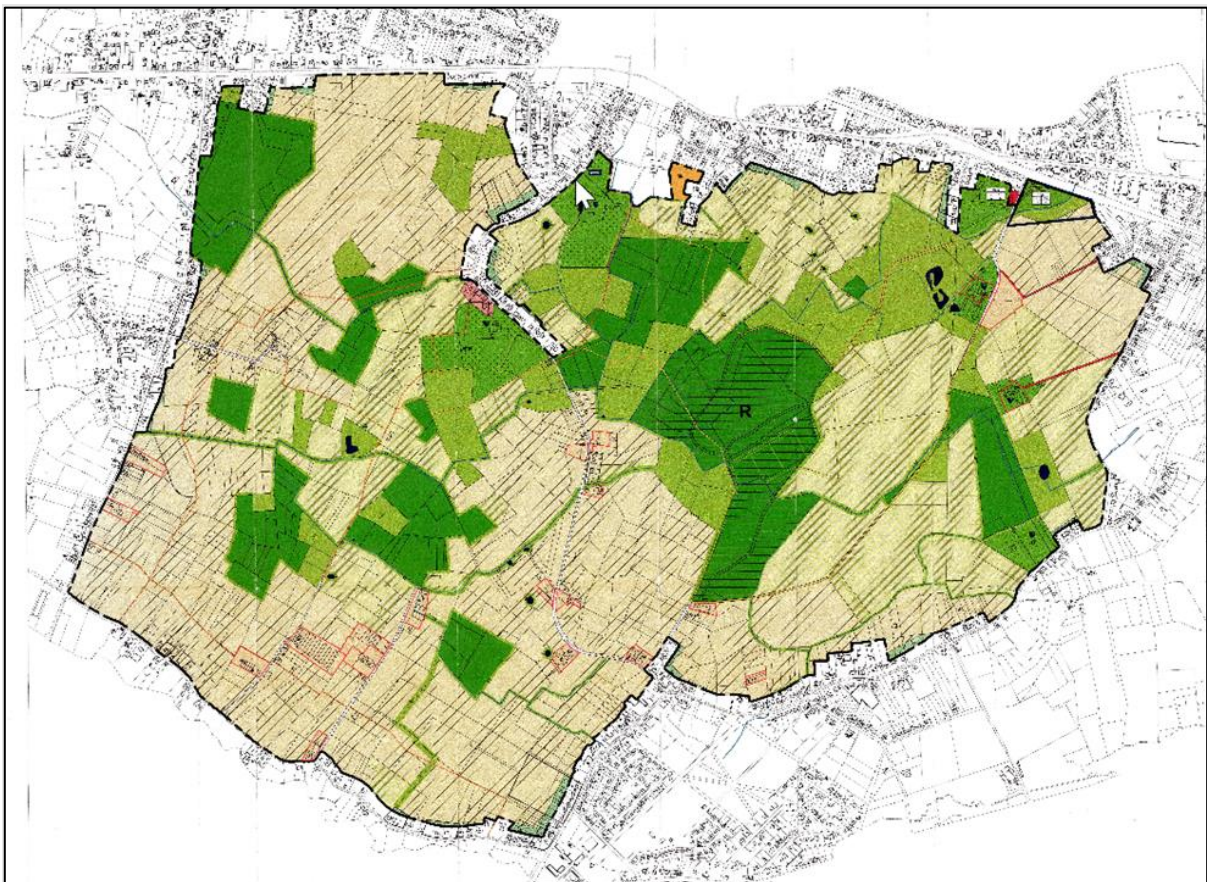
Dit BPA is in hoofdzaak gericht op het creëren van een samenhangend boscomplex, omgeven door een landschappelijk waardevol landbouwgebied.

Het meest ambitieuze aspect betreft de realisatie van een aaneengeschaakt systeem van bossen, groengebieden en –stroken. Waardoor enerzijds de potentie wordt gecreëerd om een

bosontwikkelingsproject van ongeveer 100 hectare tot stand te brengen en anderzijds de natuurlijke en ecologische structuur van het gebied wordt versterkt. Hoewel heel wat gefragmenteerde landbouwgronden in de uitbouw van deze natuurlijke structuur terecht komen, blijft landbouw in het gebied de grootste ruimtegebruiker. Het BPA brengt een differentiatie aan in dit landbouwgebruik en biedt rechtszekerheid door de ondubbelzinnige bescherming van het resterende landbouwareaal (ook voor bedrijven, hun uitbreidings- en reconversiemogelijkheden).

Veel aandacht gaat uit naar het recreatieve medegebruik van deze ruimte, uitsluitend gericht op wandelen en fietsen.

Het BPA biedt een kader voor landschapontwikkeling en voor de herwaardering van het aanwezige cultuurhistorisch erfgoed. De parken en het industrieel-archeologisch erfgoed worden beschermd en krijgen een duidelijk ontwikkelingsperspectief.

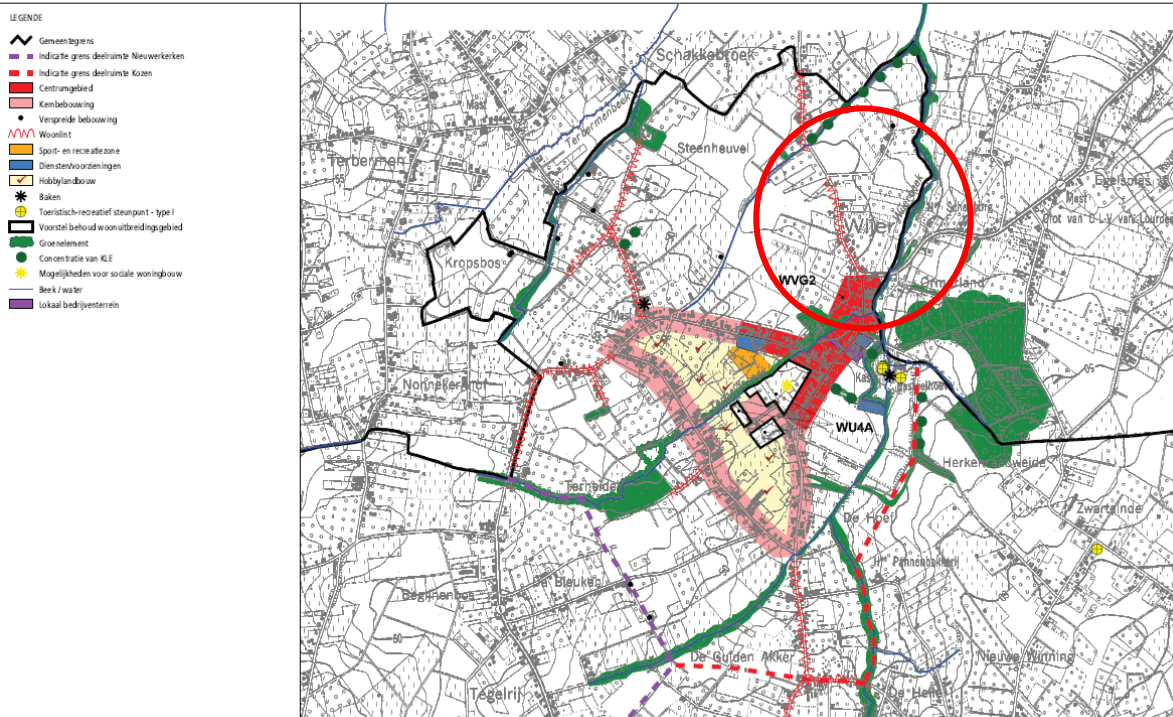

Figuur 7: BPA Herkenrodebos, stad Hasselt

1.2.5.4 Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Nieuwerkerken

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Nieuwerkerken is definitief goedgekeurd in 2005.

Het plangebied Wijer ligt volgens het GRS Nieuwerkerken op de grens van de deelruimte Wijer en de deelruimte Kozen. Volgens de gewenste structuur van beide deelruimten zijn het kasteel van Wijer, en de Kerckhemhoeve, gelegen aan de Wijerbeek, aangeduid als een baken en toeristisch-recreatief steunpunt – type I. Dit betekent dat er gepaste ontwikkelingsmogelijkheden mogelijk zijn naargelang de behoefte, de ruimtelijke draagkracht en de ondersteuning aan natuurtoerisme zoals bv. de integratie van kleinschalige verblijfsaccommodatie, seminarie- hotelactiviteiten en horeca. De ruimtelijke draagkracht van de omgeving is de maatstaf voor ontwikkeling. Groenelementen en een concentratie van KLE's zijn aangeduid in beide deelruimten.

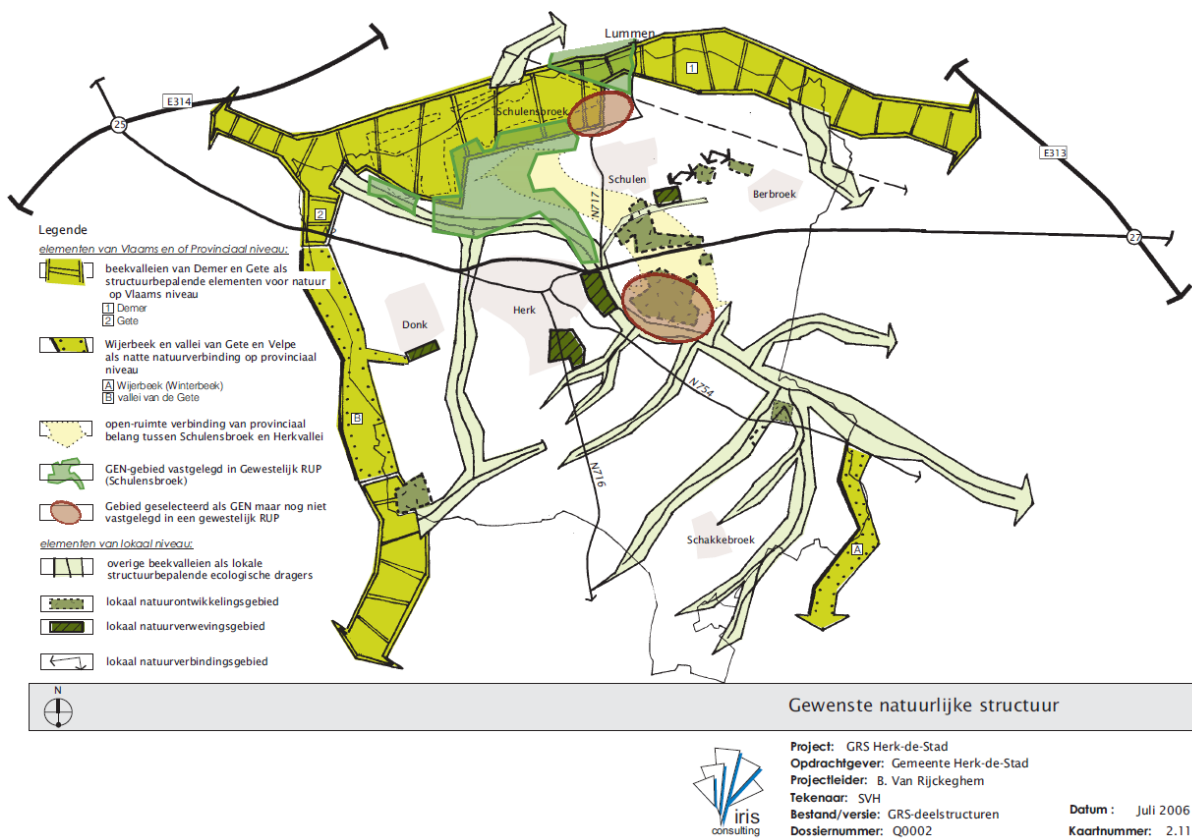
Figuur 8: Kaart 74 gewenste ruimtelijk structuur deelruimte Wijer uit GRS Nieuwerkerken

1.2.5.5 Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Herk-de-Stad

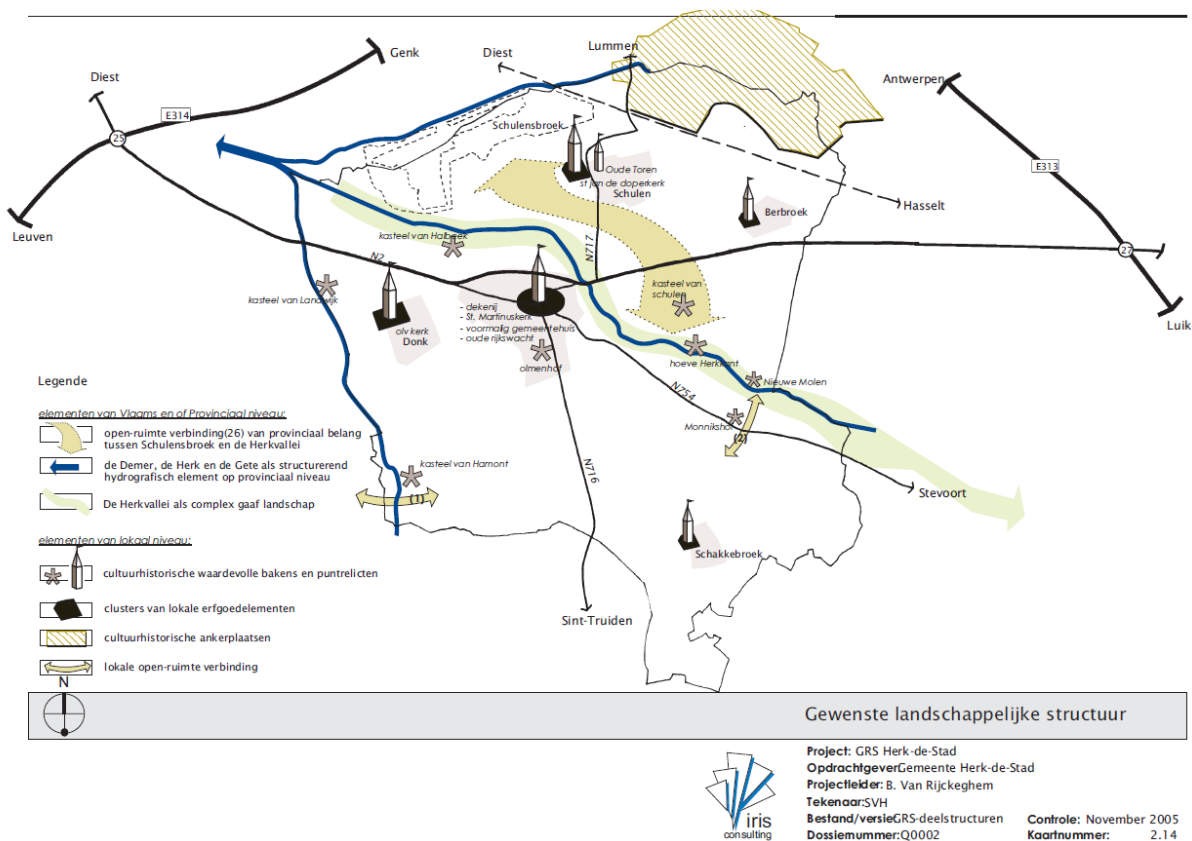
Op 23 augustus 2007 werd het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Herk-de-Stad definitief goedgekeurd.

Het voorliggend plangebied behoort volgens het GRS van Herk-de-Stad tot deelruimte 3 'Woonraster Scholen-Berbroek', ten zuiden van de N2. Het betreft een groot aaneengesloten land- en tuinbouwgebied, doorkruist met enkele beekvalleien en gekenmerkt door talrijke KLE's, zoals poelen, hagen, bomenrijen en kleine loofbosfragmenten, die het landschappelijk open karakter breken van het omliggende landbouwgebied. Daarnaast zijn er in het gebied talrijke cultuurhistorische elementen aanwezig, die samen met de KLE's bijdragen tot de visuele aantrekkelijkheid van het gebied.

In de gewenste structuur moet de landbouw als belangrijkste drager van de open ruimte voldoende ruimte en mogelijkheden krijgen om zich maximaal te ontplooiën en in te spelen op veranderingen. De agrarische en landschappelijke diversiteit moet versterkt worden en de landbouwactiviteiten verder ontwikkeld in relatie tot landschap, natuur en recreatie als uitgangspunten voor een duurzame landbouw. Door deze opties vast te leggen kan er ruimte ontstaan voor een geïntegreerd proces van landbouwkundige vernieuwing in die gebieden die voor de land- en tuinbouw van belang zijn.

Figuur 9: De gewenste natuurlijke structuur GRS Herk-de-Stad 2007

Figuur 10: De gewenste landschappelijke structuur GRS Herk-de-Stad 2007

1.2.6 Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken

1.2.6.1 Vlaams Energie- en Klimaatplan

De Vlaamse Regering keurde op 9 december 2019 het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 definitief goed. Voor de sector LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry) werd er een no-debit rule vastgelegd. Dat wilt zeggen dat de bestaande koolstofvoorraden in het begin van de periode, op zijn minst behouden moeten zijn aan het einde van de periode. Dit geldt niet voor elke landgebruikscategorie maar wel voor de koolstofvoorraden in hun geheel. Daarbij worden omzettingen van landgebruik die leiden tot koolstofopslag, zoals bebossing, (spontane) verbossing, vernatting, omzetting van akkerland naar (extensief) grasland, natuurinrichting en de vermindering van (verhard) ruimtebeslag, gestimuleerd.

Hiervoor worden binnen de LULUCF-sector de volgende belangrijke beleidslijnen en maatregelen opgenomen:

- Bouwshift, vrijwaren open ruimte en aanleg groenblauwe infrastructuur
- 10.000 ha extra bos tegen 2030
- Klimaat, biodiversiteit en waterbeheer sturend bij inrichting en beheer van waterrijke gebieden
- Investeren in extra natuur in functie van Europese natuur- en klimaatdoelen (+20.000 ha extra natuur onder natuurbeheer tegen 2024)
- Meer koolstofopslag in landbouwgronden

1.2.6.2 Stadsbosstudie

De stadsbosstudie werd in 2006 opgesteld door het Agentschap Natuur en Bos, de VLM en de stad Hasselt. Doel van het stadsbos Hasselt is het versterken van de bosstructuur en daarmee ook de landschappelijke en natuurlijke structuur in het gebied met aandacht voor ruimtelijke en functionele verweving met landbouw. Het stadsbos voor Hasselt dient een complex te vormen bestaande uit enkele grote aaneengesloten bossen die onderling verbonden zijn door kleinere bossen (stapstenen) of kleine landschapselementen. Op functioneel vlak moet het gedeelte dat aansluit bij de stad tegemoet komen aan de maatschappelijke behoeften (bos/groenbeleving vlakbij de stad), terwijl bosuitbreiding in het centraal en westelijk deel zich richt op het versterken en uitbouwen van de bestaande bossen in functie van een ecologische en landschapsversterkende functievervulling. Kwantitatief wordt een bosuitbreiding van 135ha en een natuuruitbreiding van 70ha voorzien. In de visie gaat eveneens bijzondere aandacht naar het behoud van relictten, het beschermen van de open ruimte en recreatief medegebruik van bos-, landbouw- en natuurgebieden.

2 Plandoelstelling en planvoornemen

2.1 Plandoelstelling: vrijwaren en versterken van de open ruimte voor natuur, bos en landbouw

De plandoelstelling betreft het inzetten op open ruimte waarbij bos, natuur en landbouw centraal staan, met aandacht voor landschapsontwikkeling, erfgoed en recreatief medegebruik. Er wordt een duurzame, klimaatadaptieve en aangename leefomgeving gecreëerd zodat de omgeving wint aan veerkracht. De verschillende thema's waar wordt op ingezet, worden verder in detail besproken.

2.1.1 Plandoelstelling voor het gehele plan

Creëren van een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving

Het creëren van een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving is een overkoepelende doelstelling. Deze ligt in lijn met het huidige klimaatbeleidsplan. Hierbij wordt er gestreefd naar een robuuste omgeving die stand kan houden in het veranderende klimaat. In het opwarmende en verstedelijkte Vlaanderen is het vrijwaren van open ruimte essentieel. Het plangebied, gelegen nabij de stedelijke omgeving van Hasselt, kan een grote meerwaarde bieden. Door het verder ontwikkelen als groene long kan het plangebied de directe stedelijke omgeving verkoelen.

Er wordt onderzocht of een aantal niet gerealiseerde 'harde bestemmingen', die door hun ligging interessant zijn om bij te dragen aan de openruimte(verbindingen), kunnen omgezet worden naar een 'zachte bestemming'.

Naast de hoge infiltratiecapaciteit die onverharde open ruimte biedt, kan ze ook water opnemen en vasthouden. Hierbij is het blauwe netwerk eveneens van groot belang. Natuurlijke rivier- en beekbeddingen zorgen voor een gezonder watersysteem dat meer water kan opvangen, vervoeren en vasthouden. Hiervoor moeten de waterlopen de ruimte krijgen die ze nodig hebben. Daarnaast zorgt de groene long ook voor een filtering van de lucht. Bossen, specifieke landbouwactiviteiten en andere natuurvormen, vangen fijnstof uit de lucht en hebben daarnaast ook de capaciteit om CO₂ op te vangen, vast te leggen en al dan niet permanent op te slaan.

Eén van de kernkwaliteiten van een randstedelijk gebied is de aanwezigheid van potenties voor het aanbieden van diverse stedelijke voorzieningen die een behoefte voor de ruimere regio opvangen. Het optimaliseren van de aanwezige recreatieve en toeristische voorzieningen in het randstedelijk openruimtegebied wordt hieronder begrepen. Hiervoor wordt ingezet op de toegankelijkheid. De natuur en de open ruimte hebben een grotere impact op de leefomgevingskwaliteit als deze bereikbaar is. Onder de toegankelijkheid horen niet enkel de ontsluiting en toegangspoorten maar ook het netwerk van zachte recreatie-infrastructuur.

2.1.2 Plandoelstellingen voor deelgebied Herkenrodebossen

2.1.2.1 Realiseren van een robuust en (bio)divers boslandschap

De grote bosfragmenten die nog voorkomen in dit gebied zijn doorgaans een relict van de 'oer'-bossen die hier nog laat tot de 19de eeuw in aaneengesloten vorm voorkwamen. Denk hierbij aan de vleermuizenrijkdom of het voorkomen van de hazelmuis, de enige gekende plek in Vlaanderen buiten de Voerstreek. Daarnaast wordt het plangebied gekenmerkt door een hoge diversiteit aan habitats

die doorheen de eeuwen ontstaan zijn door het ontginnen van delen van dit oerbos. Er ontstonden bloemrijke hooilanden en akkertjes, er werden houtwallen aangelegd om de schapen- en koeienbegrazing te sturen, er werden beken herlegd of opgestuwd voor hooilandbevloeiing, er zijn poelen aangelegd voor de koeienbegrazing, ...

Overgebleven oude bosrelicten worden beschermd, uitgebreid en met elkaar verbonden tot een aaneengesloten, samenhangend, afwisselend en robuust boslandschap, gebufferd tegen externe invloeden, waar de nog voorkomende soorten opnieuw duurzaam kunnen voortbestaan. Dit boslandschap zal preferentieel worden opgebouwd rond de oude boskernen. Ook meer recente boskernen worden behouden en waar mogelijk uitgebreid en verbonden, met het oog op extra bos, biodiversiteit, natuurontwikkeling en mogelijkheden voor zachte recreatie. De absolute ondergrens van netto bosuitbreiding is 135 ha in deelgebied Herkenrodebossen.

De bestaande KLE's worden versterkt en zorgen voor de realisatie van natuurverbindingen (stapstenen) in tussenliggende gebieden. In dit biodivers boslandschap wordt er naast de overkoepelende visie ook aandacht besteed aan specifieke habitats die een meerwaarde bieden voor de lokale biodiversiteit, zoals de aanwezige voedselarme graslanden met hoge natuurwaarde.

Er wordt in de inspraak gevraagd te onderzoeken of het mogelijk is om de waardevolle natuur, bos en specifieke habitats te verbinden met bestaande natuur buiten het plangebied. Dit kan voor een verruiming van het leefgebied van bepaalde diersoorten (kamsalamander, spechten, wespandief, bosuil, vleermuizen,...) zorgen, wat belangrijk is voor het voortbestaan van de bestaande populaties. Denk hierbij aan het Tommelen in het oosten, de vallei van de Herk in het zuiden en de Demervallei in het noorden.

2.1.2.2 Ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw

Ook landbouw is een belangrijke ruimtegebruiker in het gebied. Om de beroepsmatige landbouwers te beschermen en zekerheid te garanderen, moeten de verschillende functies van grondinname en grondgebruik in de open ruimte in evenwicht staan. De meerdere functies binnen een gebied kunnen elkaar ondersteunen en versterken om zo verschillende doelstellingen te behalen. De ruimtelijk-functionele samenhangende gebieden worden gevrijwaard voor landbouw en de aanwezige beroepsmatige landbouwbedrijfszetels krijgen steeds de mogelijkheid tot ontwikkeling zoals bedrijfsuitbreiding, met respect voor en in afstemming met het omliggende landschap.

Landbouw wordt aanzien als landschapsopbouwende factor. Zonevreemde ontwikkelingen zoals vertuining en verpaarding worden in het landbouwgebied geweerd. Er wordt onderzocht of het aangewezen is om de bestemming van een bestaande manege deels te wijzigen naar recreatiegebied. Een belangrijke randvoorwaarde bij een eventuele herbestemming is de bijdrage van de site aan de plandoelstellingen van dit GRUP.

Waar mogelijk wordt ontharding van bestaande grotere gebouwgehelen zonder nuttige functie nagestreefd, waarbij terug open landbouwruimte kan gecreëerd worden. Om het open landschap te beschermen wordt er gekeken naar de afbakening van bouwvrij agrarisch gebied zonder de bestaande landbouwzetels in mogelijkheden te beperken.

2.1.2.3 Beschermen van het (historische) bocagelandschap en het aanduiden van erfgoedelementen

Om het karakter van de omgeving te vrijwaren wordt het vastgelegde landschappelijke geheel omgezet in een erfgoedlandschap. Hierbij wordt aandacht besteed aan de verschillende elementen die het landschap typeren. Deze elementen bestaan enerzijds uit de historische boskernen, maar ook kleine landschapselementen (KLE's) zoals houtwallen, houtkanten, bomenrijen en dreven. Anderzijds

zijn de landschappelijke en bebouwde erfgoedelementen hier ook van belang. Daarnaast zijn ook de graslanden en open ruimtes belangrijk voor het landschap. Zo wordt er waar mogelijk ingezet op het beschermen van de historische situatie en het bocagelandschap.

2.1.3 Plandoelstelling voor deelgebied ‘Wijerbos’

2.1.3.1 Realiseren van een robuust bosgebied ‘Wijerbos’ met aandacht voor erfgoed

In deelgebied Wijerbos staat bosuitbreiding centraal. Ook in dit deelgebied bevinden zich relictten van oude bossen. Het versterken en aaneensluiten van deze oude bosfragmenten tot een robuust bosgebied heeft een grote meerwaarde voor de biodiversiteit. De bosuitbreiding rond de oude bosrelictten zorgt dat de waardevolle kernen worden gebufferd tegen externe invloeden.

De bosuitbreiding zal eveneens zorgen voor een ruimere toegankelijkheid en mogelijkheden voor zachte recreatie. Er wordt een bosuitbreiding van ongeveer 50 hectare (incl. bestaand bos) beoogd in dit deelgebied.

De aanpalende site van het kasteel en de hoeve wordt mee opgenomen binnen de contour van het plangebied (wijziging t.o.v. de startnota). De relatie tussen het bouwkundig erfgoed en het wijzigende landschap vereist de nodige aandacht. Door de site als één geheel te benaderen, kunnen toekomstige inrichtingen beter afgestemd worden op de erfgoedwaarde, de karakteristieken van het landschap en de draagkracht van de omgeving

2.2 Planvoornemen

De planvoornemens worden gekaderd binnen de verschillende plandoelstellingen en concretiseren de doelstellingen.

2.2.1 Planvoornemens voor het gehele plan

2.2.1.1 Creëren van een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving

Binnen deze doelstelling wordt er ingezet op verschillende concrete realisaties. Omdat deze doelstelling omvangrijk is, worden de planvoornemens onderverdeeld in twee thema's; watersystemen en recreatief medegebruik. Andere elementen als robuust boslandschap en duurzame landbouw komen bij de volgende plandoelstellingen aan bod, net zoals thema's als luchtkwaliteit en CO₂-opslag. De concrete voornemens worden hieronder opgesomd:

Watersystemen

- Ruimte voor natuurlijke bedding van waterlopen vrijwaren
- Niet verharde open ruimte vrijwaren om de infiltratie te garanderen
- Blauw dooraderen van het landschap met aandacht voor waterbuffering door natuurtechnische oplossingen

Toegankelijkheid en recreatief medegebruik

- Op geselecteerde locaties mogelijkheid voorzien voor zachte recreatie, toegangspoorten, belevingsfuncties,...
- Inzetten op de bereikbaarheid via zachte verbindingen vanuit het stedelijk gebied

2.2.2 Planvoornemens deelgebied Herkenrodebossen

2.2.2.1 Realiseren van een robuust en (bio)divers boslandschap in het deelgebied 'Herkenrodebossen'

Deze plandoelstelling is breed en dekt verschillende ladingen. Bij het uitvoeren van deze doelstelling is het belangrijk om een evenwicht te vinden, zodat het landschap effectief robuust en divers blijft. De planvoornemens zijn hieronder beschreven:

- Beschermen, verbinden en bufferen van de oude bosrelicten door middel van bosuitbreiding en natuurverweving
- Bosuitbreiding rond en tussen de andere of meer recente boskernen
- Beschermen en realiseren van de verbindingen tussen de groengebieden door middel van KLE's (stapstenen)
- Behouden en beschermen van de bestaande bossen en de biologisch waardevolle vegetaties daarbuiten
- Behoud en beschermen van bestaande KLE's
- Vrijwaren van open ruimtes binnen het boslandschap
- Inzetten op specifieke habitats om de biodiversiteit te ondersteunen zoals voedselarme graslanden met hoge natuurwaarde en KLE's
- Bijkomend VEN en IVON aanduiden en streven naar een solide centrale boskern door het samenvoegen van de drie aanwezige VEN-gebieden tot één geheel, met mogelijk een verbinding naar het VEN-gebied van de Herkvallei.
- Mogelijke natuurverbindingen naar natuur (Tommelen, vallei van de Herk, Demervallei) buiten het plangebied onderzoeken.

De absolute ondergrens van de netto bosuitbreiding is 135 hectare in het deelgebied Herkenrodebossen. Waar mogelijk worden de opportuniteiten gegrepen om extra bos te realiseren.

2.2.2.2 Ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw in het deelgebied 'Herkenrodebossen'

Om in te zetten op een duurzaam landschap met ruimte voor grondgebonden landbouw, zoals beschreven in bovenstaande doelstelling, worden de volgende planvoornemens verder onderzocht:

- Samenhangende landbouwstructuren afbakenen, geen versnipperde landbouwstructuren
- Ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor het verder functioneren van bestaande beroepsmatige bedrijfszetels voor zover dit geen onoverkomelijke impact heeft op andere plandoelstellingen.
- Het vrijwaren van huiskavels en de nodige aandacht voor kapitaalintensieve teelten (vb. fruitteelt, sierteelt, asperges,...)
- Onthardingsprojecten stimuleren voor grotere gebouwgehelen in het agrarisch gebied en zonevreemde ontwikkelingen uitsluiten
- Er wordt onderzocht of het aangewezen is om de bestemming van een manege deels te wijzigen naar gebied voor dagrecreatie. Een belangrijke randvoorwaarde bij een eventuele herbestemming is de bijdrage van de site aan de plandoelstellingen van dit GRUP
- Landbouw inzetten voor het behoud en versterken van kleine landschapselementen

2.2.2.3 Beschermen van het (historische) bocagelandschap en het aanduiden van erfgoedelementen

Het historische bocagelandschap is typerend voor de streek. Om deze doelstelling te realiseren worden volgende verschillende planvoornemens geformuleerd:

- Inzetten op het beschermen van het bocagelandschap
- Omzetten van het vastgestelde landschappelijk geheel in een erfgoedlandschap, met aanduiden van lijn-, punt- en vlakvormige elementen in functie van het beschermen en integreren van KLE's en erfgoed elementen
- Beschermen van erfgoedelementen door aanduiden van CH-gebieden
- Beschermen van open ruimte door aanduiden van bouwvrije (agrarische) gebieden

2.2.3 Planvoornemens deelgebied 'Wijerbos'

2.2.3.1 Realiseren van een robuust bosgebied 'Wijerbos' met aandacht voor erfgoed

Deze plandoelstelling dekt de verschillende elementen die voor het deelgebied Wijerbos van belang zijn.

- Bosuitbreiding realiseren rond de oude boskernen en zo een aaneengesloten en robuust bosgebied realiseren. Er wordt een bosuitbreiding van een 50-tal hectare (incl. bestaand bos) beoogd in dit deelgebied.
- Beschermen en behouden van bestaande bosgebieden en biologisch waardevolle vegetaties daarbuiten
- Aandacht besteden aan het historisch landschap rond het kasteel en de kasteelhoeve bij het inplannen van de bosuitbreiding
- Inzetten op toegankelijkheid en de mogelijkheid voor zachte recreatie doorheen het deelgebied
- Afstemmen ontwikkelingsmogelijkheden van kasteel en kasteelhoeve zodat de dynamiek van de beoogde activiteiten verenigbaar blijft met de omgeving.

2.3 Alternatieven

In de startnota werd -behoudens voor heel specifieke locaties- géén andere planalternatieven voor het realiseren van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur geformuleerd, omdat het planvoorstel het resultaat is van de vertaling van de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos, waarvoor via een participatief proces reeds tot een (grotendeels) afgewogen en geïntegreerd voorstel voor de gewenste ruimtelijke structuur van de open ruimte is gekomen.

Uit de inspraakrecreaties over de startnota werden geen te onderzoeken alternatieven of ruimtelijke configuraties aangebracht die op een evenwaardige wijze de plandoelstelling m.b.t. het realiseren van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur zouden invullen.

Tijdens het verder concretiseren van het plan kunnen evenwel in bepaalde deelzones meerdere bestemmingen in overweging genomen worden door het planteam. Vanuit het milieueffectenonderzoek kunnen deze mogelijkheden onderzocht worden om de finale keuze in het plan te onderbouwen.

2.4 Reikwijdte en detailleringsgraad

De voorlopige afbakening van het plangebied is beschreven in hoofdstuk 3.1. De plancontour kan verder worden verfijnd na verdere uitwerking van het planvoornemen en op basis van de resultaten uit het milieueffectenonderzoek dat parallel aan de opmaak van het plan verloopt.

Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal alle bestemmingen opnemen, die nodig zijn om het gebied in de gewenste richting te laten ontwikkelen. In functie van de uitwerking van de plandoelstellingen wordt de focus gelegd op de 'zachte bestemmingen' (natuur, bos, landbouw, parkgebied) en worden 'harde bestemmingen' (recreatie, wonen, bedrijvigheid, openbaar nut) uit de plancontour gesloten. Een

uitzondering hierop is de opname van een aantal niet ontwikkelde 'harde bestemmingen' in functie van de realisatie van de open ruimte doelstellingen. Voor de opgenomen bestemmingen wordt uitgegaan van de typevoorschriften voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, waaraan gebiedsspecifieke elementen kunnen worden toegevoegd.

Gedetailleerde inrichtingsplannen of verkavelingsplannen maken geen deel uit van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Zo wordt niet exact vastgelegd waar bijvoorbeeld een toegangsweg komt of een toegangspoort. Het detailniveau is wel zo groot dat voor ieder perceel duidelijk wordt welk ruimtegebruik toegelaten is.

Naast het ruimtelijk uitvoeringsplan kunnen ook andere instrumenten ingezet worden om de doelstelling van het plan te realiseren. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan, het BPA Herkenrodebos en GRUP 'Oppervlakedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg', RUP 206 Herkenrodebos) vervangen.

3 Plangebied

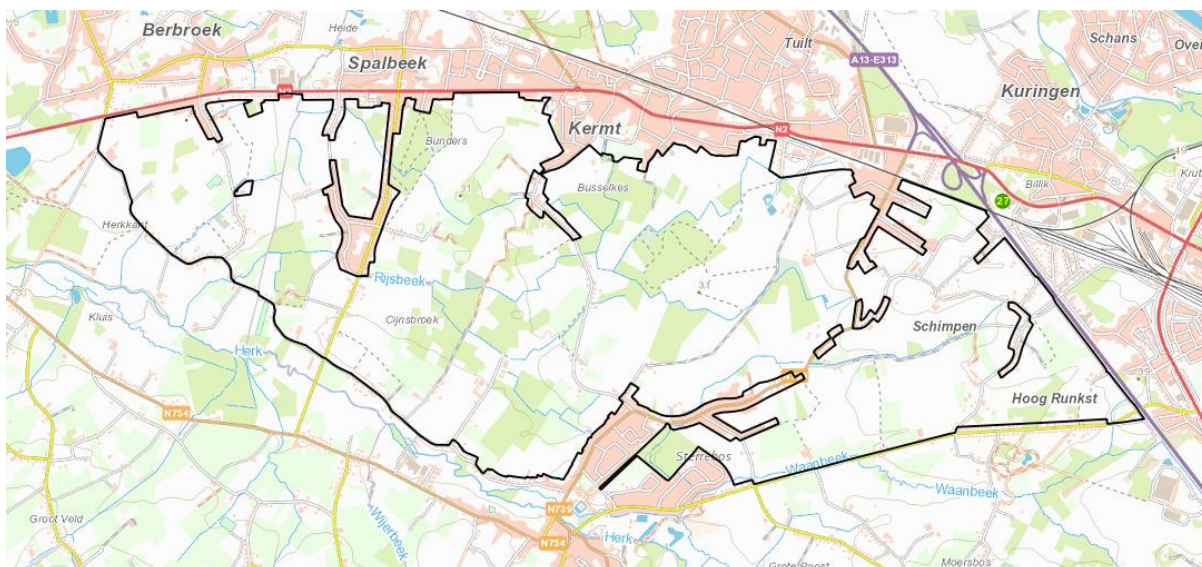
3.1 Geografische situering

Het voorgenomen GRUP 'Herkenrodebossen en Wijerbos' omvat de regio rond de Herkenrodebossen in Hasselt, Herk-de-Stad en Nieuwerkerken. Meer concreet worden twee deelgebieden opgenomen:

- Het deelgebied 'Herkenrodebossen' in Hasselt en Herk-de-Stad
- Het deelgebied 'Wijerbos' in Nieuwerkerken en Hasselt

3.1.1 Herkenrodebossen

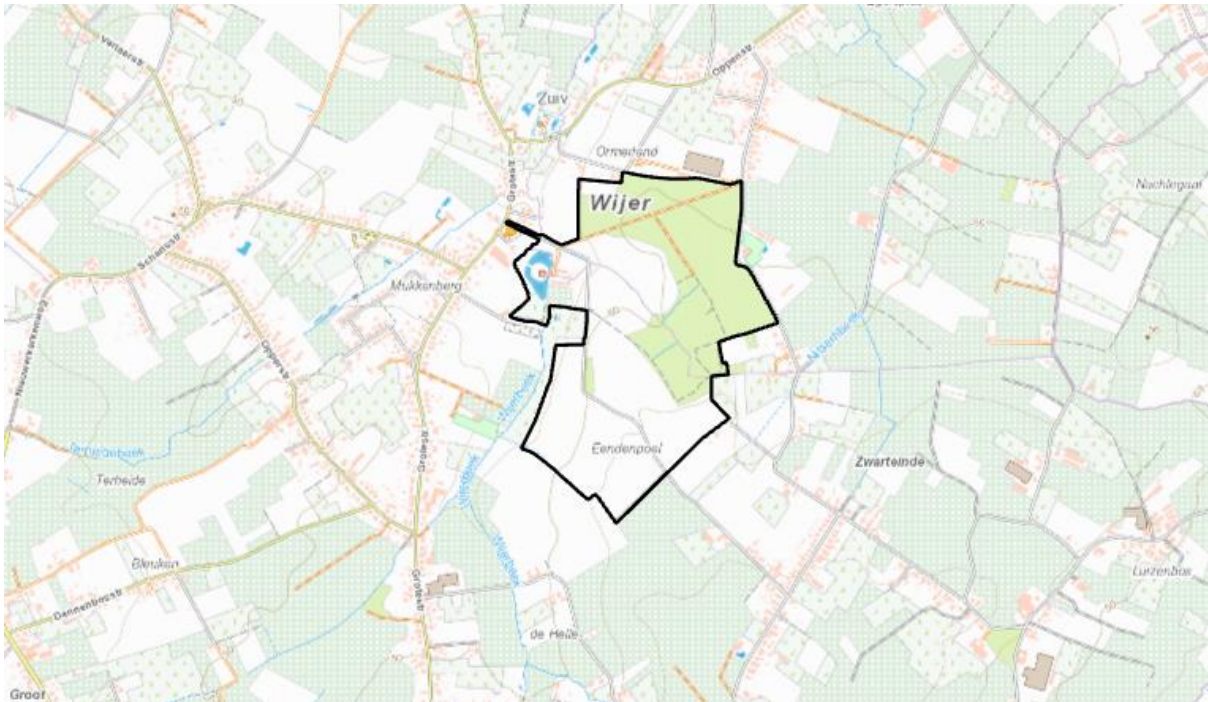
Het grootste deelgebied, Herkenrodebossen heeft een oppervlakte van 1450 hectare. Het ligt op het grondgebied van Hasselt en Herk-de-Stad en bevindt zich ten westen van de stad Hasselt. Het ligt tussen de dorpskernen van Herk-de-Stad, Kermt, Stevoort en Hasselt en wordt omsloten door de N2, A13, Runkstersteenweg, Hasseltsedreef en N754.

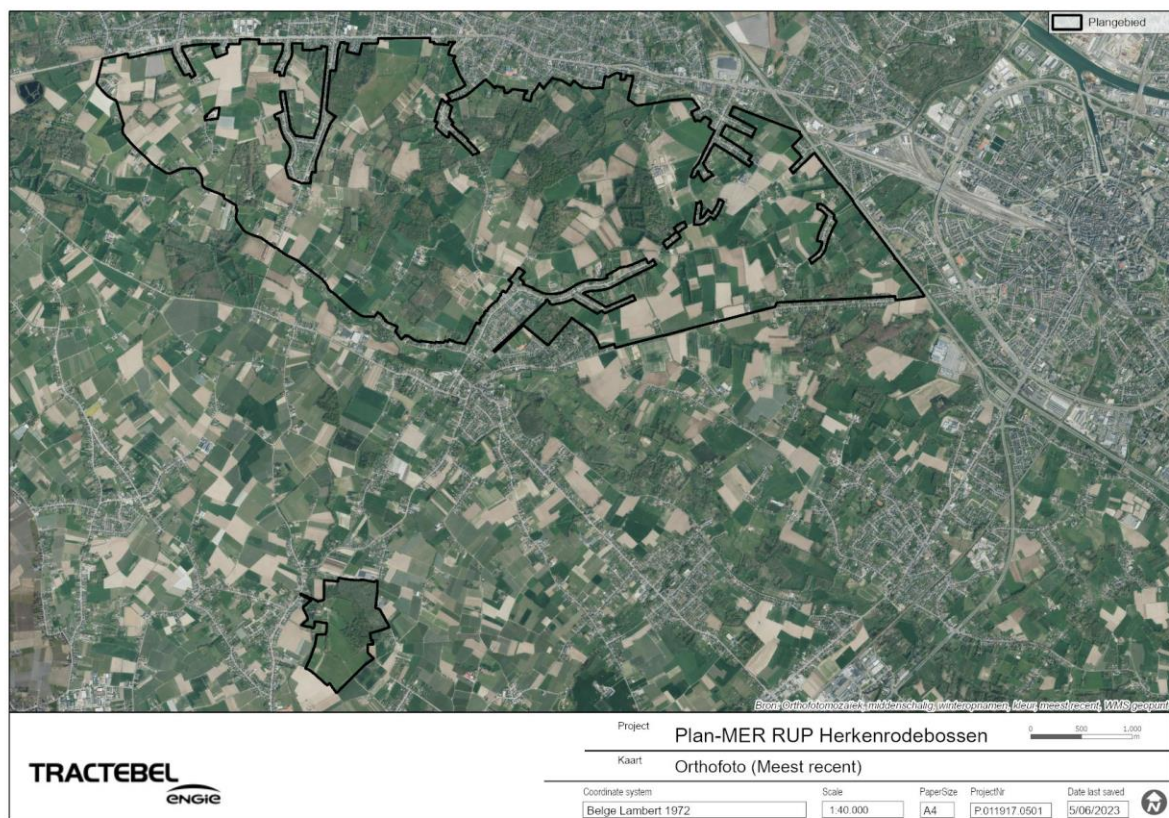
Figuur 11: Situering deelgebied Herkenrodebossen (CartoWeb.be, juni 2021)

3.1.2 Wijerbos

Het Wijerbos is een kleiner deelgebied met een oppervlakte van 54 hectare. Het ligt op grondgebied van Hasselt en Nieuwerkerken. Dit deelgebied is deels in eigendom van ANB. Het betreft grotendeels een voormalig ontginningsgebied (Weyerbos). Met dit planningsproces wordt de bestemming afgestemd op het feitelijke gebruik en de gewenste ruimtelijke structuur (bosuitbreiding).

Figuur 12: Situering deelgebied 'Wijerbos', (CartoWeb.be, juni 2021)

Figuur 13: Luchtfoto: planvoornemen - deelgebieden

3.2 Bestaande juridische toestand

De bestaande juridische toestand van de 2 deelgebieden wordt weergegeven per deelgebied in onderstaande tabellen en op de bijhorende kaarten.

3.2.1 Deelgebied Herkenrode

Plan	Naam
Gewestplan(nen) of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	<i>Gewestplan Hasselt-Genk (KB 03/04/1979)</i>
Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen	/
Gemeentelijke plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen	<i>Gemeentelijk RUP Zonevreemde constructies – Windmolders NV, Herk-de-Stad</i> <i>Gemeentelijk RUP Zonevreemde constructies – BVBA Sign Works – Vanderydt, Herk-de-Stad</i> <i>Gemeentelijk RUP Herkenrodebos, Hasselt</i> <i>BPA 'Herkenrodebos', Hasselt</i> <i>RUP 206 'Herkenrodebos', Hasselt</i>
Verkavelingsvergunningen	<i>Verkavelingen uit het vergunningenregister</i>
Beschermde monumenten	/
Beschermde dorpsgezichten	<i>U-vormige vakwerkhoeve + omgeving – Kermtstraat 118</i> <i>Kermstraat: wijdere, agrarische omgeving van de vierkantshoeve</i>
Beschermde landschappen	<i>Sterrebos</i>
Vastgestelde landschapsatlasrelicten	<i>Herkenrodebos en kasteel van Stevoort</i>
Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V)	/
Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H)	/
Ramsargebieden	/
Gebieden van het duinendecreet	/
Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)	<i>Natuurreservaat Herkenrodebos</i>
Gebieden van het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)	/
Vlaamse of erkende natuurreservaten	/
Bosreservaten	/
Beschermingszones grondwaterwinning	/
Bevaarbare waterlopen	/
Onbevaarbare waterlopen	<i>Rijsbeek (2^e categorie)</i> <i>Sterrebeek (2^e categorie)</i> <i>Kermterbeek (2^e categorie)</i> <i>Dormaalbeek (2^e categorie)</i> <i>Heustenbeek (niet geklasseerd)</i> <i>Cijnsbroekbeek (niet geklasseerd)</i> <i>Bijloop Laarbeek (niet geklasseerd)</i>

3.2.2 Deelgebied Wijerbos

Plan	Naam
Gewestplan(nen) of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	<i>Gewestelijk RUP Oppervlaktedelfstoffenplan Leem in Zuid-Limburg</i>
Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen	/
Gemeentelijke plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen	/
Verkavelingsvergunningen	/
Beschermde monumenten	/
Beschermde dorpsgezichten	/
Beschermde landschappen	/
Vastgestelde landschapsatlasrelicten	/
Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V)	/
Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H)	/
Ramsargebieden	/
Gebieden van het duinendecreet	/
Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)	/
Gebieden van het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)	/
Vlaamse of erkende natuurreervaten	/
Bosreervaten	/
Beschermingszones grondwaterwinning	/
Bevaarbare waterlopen	/
Onbevaarbare waterlopen	/

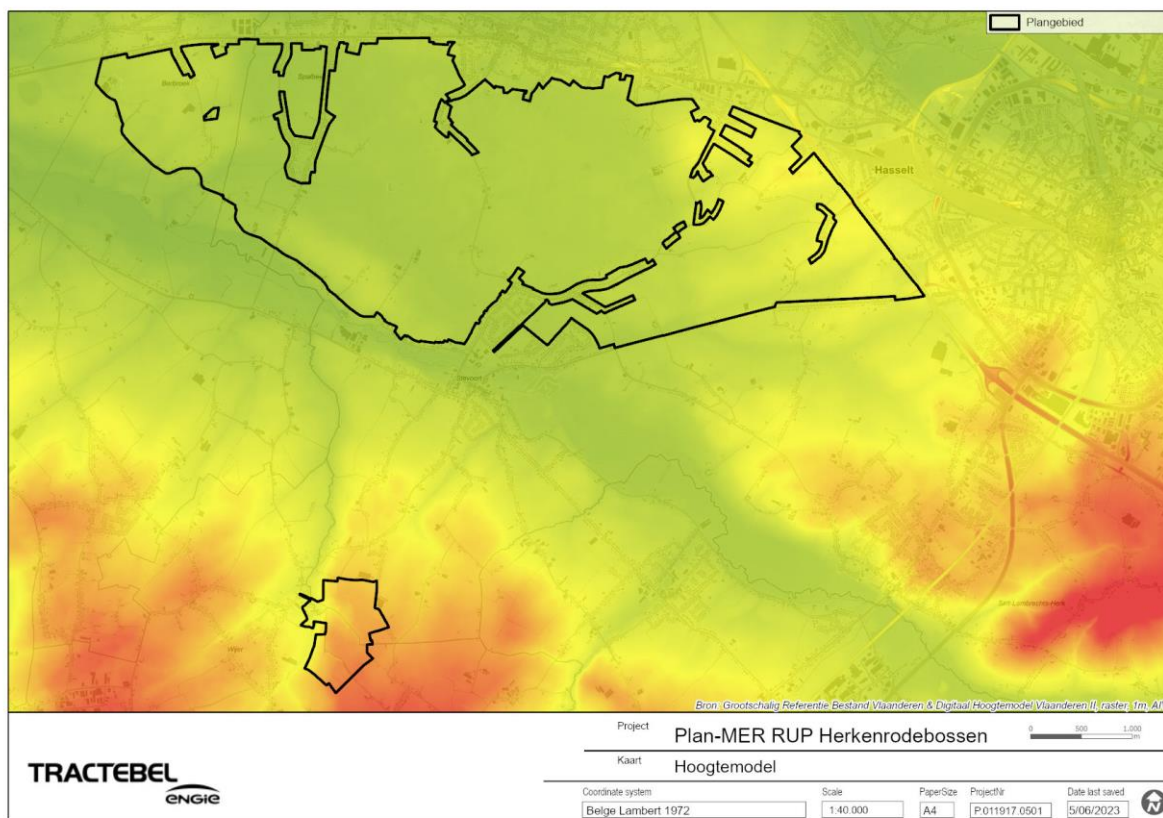
3.3 Bestaande ruimtelijke structuur en feitelijke toestand van het plangebied

3.3.1 Fysisch systeem

3.3.1.1 Reliëf

Het plangebied van voorliggend GRUP bestaat uit twee deelgebieden. Het deelgebied Herkenrodebossen is het grootste deelgebied (1450 hectare) en situeert zich ten westen van stad Hasselt. Het deelgebied Wijerbos ligt ten zuidwesten van Hasselt, op grondgebied van Hasselt en Nieuwekerken, en is 54 hectare groot. Herkenrodebossen en Wijerbos worden gescheiden door de vallei van de Herk.

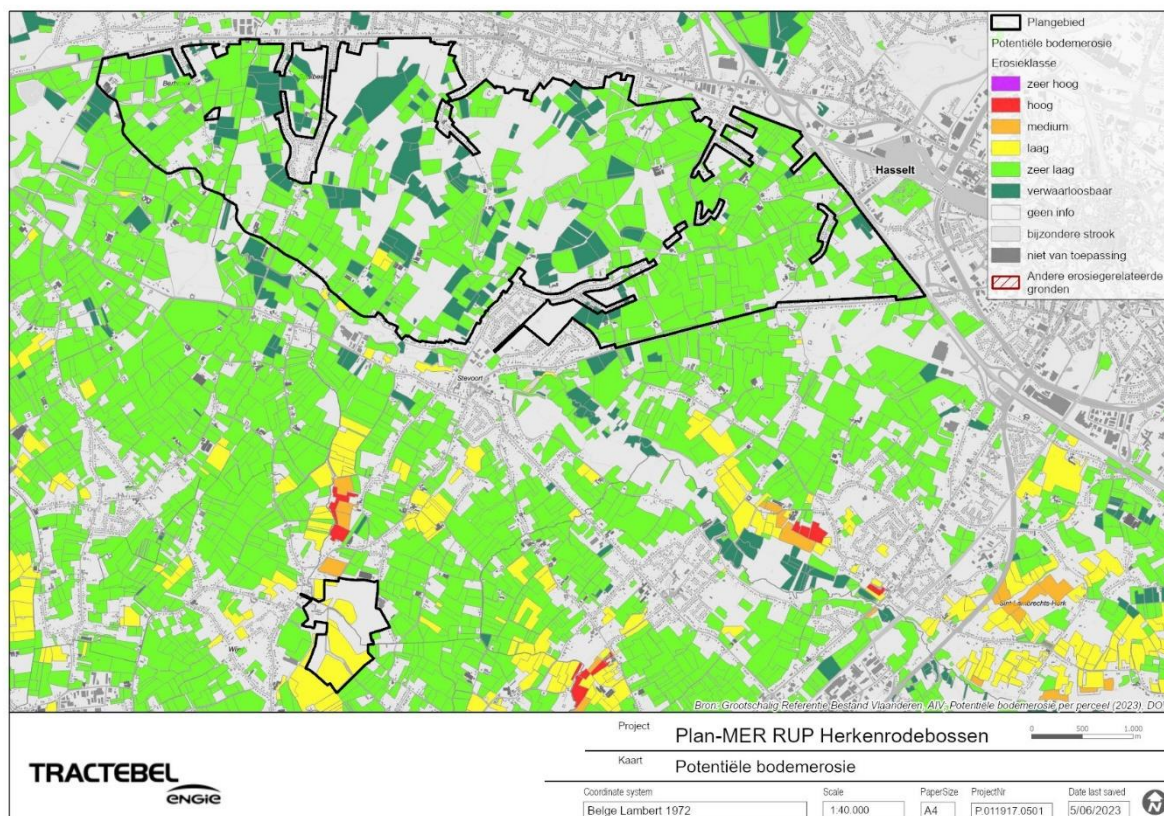
Het centrale gedeelte van de Herkenrodebossen bevindt zich in een depressie. Het gebied loopt op richting het oosten en het westen (ca. 30-40 m TAW). De stijging is het steilst richting het oosten. Het deelgebied Wijerbos is gelegen op de steilere zuidflank van de Herkvallei, op ca. 40-55m TAW (Figuur 14).

Figuur 14: Hoogteligging

Figuur 15 geeft de gevoeligheid van de bodem voor erosie weer, in zoverre informatie beschikbaar is voor het plangebied.

In Herkenrodebossen hebben de percelen overwegend een zeer lage tot zelfs een verwaarloosbare erosiegevoeligheid, met uitzondering van vier percelen in het westelijk deel van het gebied die een lage erosiegevoeligheid hebben. Ondanks de aanwezige hellingen is de bodemerosiegevoeligheid in Wijerbos laag, met uitzondering van één perceel waar de gevoeligheid medium is.

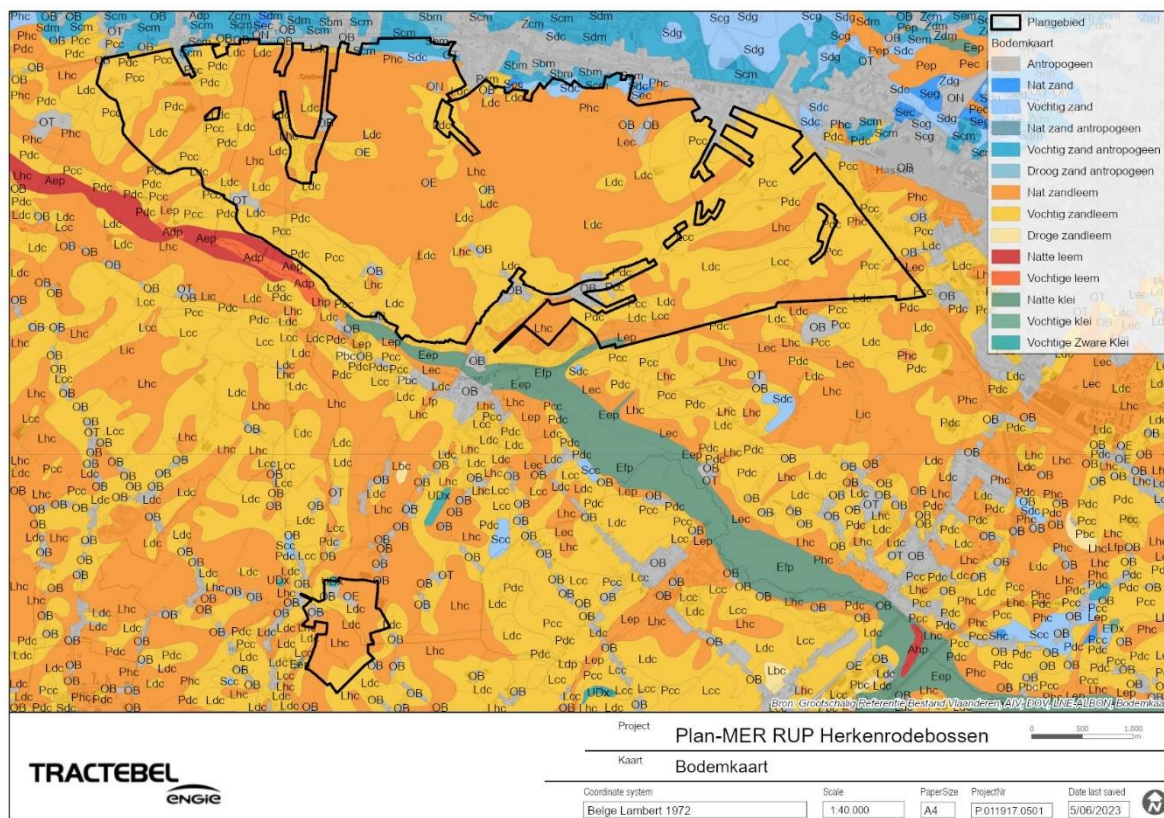
Figuur 15: Potentiële bodemerrosiekaart per perceel (2021)

3.3.1.2 Bodem

De ondergrond in het plangebied bestaat uit lemige, zandige en kleiige afzettingen. De jongste, Quartaire deklagen variëren in dikte tussen minder dan 1 en circa 5 meter. De dikste afzettingen komen voor in de beekvalleien en op de hellingen van de hoger gelegen gebieden in het deelgebied Herkenrodebossen (eolische afzettingen van de Formatie van Gent). Het onderliggende Tertiaire substraat wordt in beide deelgebieden bepaald door de kleiige Formatie van Boom die in westelijke richting aanzienlijk in dikte toeneemt (tot circa 45 meter). In het oosten van het deelgebied Herkenrodebossen rust bovenop deze kleiige lagen de Formatie van Eigenbilzen die bestaat uit fijne kleiige zanden die tot 5 meter dik zijn. Onder de Formatie van Boom komt in het volledige plangebied de Formatie van Bilzen voor, die opgebouwd is uit een afwisseling van zanden en kleiige lagen van circa 10 meter dikte.

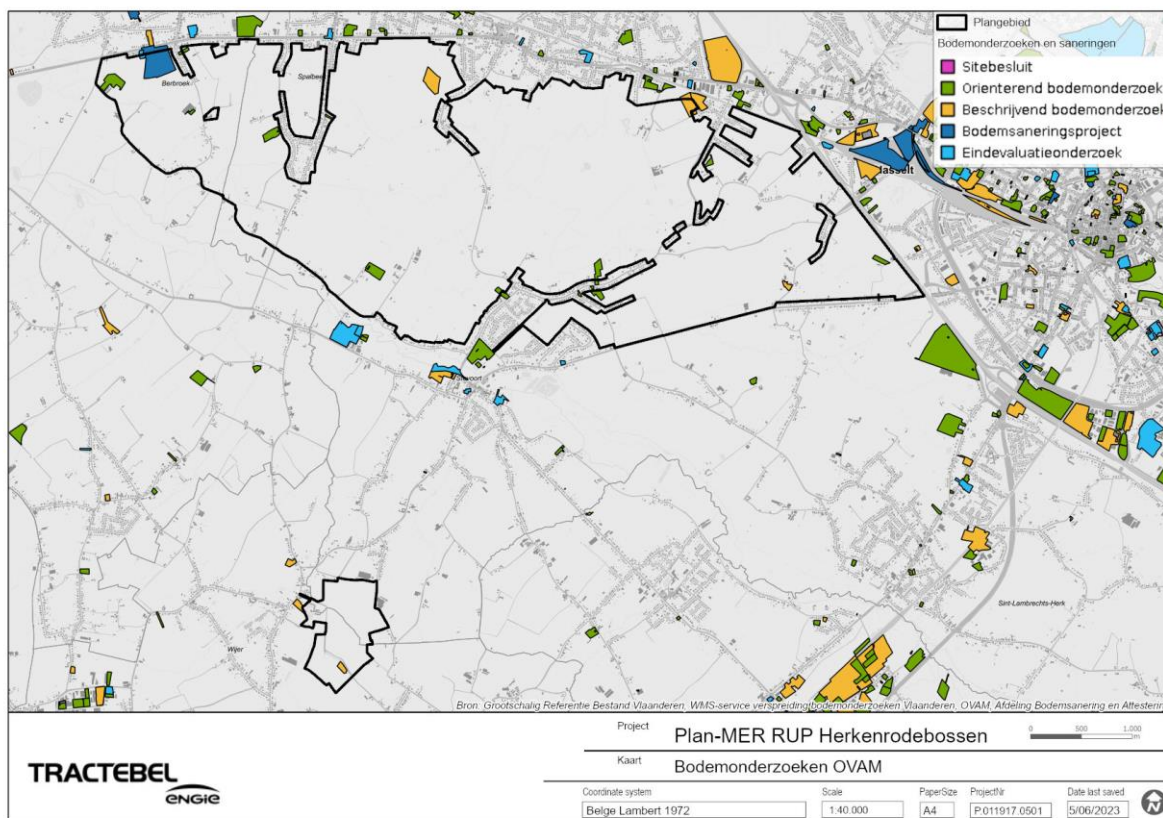
De bodem van het deelgebied Herkenrodebossen bestaat voornamelijk uit nat en vochtig zandleem. Aan de noordelijke rand van dit deelgebied zijn lemige zandgronden te vinden. Verspreid over dit deelgebied liggen enkele antropogene bodems. In het zuiden is één smalle strook met natte klei terug te vinden (Figuur 16).

Het deelgebied Wijerbos heeft hoofdzakelijk natte en vochtige zandleembodems met in het noorden een kleine oppervlakte van vochtige zware klei en enkele antropogene bodems.

Figuur 16: Bodemkaart

Binnen de perimeter van het plangebied van Herkenrodebossen en in de onmiddellijke omgeving werden in het verleden verschillende milieuhygiënische bodemonderzoeken uitgevoerd (bron: OVAM dossierdatabank) (Figuur 17). Het betreft voornamelijk oriënterende bodemonderzoeken (OBO). Daarnaast zijn er ook een vijftal beschrijvende bodemonderzoeken (BBO) waar een verspreidings- en humaan risico en een mogelijke saneringsnoodzaak werden onderzocht. In het uiterste westen van het plangebied werd een bodemsaneringsproject opgestart. Op een naburig perceel werd een sanering uitgevoerd en afgesloten met een eindevaluatieonderzoek (EEO). Binnen de grenzen van het deelgebied Wijerbos werd één BBO uitgevoerd.

Figuur 17: Bodemonderzoeken (OVAM)

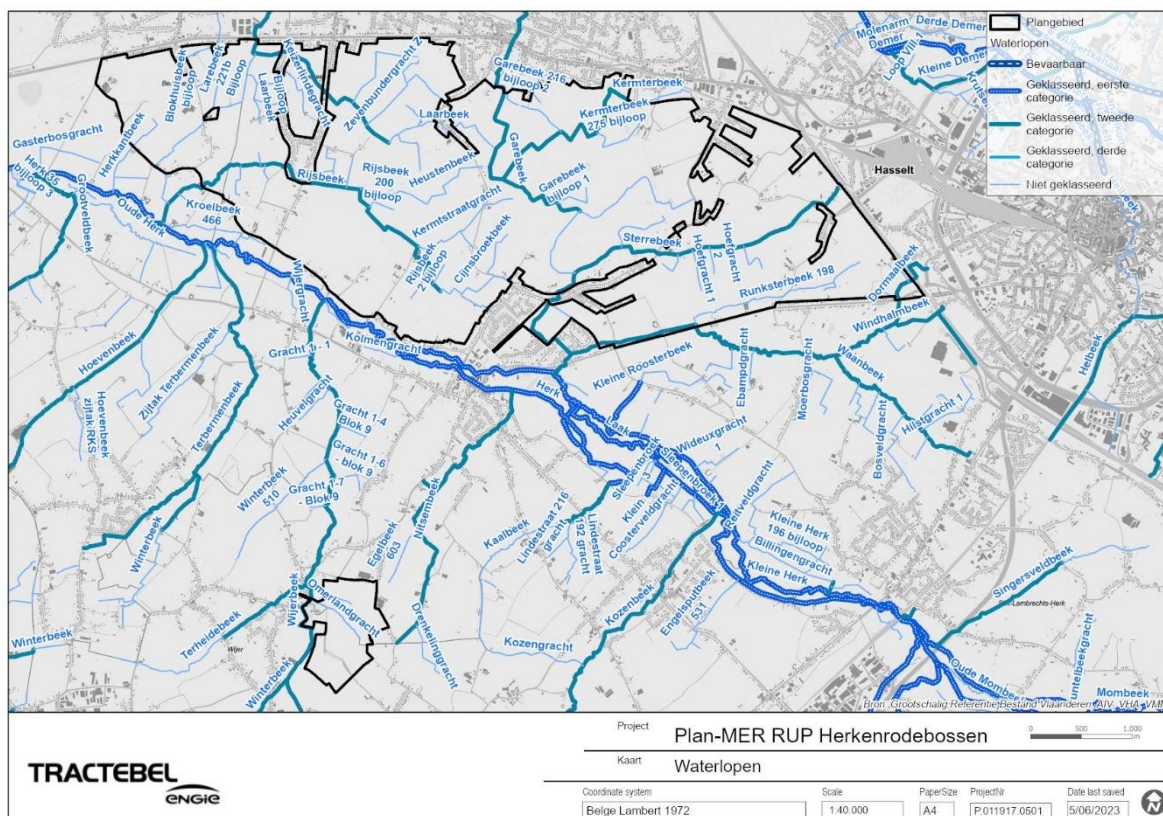
3.3.1.3 Water

In beide deelgebieden van het plangebied is het grondwater weinig kwetsbaar. De deklaag is er kleiig en de eerste watervoerende laag is zand. De dikte van de onverzadigde zone is er niet bepalend. De freatische aquifer (CKS_0200_GWL_1) maakt deel uit van de centrale zanden van de Kempen.

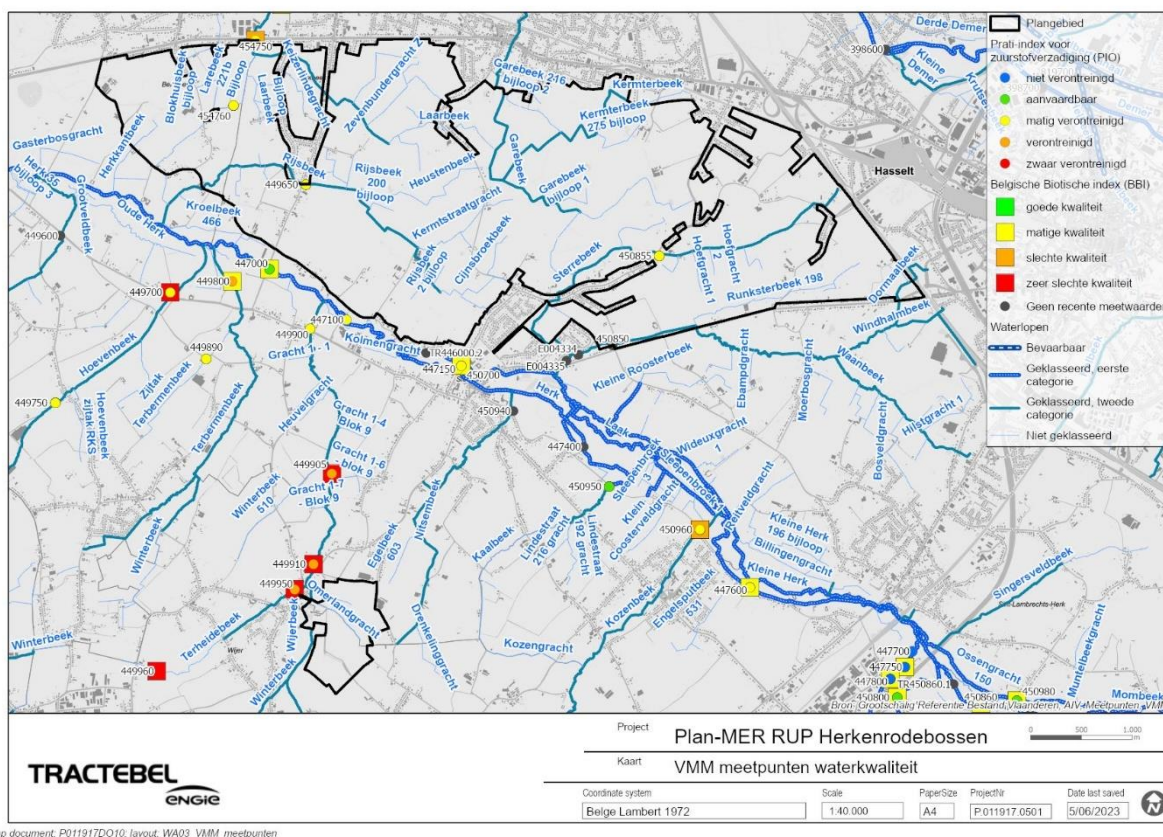
Beide deelgebieden zijn gelegen in het Demerbekken dat behoort tot het stroomgebied van de Schelde. Alle rivieren die door beide deelgebieden stromen, worden beheerd door Watering De Herk. Het deelgebied van de Herkenrodebossen ligt verspreid over drie deelbekkens. De Laarbeek (VHA 7905, 2de categorie), de Bijloop Laarbeek (VHA 7951, niet geklasseerd) en hun zijbeken behoren tot het deelbekken van de Zwarte beek en stromen dus af naar de Zwarte beek. De Garebeek (VHA 7475, niet geklasseerd), de Kermterbeek (VHA 7549, niet geklasseerd) en hun zijbeken behoren tot het deelbekken van de Midden Demer. De Cijnsbroekbeek (VHA 7683, niet geklasseerd), de Rijsbeek (VHA 7644, 2de categorie), de Sterrebeek (VHA 8145, 2de categorie) en hun zijrivieren stromen af naar de (Oude) Herk en behoren tot het deelbekken van de Herk.

De Wijerbeek (VHA 7223, 2de categorie) en zijn twee zijbeken de Omerlandgracht (VHA 7318, niet geklasseerd) en de Ormerlandgracht (VHA 68388, niet geklasseerd) stromen door het deelgebied Wijerbos en behoren ook tot het deelbekken van de Herk.

Het oppervlaktewater van de Bijloop Laarbeek is matig verontreinigd en heeft een slechte biologische waterkwaliteit. Ook de Sterrebeek en de Rijsbeek zijn matig verontreinigd. De Terheidebeek en de Wijerbeek ter hoogte van deelgebied Wijerbos zijn verontreinigd en hebben een zeer slechte biologische waterkwaliteit (Figuur 19).

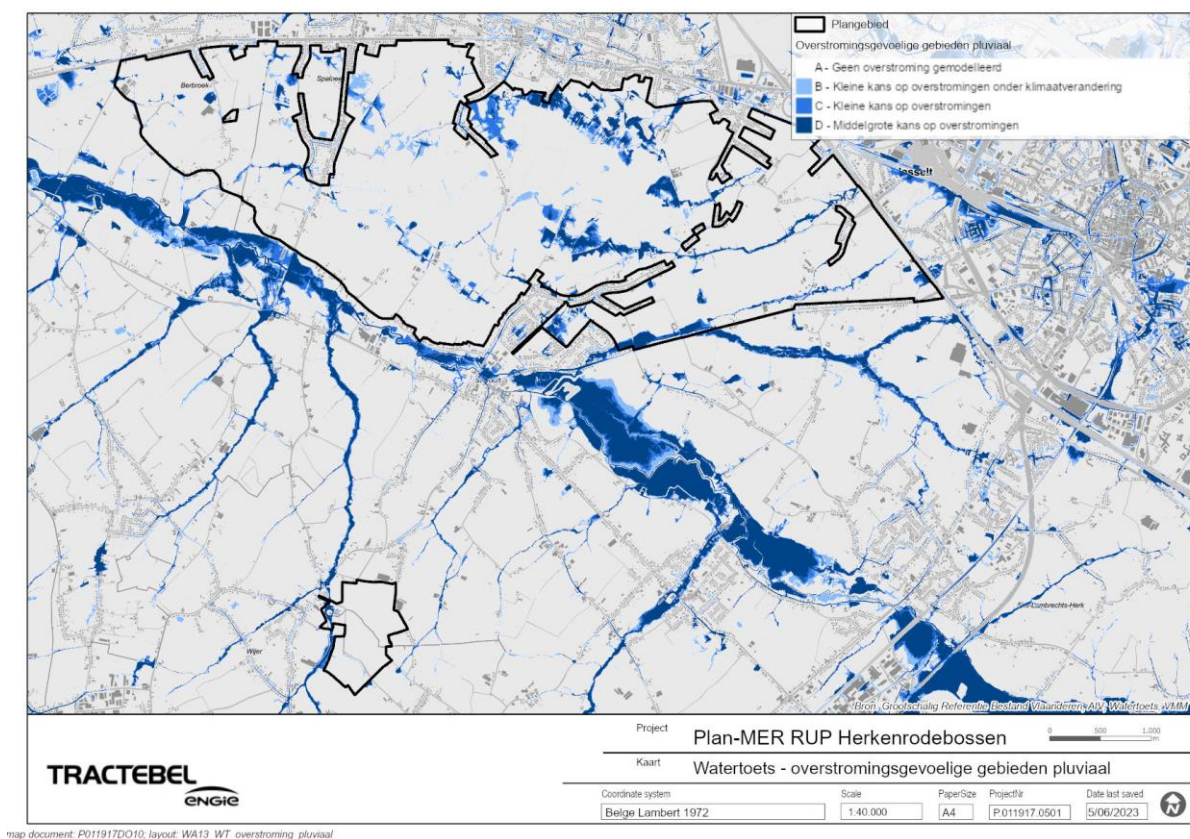
Figuur 18: Waterlopen

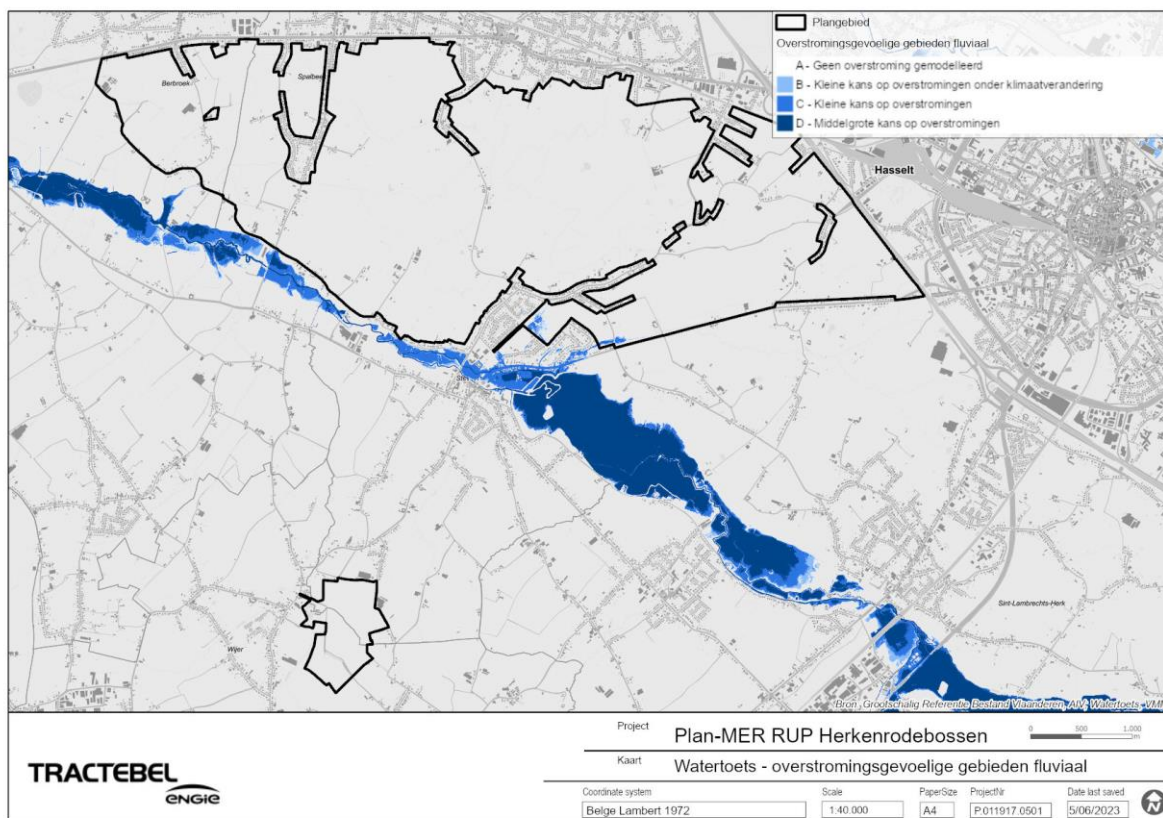
Figuur 19: VMM meetpunten waterkwaliteit

De dorpskern van Stevoort, gelegen in het zuiden van het deelgebied Herkenrodebossen en langs de Herk, is onderhevig aan overstromingen en is daarom aangeduid als pluviaal overstromingsgevoelig gebied (Figuur 20). Doorheen het deelgebied van Herkenrodebossen zijn meerdere locaties aangeduid als pluviaal overstromingsgevoelig gebied. De hele vallei van de Herk is eveneens aangeduid als fluviaal overstromingsgevoelig (Figuur 21). Het deelgebied Wijerbos kent geen overstromingsgevoelige gebieden.

Het zoneringsplan (Figuur 22) toont dat er in en langs het deelgebied Wijerbos recent riolering is aangelegd die is aangesloten op een waterzuiveringsstation (collectief geoptimaliseerd buitengebied), maar dat er ook nog heel wat plaatsen zijn waar de riolering gepland is, of nog niet is aangesloten op een waterzuiveringsstation (collectief te optimaliseren buitengebied). Langs de grens van het deelgebied Herkenrodebossen en langs de Stevoortse Kiezel is er reeds geruime tijd riolering aanwezig die is aangesloten op een waterzuivering (Centraal gebied). Langs de Stevoortse Kiezel en de zuidoostelijke grens van dit deelgebied is recent riolering aangelegd die is aangesloten op een waterzuiveringsstation. In dit deelgebied bevinden zich vooral gebieden waar de riolering gepland staat, of waar de riolering nog niet werd aangesloten op een waterzuiveringsinstallatie, alsook enkele gebieden waar er geen riolering gepland staat (individueel te optimaliseren buitengebied).

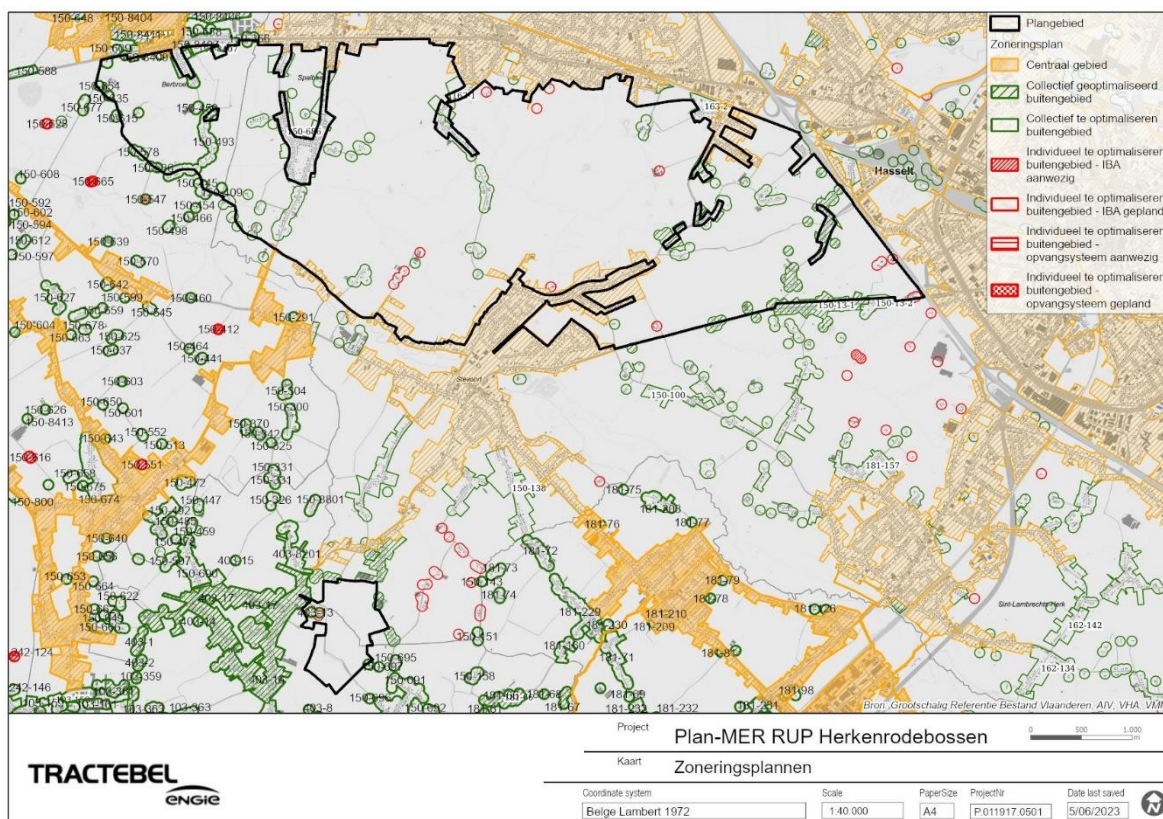

Figuur 20: Pluviale overstromingsgevoelige gebieden (watertoets)

map document: P011917DO10; layout: WA12_WT_overstroming_fluviaal

Figuur 21: Fluviaal overstromingsgevoelige gebieden (watertoets)

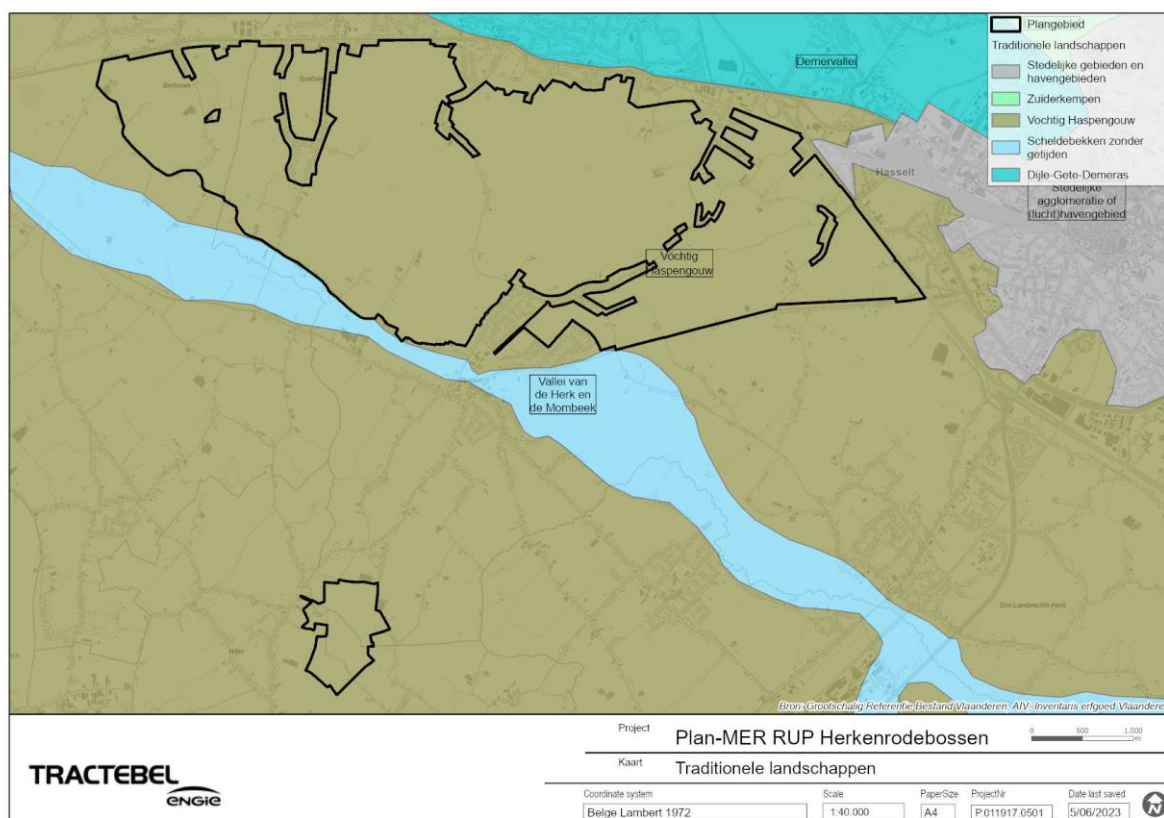
map document: P011917DO10; layout: WA10_Zoneringsplannen

Figuur 22: Zoneringsplan riolering

3.3.2 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

3.3.2.1 Landschap

Het plangebied is volledig gelegen in het traditionele landschap 'Vochtig Haspengouw'. Herkenrodebossen bevindt zich op de noordgrens van vochtig Haspengouw, op het interfluvium tussen de Demer in het noorden en de Herk in het zuiden (Figuur 23).

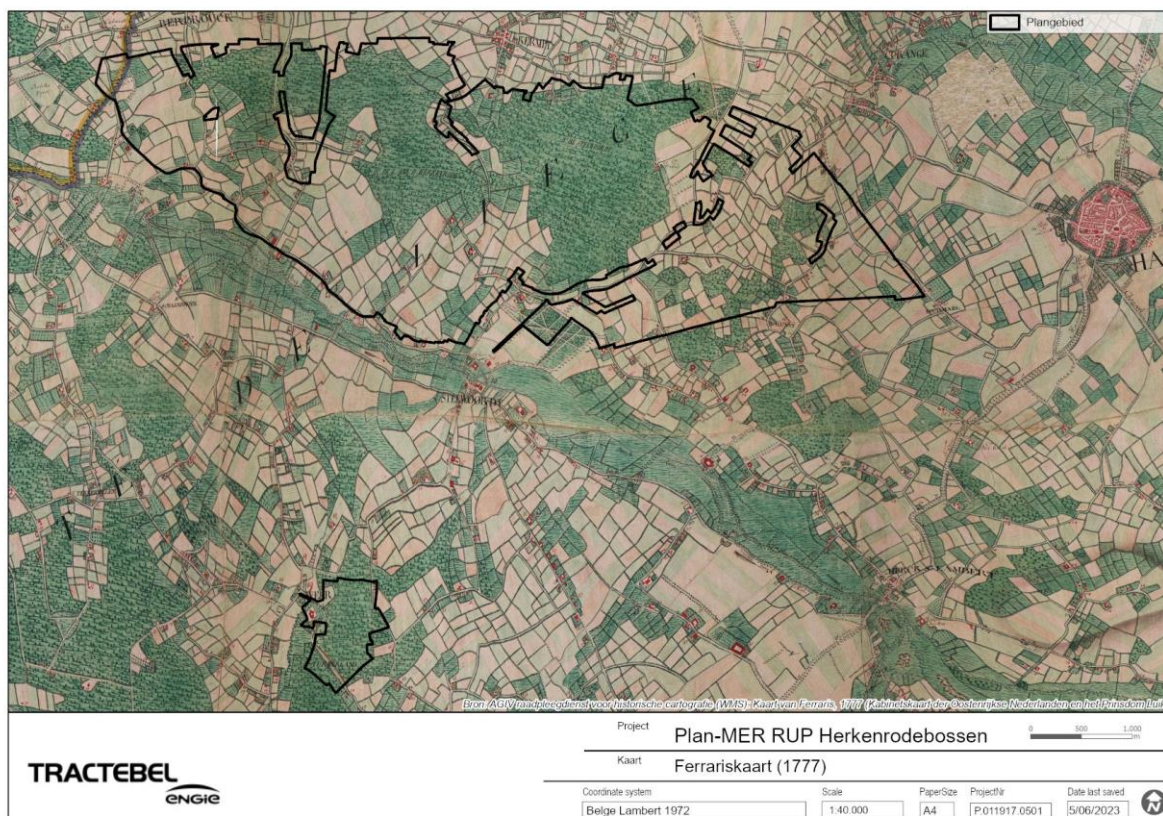

Figuur 23: Traditionele landschappen

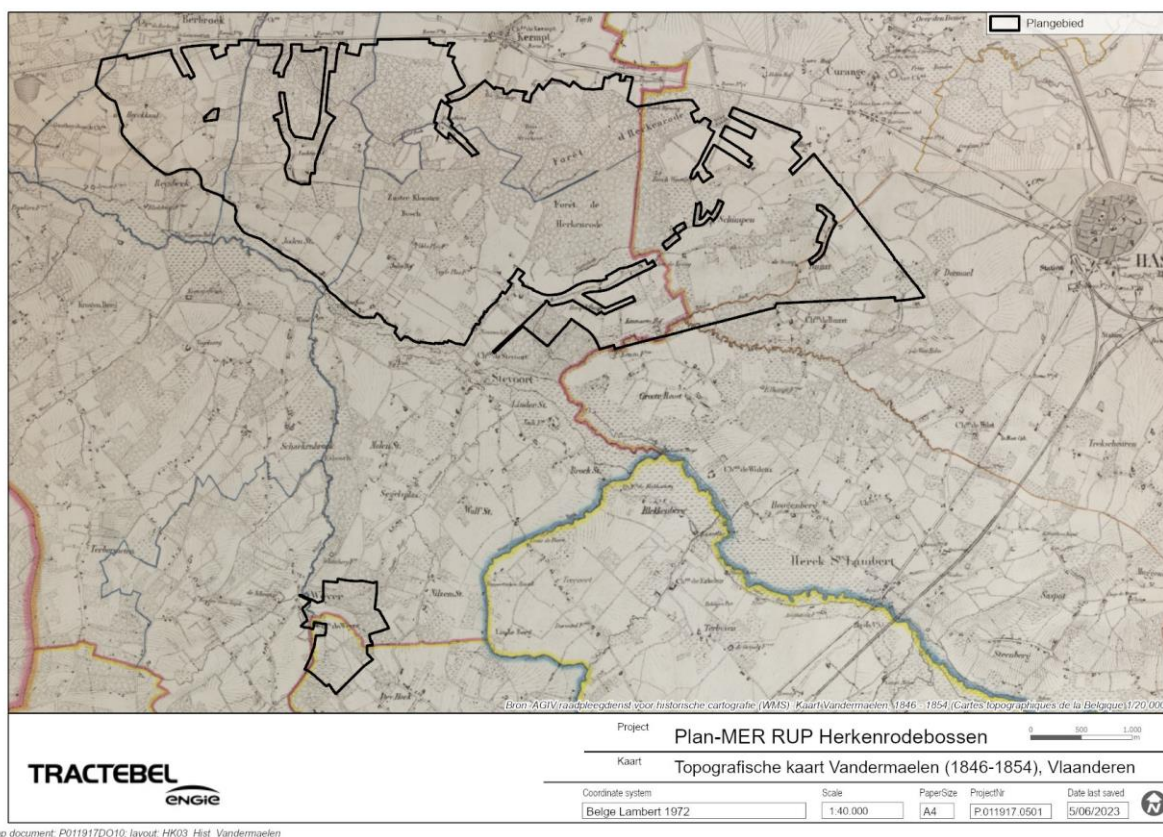
De centrale zone van het deelgebied Herkenrodebossen bestond in 1777 hoofdzakelijk uit bos. Langs de grenzen van dit deelgebied komen meer akkers en weiden voor, bewoning is terug te vinden langs de wegen, maar is nog vrij beperkt. Het deelgebied Wijerbos bestond volgens de Ferrariskaart in die tijd bijna volledig uit bos, er was nog geen bewoning aanwezig (Figuur 24). Op de Vandermaelenkaarten lijkt de situatie voor de Herkenrodebossen niet echt veranderd, terwijl in het deelgebied Wijerbos in periode 1846-1854 al een deel van het bos verdwenen is (Figuur 25).

In 1939 is in het noorden van het deelgebied Wijerbos nog een klein stuk bos verdwenen. In het deelgebied Herkenrodebossen raakt het centrale bos meer en meer versnipperd. De belangrijkste wegen binnen het plangebied zijn dezelfde als deze in de huidige toestand (Figuur 26). In 1969 is er een toename van bosoppervlakte binnen het deelgebied Wijerbos. De bossen in Herkenrodebossen tonen een tegenovergestelde trend (Figuur 27).

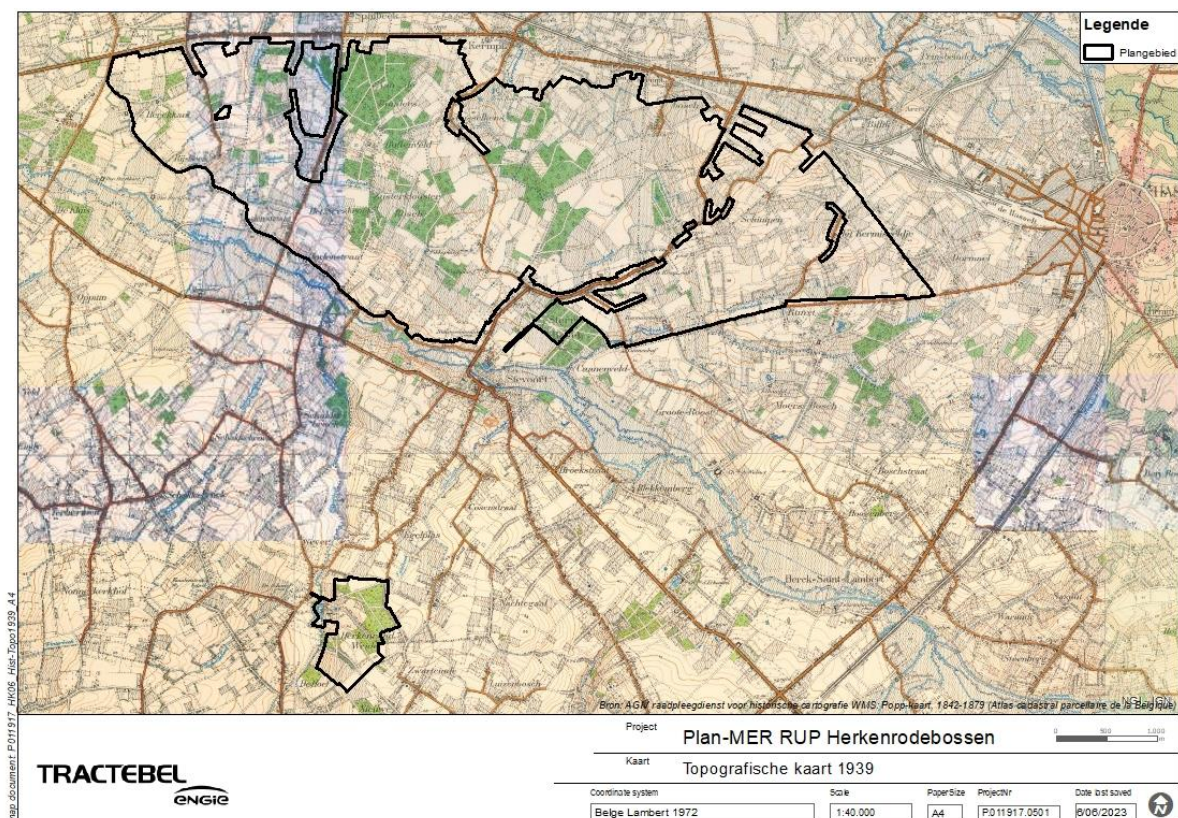
Op de recentste topografische kaart lijkt de bosoppervlakte in beide deelgebieden opnieuw gedaald te zijn (Figuur 28).

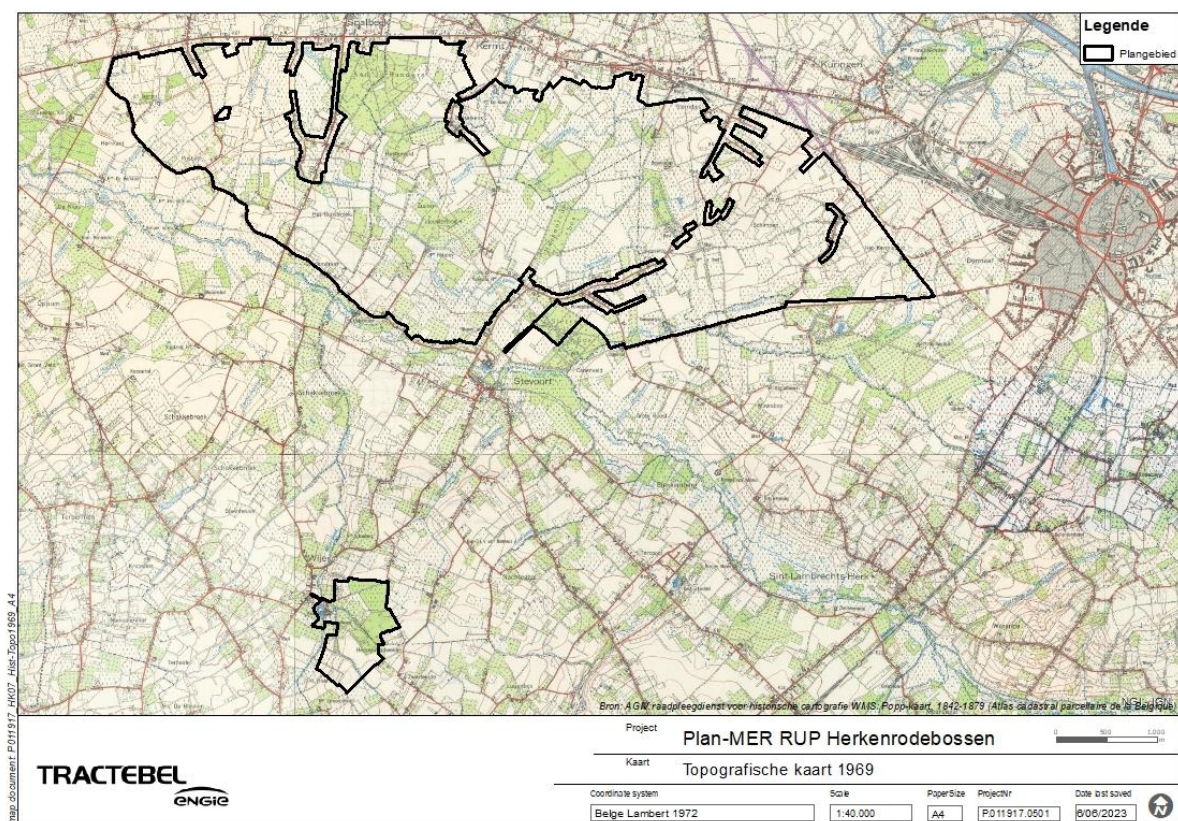
Figuur 24: Ferrariskaart (1777)

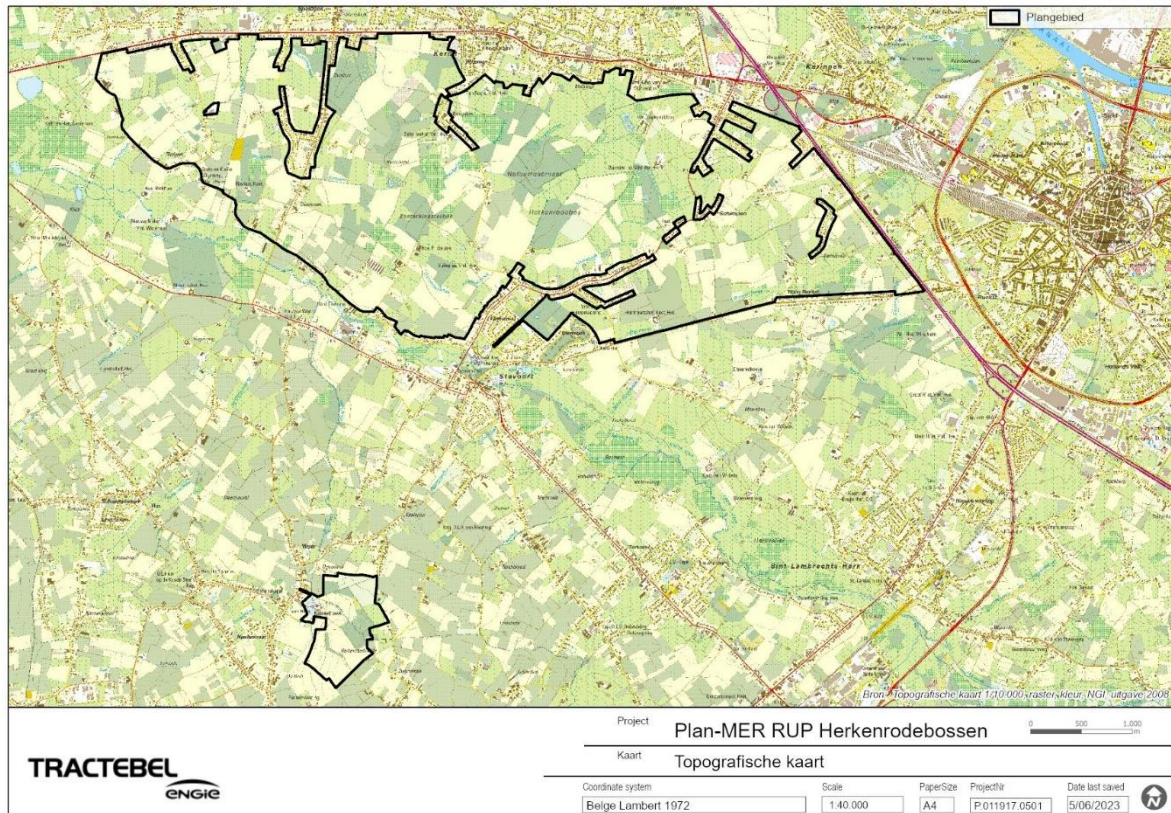
Figuur 25: Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854)

Figuur 26: Topografische kaart 1939

Figuur 27: topografische kaart 1969

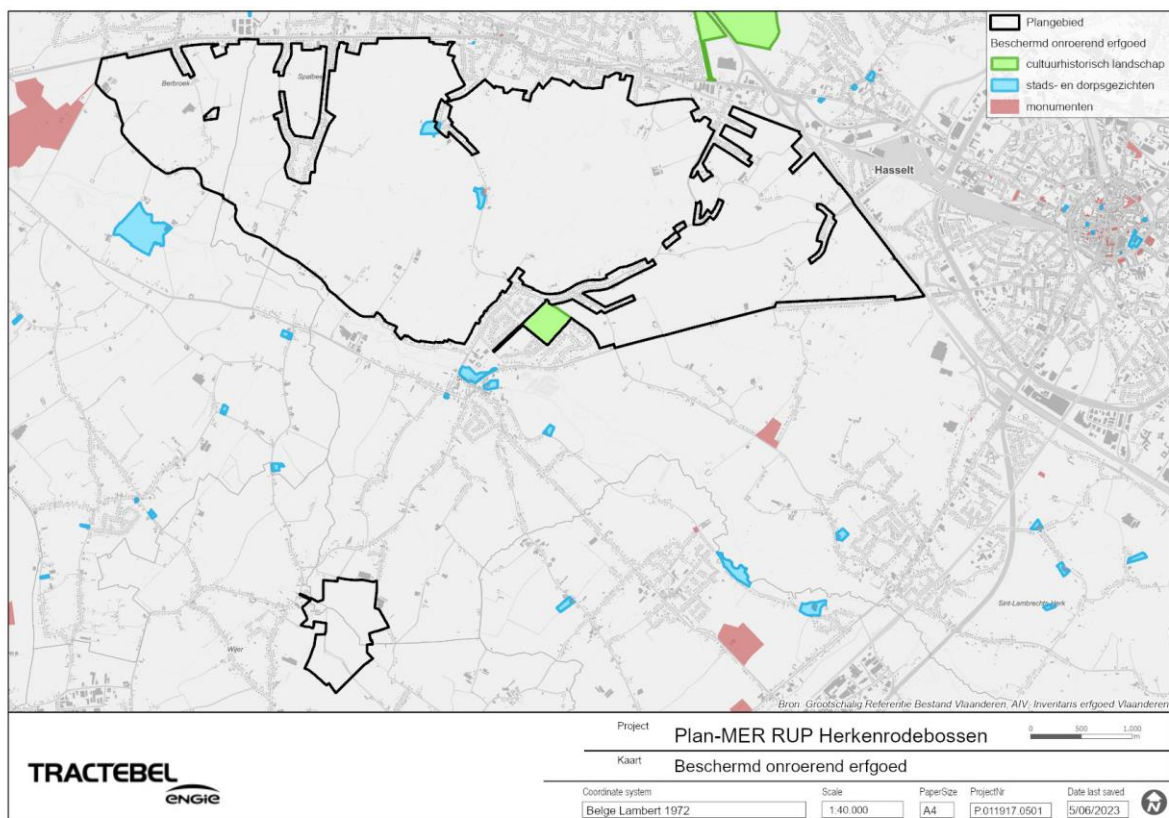
Figuur 28: Topografische kaart

3.3.2.2 Onroerend erfgoed

Binnen de contouren van het deelgebied Herkenrodebossen bevinden zich 2 beschermde monumenten (Figuur 29):

- U-vormige vakwerkhoeve Busselkenswinning, Kermestraat 118 (Hasselt). ID 2663. De U-vormige vakwerkhoeve met uitzondering van de aanbouw tegen de schuur-stal is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door enerzijds de **historische waarden (en architectuurhistorische waarde)**: De Busselkenswinning is een historisch gegroeid, U-vormig hoevecomplex met gebouwen in baksteen en stijl- en regelwerk geschikt rond een rechthoekig erf. Het ten noorden van het erf gelegen woonhuis in vakwerk gaat vermoedelijk terug tot minstens de eerste helft van de 19de eeuw, gezien het reeds afgebeeld staat in de Atlas van de Buurtwegen als onderdeel van een hoevecomplex met losstaande componenten. De losstaande aanhorigheden worden ten laatste in 1898 vervangen door het huidige schuur-stal volume ten zuiden en de varkensstal met karrenhuis ten oosten van het erf. In 1908 tenslotte wordt de huidige, U-vormige constellatie van het hoevecomplex geregistreerd waarbij het woonhuis met het schuur-stalvolume verbonden wordt. Het bakstenen gedeelte van het woonhuis, bestaande uit een diephuis en stalling, mag waarschijnlijk met deze verbouwingen geassocieerd worden. Anderzijds speelt ook de **sociaal-culturele waarde** een rol: De U-vormige hoeve getuigt van de traditionele landbouwactiviteiten in de vallei van Herk en Mornbeek en drukt de eigenheid van de streek uit. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2663>)
- Gesloten hoeve met onmiddellijke omgeving, kermestraat 158 (Hasselt). ID 2622. De vierkantshoeve en onmiddellijke omgeving zijn beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door enerzijds de **architectuurhistorische waarde**: De vierkantshoeve is een gaaf bewaard voorbeeld van een historisch geëvolueerd hoevecomplex

met woonhuis, schuur en stallen, gedeeltelijk in vakwerk, gedeeltelijk versteend, onder pannen zadeldaken. Vooral de straatvleugel en de woonhuisvleugel zijn grondig verbouwd (in de tweede helft van de 19de eeuw, voor zover af te leiden uit de raamvormen). Het woonhuis telt tegenwoordig twee bouwlagen, maar een oorspronkelijker constellatie van anderhalve bouwlaag met een laterale gang, centrale schoorsteen en onderkelderde opkamer is nog perfect afleesbaar. Van de dienstgebouwen behielden de rechtse stalvleugel en de achternvleugel met schuur nog een gaaf skelet in houtwerk. De hoeve beschikt nog over een aardig hinterland dat de oorspronkelijke functionaliteit van het ensemble onderstreept. Anderzijds **de sociaal-culturele waarde**: Het complex, in samenhang met het agrarische hinterland, is van een bijzondere beeldbepalende waarde. Daarnaast maakt de gave vakwerkpartij een deel uit van een steeds sterker uitdunnend gebouwenbestand dat getuigt van een eeuwenoude landelijke bouwtraditie, die in Limburg lang is blijven voortleven. En ten laatste speelt ook de **volkskundige waarde** een rol: Het complex, in samenhang met het agrarische hinterland, is van een bijzondere beeldbepalende waarde.. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/2622>)

Figuur 29: Beschermd onroerend erfgoed

Er zijn ook 2 beschermde dorpsgezichten aanwezig binnen het deelgebied Herkenrodebossen (Figuur 29). Deze worden gekoppeld aan de hierboven beschermde monumenten.

- U-vormige vakwerkhoeve Busselkenswinning: omgeving, Kermtstraat 118 (Hasselt). ID 2664. De omgeving van de U-vormige vakwerkhoeve Busselkenswinning te Stevoort, is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de **sociaal culturele waarde**. Het rechthoekige erf met de sporen van een tredmolen, de meidoornhagen op de noordelijke perceelsgrens en ten (zuid) oosten van de hoeve langs de landweg, de landweg zelf, de gemengde hoogstamboomgaard achter het woonhuis, alsook het weiland ten zuidwesten bepalen mee het landelijk karakter van het hoevecomplex en vormen een ondersteuning van

de agrarische erfgoedwaarden. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2664>)

- Gesloten hoeve: wijdere agrarische omgeving, Kermtstraat 158 (Hasselt). ID 2625. De wijdere, agrarische omgeving van de vierkantshoeve is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door zijn **architectuurhistorische waarde**: De omgeving van de hoeve behield een essentieel agrarisch karakter, onderstreept de hoeve also in zijn oorspronkelijke functionaliteit. Het terrein heeft daarnaast een uitgesproken beeldbepalende waarde, die bovendien bijdraagt tot de beeldbepalende waarde van de hoeve. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2625>)

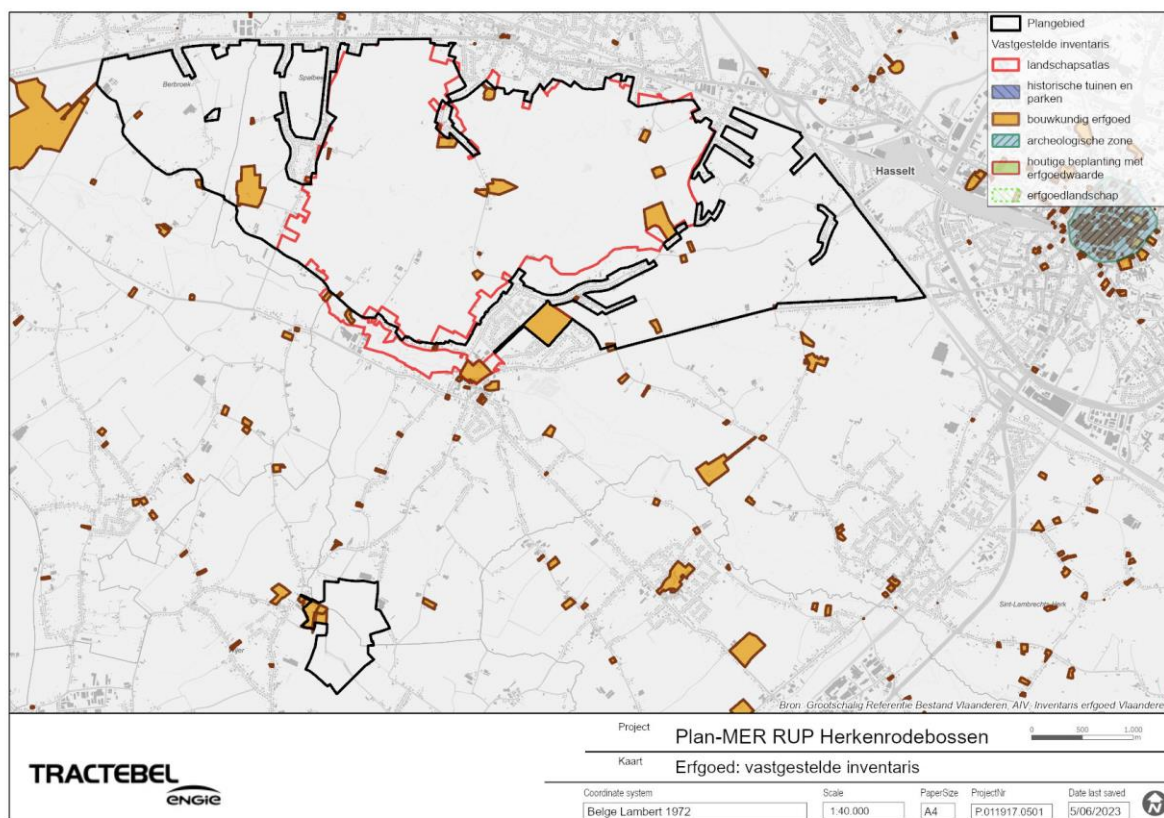
In het plangebied ligt daarnaast heel wat bouwkundig erfgoed dat is opgenomen in de vastgestelde inventaris (Figuur 30). Ter hoogte van het deelgebied Herkenrodebossen gaat het om:

- Langgestrekte hoeve, Herkkantstraat 41 (Herk-de-Stad). ID 18650. Gerestaureerd hoevetje van circa 1920 dat momenteel als woonhuis in gebruik is. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/18650>)
- Kasteel Rijsdaal, Herkkantstraat 177 (Hasselt). ID 18341. Alleenstaand neoclassicistisch herenhuis, gelegen in een park. Dubbelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder schilddak, gebouw in de tweede helft van de 19de eeuw. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/18341>)
- Hoeve met losstaande bestanddelen, Laarbeekstraat 33 (Hasselt). ID 17702. Hoeve met losstaande bestanddelen, uit de tweede helft van de 19de eeuw. Gebouwen onder zadeldaken, gegroepeerd rondom het rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/17702>)
- Langgestrekt hoeve, Wijerstraat 119 (Hasselt). ID 18638. Langgestrekte hoeve uit 19de eeuw, met ordonnantie: dwarsschuur-stal-woonhuis. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/18638>)
- Hoeve met losstaande bestanddelen, Keizerlindestraat 28 (Hasselt). ID 17753. Hoeve met losstaande bestanddelen, naar verluidt gebouwd circa 1920. Gebouwen in stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen vullingen. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/17753>)
- Semi-gesloten hoeve, Herkkantstraat 105 (Hasselt). ID 20002. Semi-gesloten hoeve op U-vormige plattegrond, uit de 19de eeuw. Gebouwen in stijl- en regelwerk met lemen vullingen onder zadeldaken, gelegen rondom een rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/20002>)
- Hoeve met losse bestanddelen, Herkkantstraat 29 (Hasselt). ID 17624. Hoeve met losstaande bestanddelen, uit de 19de eeuw, gegroeid uit een langgerekt hoevetje in stijl- en regelwerk met witgekalkte lemen vullingen op gecementeerde bakstenen stoel. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/17624>)
- U-vormige vakwerkhoeve Busselkenswinning, Kermtstraat 118 (Hasselt). ID 20647. U-vormige hoeve uit de 19de eeuw, met gebouwen van baksteen en stijl- en regelwerk gegroepeerd rondom het rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/20647>)
- Scholteswinning, Kermtstraat 130 (Hasselt). ID 19927. Semi-gesloten hoeve uit de 18de eeuw, met gebouwen onder zadeldaken, gelegen rondom het rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/19927>)
- Hoeve Ten Roye, Kermtstraat 43 (Hasselt). ID 17837. Hoeve met losstaande bestanddelen, voormalige afhankelijkheid van de abdij van Sint-Truiden, gedateerd 1683. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/17837>)
- Gesloten hoeve, Kermtstraat 158 (Hasselt). ID 16828. Semi-gesloten hoeve gevormd door woonhuis, dwarsschuur en stallen rondom een rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/16828>)

- Gesloten hoeve, Kermtstraat 149 (Hasselt). ID 16832. Kleine gesloten hoeve uit het interbellum. Ondanks de sterke renovatie behield de hoeve zijn gesloten karakter en is de relatie met het omliggende landschap nog sterk aanwezig. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/16832>)
- Gesloten hoeve, Kermtstraat 185 (Hasselt). ID 16680. Gesloten hoeve, uit de 19de eeuw, ietwat achteruit gelegen ten opzichte van de straat. Gebouwen gegroepeerd rondom het rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/16680>)
- Hoeve Vuileplas, Kermtstraat 182 (Hasselt). ID 17885. Gesloten hoeve uit de 19de eeuw, met gebouwen in stijl- en regelwerk met blauwgekleurde lemen vullingen, gelegen rondom het rechthoekig erf. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/17885>)
- Schoolinrichting Mariaburcht, Hasseltse dreef 115 (Hasselt). ID 19950. Voormalig waterkasteel van de Heren van Stevoort. Thans omgebouwd tot schoolinrichting. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/19950>)
- Hoeve Hompelepomp, Kannaertsstraat 68 (Hasselt). ID 17518. Hoeve met losstaande bestanddelen uit de eerste helft van de 19de eeuw. Bakstenen gebouwen onder zadelpoort, gegroepeerd rondom de rechthoekige binnenplaats. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/17518>)
- Canenhof, Hasseltse dreef 15 (Hasselt). ID 16093. Reeds vermeld als middeleeuws laathof. Thans hoeve met losse bestanddelen, met oudste kern uit de 17de eeuw en verbouwingen uit de 19de en 20ste eeuw. Gebouwen rondom een trapezoidaal erf. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/16093>)
- Kasteelhoeve Kannaerts Hof, Kannaertsstraat 5 (Hasselt). ID 18423. Kasteelhoeve, eertijds Loons leen gelegen op het gehucht KleinStevoort. Thans semi-gesloten hoeve met gekasseide binnenkoer. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/18423>)
- Stokerij Claes, Herkenrodebosstraat 86-90 (Hasselt). ID 20474. Landbouwstokerij ontstaan vóór het midden van de 19de eeuw, en vanaf eind 19de eeuw uitgegroeid tot grootschalig industrieel complex. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/20474>)
- Boswinning, abdijhoeve Herkenrode, Stevoortse kiezel 100 (Hasselt). ID 15573. Hoeve met losse bestanddelen, gelegen temidden van haar landerijen, en door een zandweg met de Stevoortse Kiezel verbonden. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/15573>)
- Kasteel van Schimpen, Stevoortse kiezel 192 (Hasselt). ID 18391. Landhuis, gelegen in een ruim park. Circa 1870 gebouwd in eclectische stijl, naar ontwerp van architect Bidaut. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/18391>)
- Langgestrekte hoeve, Stevoortse kiezel 201 (Hasselt). ID 18639. Sterk gerestaureerd, langgestrekt hoevetje, uit de 19de eeuw, omgebouwd tot woonhuis. Voor de hoeve ligt de boomgaard omsloten door een meidoornhaag. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/18639>)
- De hoef, Stevoortse kiezel 199 (Hasselt). ID 16163. Semi-gesloten hoeve, met kern uit de tweede helft van de 18de eeuw. Gebouwen in stijl- en regelwerk met bakstenen vullingen onder zadeldaken. (bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/16163>)
- Winning van Martens, Runksterkiezel 125 (Hasselt). ID 20986. Semi-gesloten hoeve uit de 18de - 19de eeuw met rechthoekig erf. Witgekleurd stijl- en regelwerk met lemen vullingen op lage bakstenen stoel. (Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/20986>)

Ter hoogte van deelgebied Wijerbos betreft dit:

- Kasteel van Wijer, Grotestraat 205 (Nieuwerkerken). ID 18398. Huidige toestand kasteel daterend van 1910. Van het omgrachte kasteel bleef alleen de donjon met traptoren uit de 16de eeuw over. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/18398>)
- Kasteelhoeve, Grotestraat 209 (Nieuwerkerken). ID 18416. Hoeve met losstaande bestanddelen, uit de 1ste helft van de 17de eeuw; door een gekasseide oprit, die over de slotgracht leidt, wordt het erf met het kasteel verbonden. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/18416>)

Figuur 30: Vastgestelde inventaris

Binnen het deelgebied Herkenrodebossen bevindt zich ook een beschermd cultuurhistorisch landschap en een vastgesteld landschapsatlasrelict (Figuur 30):

- Sterrebos, Lofbeemdenstraat (Hasselt). ID 2443. Dit is een beschermd eiken-haagbeukbos. Het is één van de twee sterrenbossen die in de 18de eeuw samen met een nieuw waterkasteel werden aangelegd op het voormalig kasteeldomein van de heren van Klein Stevoort. De **natuurwetenschappelijke waarde** volgt de ligging van het Sterrebos. Deze is gelegen in de overgangszone tussen het Kempens en het Brabants fytogeografisch district. Hierdoor komen planten kenmerkend voor de eerder arme, droge en zure Kempense bodems samen voor met planten kenmerkend voor de vruchtbare Haspengouwse leemstreek. Er zijn enkele steeds zeldzamer wordende vochtminnende plantensoorten en strikte freatofyten aanwezig. Het Sterrenbos herbergt een meer dan gemiddelde soortenrijkdom aan planten. Omvangrijke olmenstoven, knotlinden en het uitgesproken voorjaarsaspect van de kruidlaag zijn kenmerken typisch voor oude loofbossen die een langdurige ontwikkeling hebben ondergaan zonder verstoring die er voor komen. Het Sterrebos en de dreef herbergen ook heel wat fungi, waaronder enkele zeer tot uiterst zeldzame soorten. De **cultuurhistorische waarde** komt uit

de aanwezigheid van een zeldzaam voorkomend stervormig lanenpatroon in het Sterrebos, dat getuigt van de laatbarokke tuinarchitectuur. De aanleg gebeurde naar aanleiding van de residentiële verbouwing van het waterkasteel de Libotton. Het voorkomen van oude knotlinden en olmenstoven, getuigen van eeuwenoude grensaanduidingen en van vroeger bosbeheer. Ook de **esthetische waarde** is er van belang: het Sterrebos heeft een hoge esthetische belevingswaarde dankzij het stervormig lanenpatroon, het uitgesproken voorjaarsaspect van de kruidlaag, de loop van de Sterrebeek, de vijver en de gevarieerde bosstructuur. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2443>)

- Herkenrodebos en kasteel van Stevoort. Kermt, Kuringen, Spalbeek, Stevoort (Hasselt) ID 135347. Sinds 17-02-2022 is dit gebied vastgesteld als landschapsatlasrelict. Het gebied bevindt zich op de noordgrens van vochtig Haspengouw, op het interfluvium tussen de Demer in het noorden en de Herk in het zuiden. Het is een landschapsecologisch rijk gebied met relictten van het voormalige Herkenrodebos en met een concentratie van bouwkundig erfgoed, in het bijzonder restanten van vakwerkbouw. In het zuidwesten liggen de kastelen van Stevoort en Schimpen. De kern van dit gebied bestaat uit een aantal versnipperde bosrelictten, die nu worden aangeduid als Herkenrodebos, Zusterkloosterbos en andere. Deze historisch stabiele bossen, met een rijke voorjaarsflora, worden afgewisseld met graslanden en aangevuld met kleine landschapselementen die vooral bestaan uit bomenrijen, hier en daar houtkanten, meidoornhagen en struwelen. (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135347>)

Het vastgesteld landschapsatlasrelict “Herkenrodebos en kasteel van Stevoort” betreft de vaststelling van het landschappelijk geheel “Herkenrodebos en kasteel van Stevoort”. Daarnaast is het de omvattende vaststelling van vijf landschappelijke elementen die deel uitmaken van het landschappelijk geheel (Figuur 30). Een landschappelijk element is een onderdeel van het landschappelijk geheel met een eigen afbakening.

1. Bosgrens met grenspalen rond Herkenrodebos (erfgoedelement met nummer ID 307990):

Ten zuiden van Kermt bij Hasselt ligt een netwerk van grachten die samen een oude bosgrens vormen rond het bosbezit van de voormalige abdij van Herkenrode, een 12de-eeuwse cisterziënerinnenklooster in het nabijgelegen Kuringen. Twee nog bestaande grenspalen, die zeker van 1730 (of ervoor) dateren, begeleiden de bosgrens.

De bosgrens bestaat uit een diep uitgegraven, smalle gracht (Kermterbeek, Busselkesbeek, Garebeek, Sterrebeek) met steile wanden en een doorgaans hoekig tracé op de perceelsranden. Enkel langs het Burchelbos is de gracht minder diep en door erosie deels opgevuld. Langs de grachten komt meestal een walletje voor, dat waarschijnlijk is ontstaan door de opstapeling van geruimd slib uit de grachten. Historische houtkanten komen er niet op voor. De oude bosgrens met grenspalen geeft nog altijd de contouren van het historische abdijbezit aan, een getuige van het landgebruik uit het verleden.

Figuur 30a: Bosgrens met grenspalen rond Herkenrodebos (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/307990>)

2. Kasseiweg naar stokerij Claes (erfgoedelement met nummer ID 307992):

Kasseiweg in blauwe hardsteen, ontstaan in 1864 samen met de komst van een industriële stokerij op het grondgebied van de rijke burgerfamilie Claes in Kuringen.

Op de topografische kaart van 1886 verscheen het wegtracé voor het eerst als een gekasseide buurtweg. Voor 1937 werd het tracé aangepast aan de veranderde configuratie van de stokerij. Een nu nog zichtbaar in het wegdek liggend spoor leidde wellicht naar de los- en laadkade van de stokerij. De kasseiweg is 3m breed en heeft zachte berm. Het gekasseide gedeelte begint pas voorbij de bebouwing van de Herkenrodebosstraat, en gaat na 440m in een onverharde weg over. Voor de verharding gebruikte men kasseien en boordstenen in petit granit.

Figuur 31b: Kasseiweg naar stokerij Claes (Bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/307992>)

3. Lindendreef naar en langs het Sterrebos (erfgoedelement met nummer ID 304338):

De Lindendreef is deel van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Sterrebos. Deze bescherming is geldig sinds 09/07/1993.

Deze lindendreef leidt naar één van de twee sterrenbossen die in de 18de eeuw samen met een nieuw waterkasteel werden aangelegd op het voormalig kasteeldomein van de heren van Klein Stevoort. Langs de boszijden zijn het opgaande linden, langs de straatzijde werden de bomen gekandelaard.

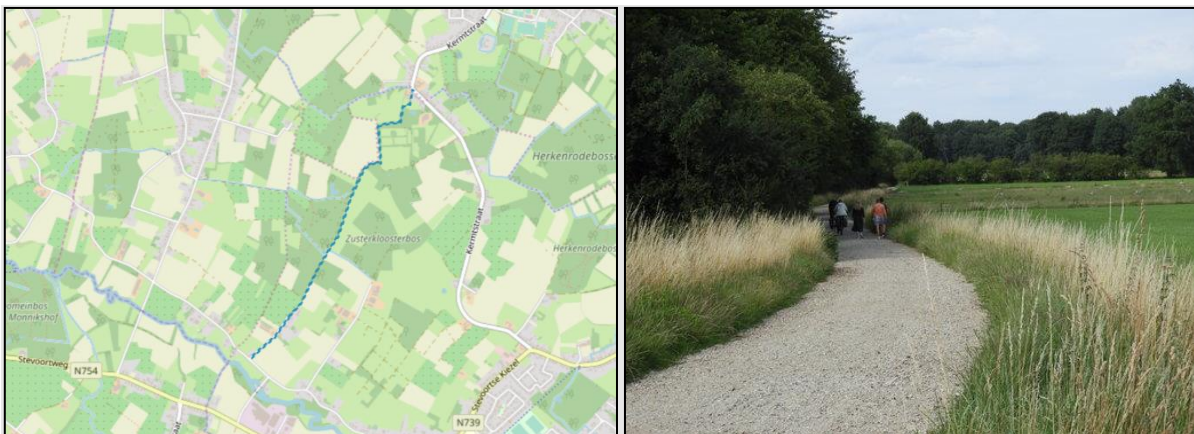

Figuur 32: Lindendreef naar en langs het Sterrebos (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304338>)

4. Onverharde weg Regenakkerstraat (landschappelijk element met nummer ID 307991):

Onverharde weg doorheen een jong ontginningslandschap in Stevoort bij Hasselt, omgeven door landbouwgronden en bosrelicten. Minstens een deel van het wegtracé is 18de-eeuws of ouder.

Tot op vandaag heeft de weg zijn karakter als lokale landbouwweg behouden. Hij is de hele tijd onverhard gebleven. De Regenakkerstraat heeft een hoge belevingswaarde. Omdat hij grotendeels onbebouwd is, biedt hij mooie zichten op de omgeving. Typisch zijn de doorkijken over akkers of graslanden, die vervolgens door bosjes worden ingesnoerd of afgeschermd.

Figuur 33: Onverharde weg Regenakkerstraat (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/307991>)

5. Park en Sterrebos van Mariaburcht (erfgoedobject met nummer ID 134636):

De site omvat de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Schoolinrichting Mariaburcht. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018

De site omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Sterrebos. Deze bescherming is geldig sinds 09/07/1993.

De site omvat de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Watermolen op de Herk met omgeving. Deze bescherming is geldig sinds 13/03/1979.

Park in landschappelijke stijl met riant karakter (26 hectare) van rond 1890, horend bij het voormalig kasteeldomein van de heren van Klein Stevoort, die er in de 18de eeuw een nieuw waterkasteel bouwden en twee Sterrebossen aanlegden. Ze vertrokken daarbij van een oudere kern. Sedert 1922

werd het kasteel tot een school omgevormd, Mariaburcht genaamd, met nieuwe gebouwen in het park.

Het historische kasteeldomein is door de ruimtelijke ontwikkelingen in Stevoort van de voorbije decennia in twee delen uit elkaar gevallen: 1° het kasteel en zijn onmiddellijke omgeving met park in landschappelijke stijl en 2° het Sterrebos met dreef.

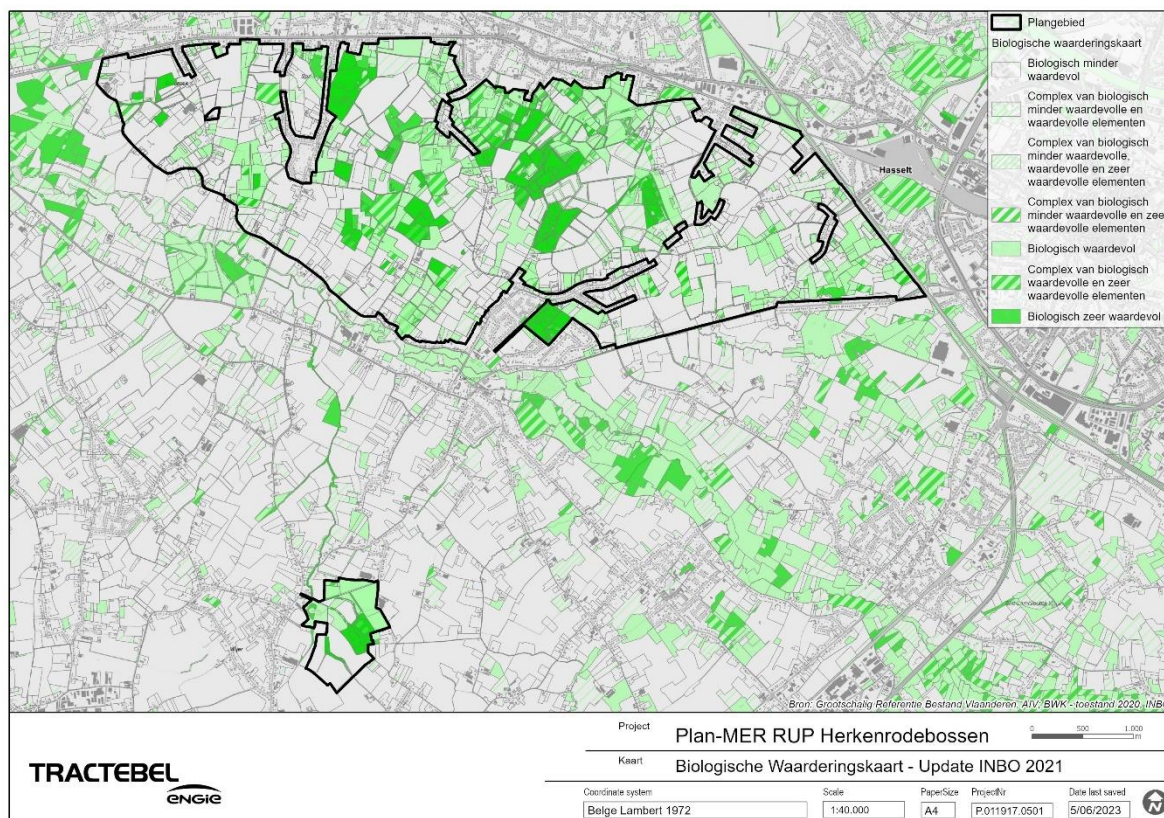
Figuur 34: Park en Sterrebos van Mariaburcht

3.3.3 Natuurlijke structuur

In de kern van beide deelgebieden zijn biologisch zeer waardevolle gebieden terug te vinden. Deelgebied Herkenrodebossen bestaat voor 55,1% uit biologisch minder waardevolle gebieden, terwijl dit voor deelgebied Wijerbos slechts 42,4% is. In het deelgebied Wijerbos is ook 37,2% van het gebied biologisch waardevol, bij de Herkenrodebossen is dit slecht 19,3%. 18,0% van deelgebied Wijerbos is biologisch zeer waardevol gebied, terwijl dit slecht 9,8% is in de Herkenrodebossen. Tabel 1 toont de totale oppervlaktes van de zeven klassen van de biologische waarderingskaart.

Tabel 1: Oppervlaktes van de biologische waarderingskaart (update INBO 2021) per deelgebied

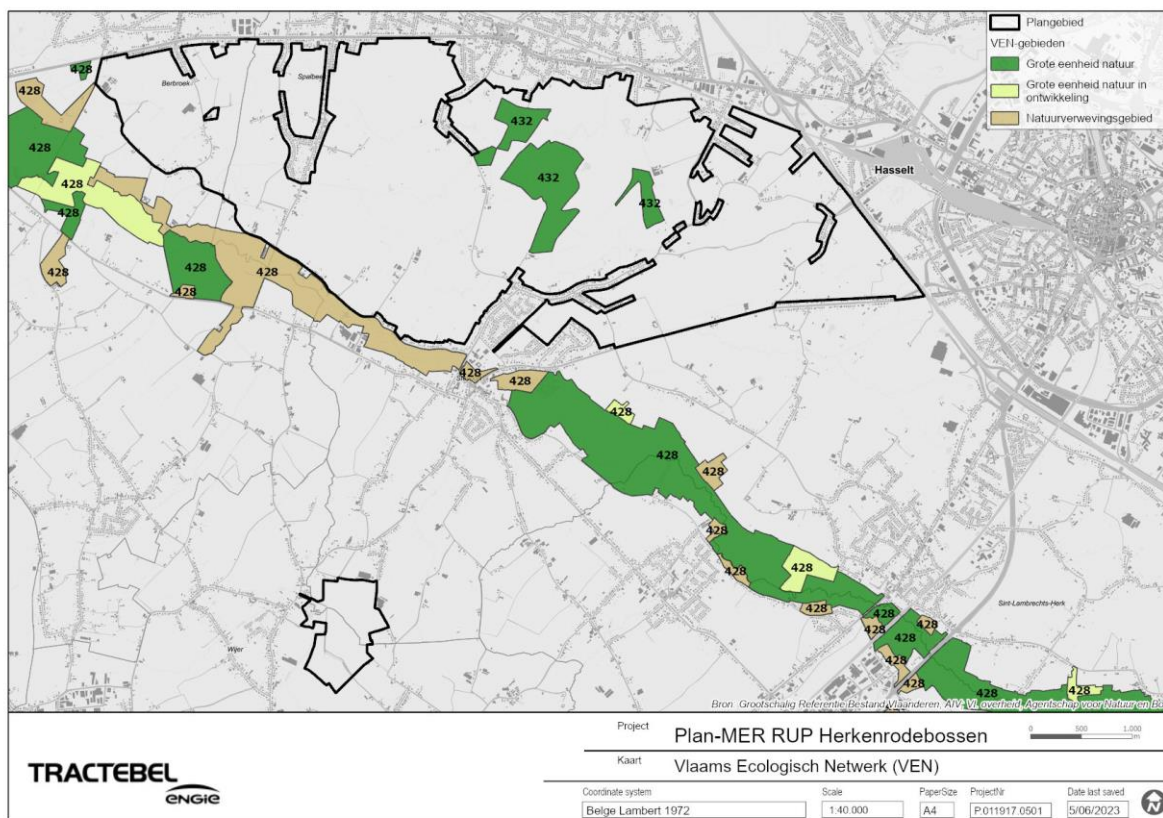
	Herkenrodebossen		Wijerbos	
	ha	%	ha	%
Biologisch minder waardevol (m)	799,06	55,07	24,87	42,41
Complex van biologisch minder waardevolle en waardevolle elementen (mw)	143,80	9,91	0,26	0,44
Complex van biologisch minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen (mwz)	10,53	0,73		
Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen (mz)	2,55	0,18		
Biologisch waardevol (w)	280,49	19,33	21,80	37,17
Complex van biologisch waardevolle en zeer waardevolle elementen (wz)	71,97	4,96	1,14	1,94
Biologisch zeer waardevol (z)	142,54	9,82	10,58	18,04
Totaal	1450,96		58,64	

Figuur 35: Biologische Waarderingskaart – Update INBO 2021

Het Herkenrodebos is opgenomen binnen de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk en wordt aangeduid als ‘grote eenheid natuur’. Net buiten het deelgebied Herkenrodebossen, langs de Herk, bevindt zich het VEN-gebied ‘de Herk’. Dit VEN-gebied bevat zowel ‘grote eenheden natuur’ (GEN) als ‘grote eenheden natuur in ontwikkeling’ (GENO) als ‘natuurverweringsgebieden’. Dit is te zien op Figuur 36.

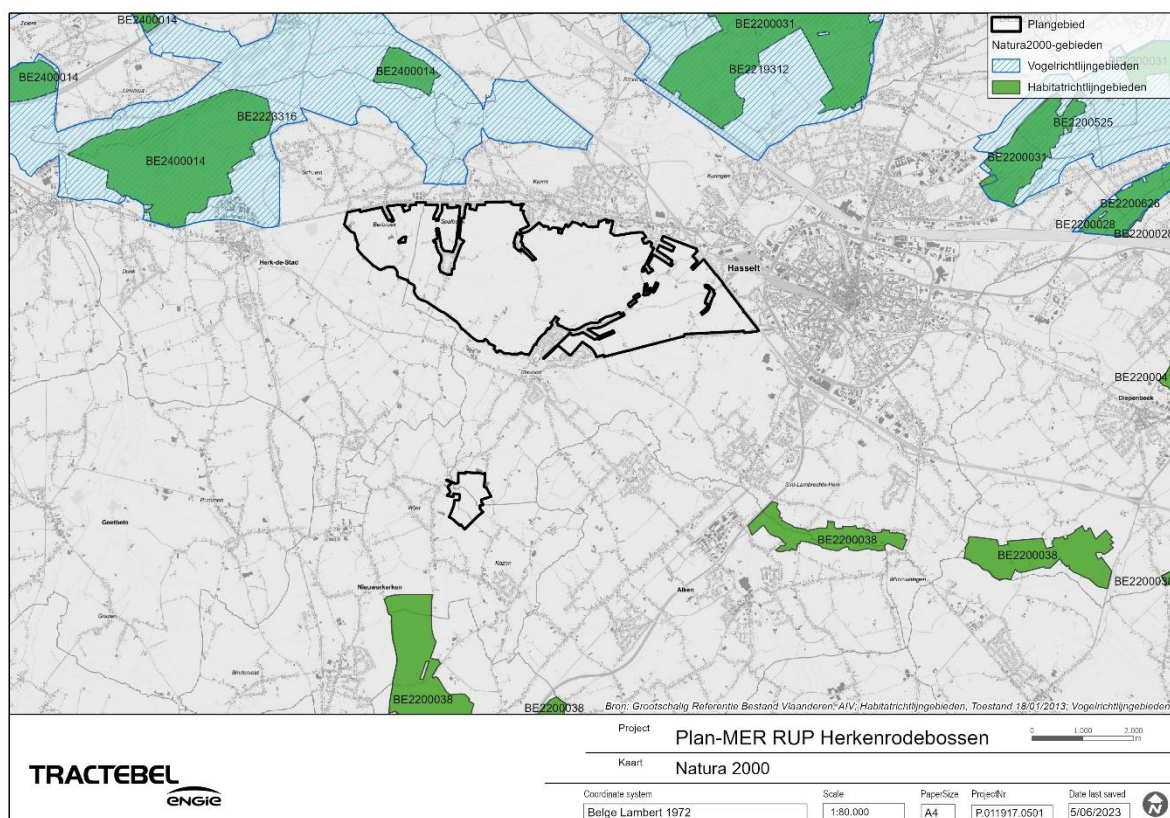
Het Herkenrodebos is een groot maar versnipperd natuurgebied tussen de Hasseltse deelgemeenten Kermt, Stevoort en Spalbeek. Het GEN gebied overlapt met het natuurgebied Herkenrodebossen. Dit natuurgebied vormt een natuurmozaïek tussen de verschillende woornkernen en is voorzien van meerdere kleine landschapselementen die structuur geven aan de open ruimte. De hazelmuis, Bechtsteinvleermuis, boomkikker en kamsalamander komen er voor (Bron: <https://natuurenbos.be/herkenrodebossen>).

Figuur 36: Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)

Figuur 37 toont dat het plangebied niet overlapt met Natura 2000 gebieden. Het dichtstbijzijnde habitatrictlijngebied, Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw (BE2200038), bevindt zich op ongeveer 1.6 km van deelgebied Wijerbos. De Demervallei (BE2400014), bevindt zich op ongeveer 2.5 km van deelgebied Herkenrodebossen.

Net ten noorden van het deelgebied Herkenrodebossen op ruim 300m, bevindt zich het vogelrichtlijngebied 'De Demervallei' (BE2223316). Dit vogelrichtlijngebied overlapt deels met het habitatrictlijngebied BE2400014 'Demervallei' en is gelegen op grondgebied van de gemeenten Herselt, Aarschot, Scherpenheuvel-Zichem, Diest, Halen, Lummen, Herk-de-Stad en Hasselt. Het is in totaliteit 6457 hectare groot. Enkel het vogelrichtlijngebied wordt besproken aangezien het habitatrictlijngebied te ver gelegen is om effecten te ondervinden van het plangebied. De 'Demervallei' situeert zich op de grens tussen de Kempen en het Hageland. In globa wordt de zuidzijde afgebakend door een reeks Diestiaanheuvelds welke typisch zijn voor het Hageland, terwijl het reliëf aan de noordelijke valleiflank relatief zacht verloopt en een aantal land-duinencomplexen bevat. Deze grote variatie in abiotiek op korte afstand zorgt voor een grote verscheidenheid aan habitattypes en leefgebieden van soorten.

Figuur 37: Natura 2000 gebieden

De volgende 6 natuurclusters vormen het leefgebied voor de vogelsoorten waarvoor doelstellingen worden gesteld in dit vogelrichtlijngebied: Waterlopen, vijver- en moeraslandschap, valleigraslanden en ruigte, heide, loofbos en KLE-rijk landschap. Onderstaande tabel linkt deze soorten met het landschap waarin ze voorkomen. (Bron: <https://www.natura2000.vlaanderen.be/gebied/demervallei>).

Tabel 2: Doelsoorten Vogelrichtlijngebied 'De Demervallei' (BE2223316) (Bron: <https://www.natura2000.vlaanderen.be/gebied/demervallei>)

Soort	Landschap
Blauwborst	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Boomleeuwerik	Heidelandschap
Bruine kiekedief	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Grauwe klauwier	KLE-rijk landschap
Grote zilverreiger	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Ijsvogel	Vallei: waterlopen
Kleine zilverreiger	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Krakeend	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Kwartelkoning	Vallei: natte graslanden en ruigten
Nachtswaluw	Heidelandschap
Porseleinhoen	Vallei: vijver- en moeraslandschap

Soort	Landschap
Roerdomp	Vallei: vijver- en moeraslandschap
Wespendief	Boslandschap
Zwarte specht	Boslandschap

3.3.4 Agrarische structuur

In het kader van de Landbouwimpactstudie (LIS)¹, uitgevoerd door het Departement Landbouw en Visserij, werd het landbouwgebruik en de landbouwstructuur in het plangebied in kaart gebracht. Figuur 38 geeft het landbouwgebruik weer.

In het oosten van deelgebied Herkenrodebossen zijn voornamelijk wei- of hooilanden en akkerbouw te vinden. Het westen van het gebied wordt eerder gekenmerkt door de aanwezigheid van voedergrassen en gespecialiseerde kapitaalsintensieve teelten (vl. fruitplantages maar ook aspergeteelt en boomkweek). In het uiterste westen komt teelt van grove groenten en aardappelen voor.

In het deelgebied Wijerbos komt volgens de landbouwgebruikskaart enkel akkerbouw voor. Ter hoogte van het uitgebreide deel van Wijerbos komt geen landbouwgebruik voor.

Figuur 38: Landbouwgebruik² (Departement Landbouw en Visserij, 2023)

Op basis van het landbouwgebruik, zijn ruimtelijke samenhang, de bedrijfsstructuur en waar nodig ook de intrinsieke bodemkwaliteit, wordt de landbouwstructuur weergegeven in Figuur 39.

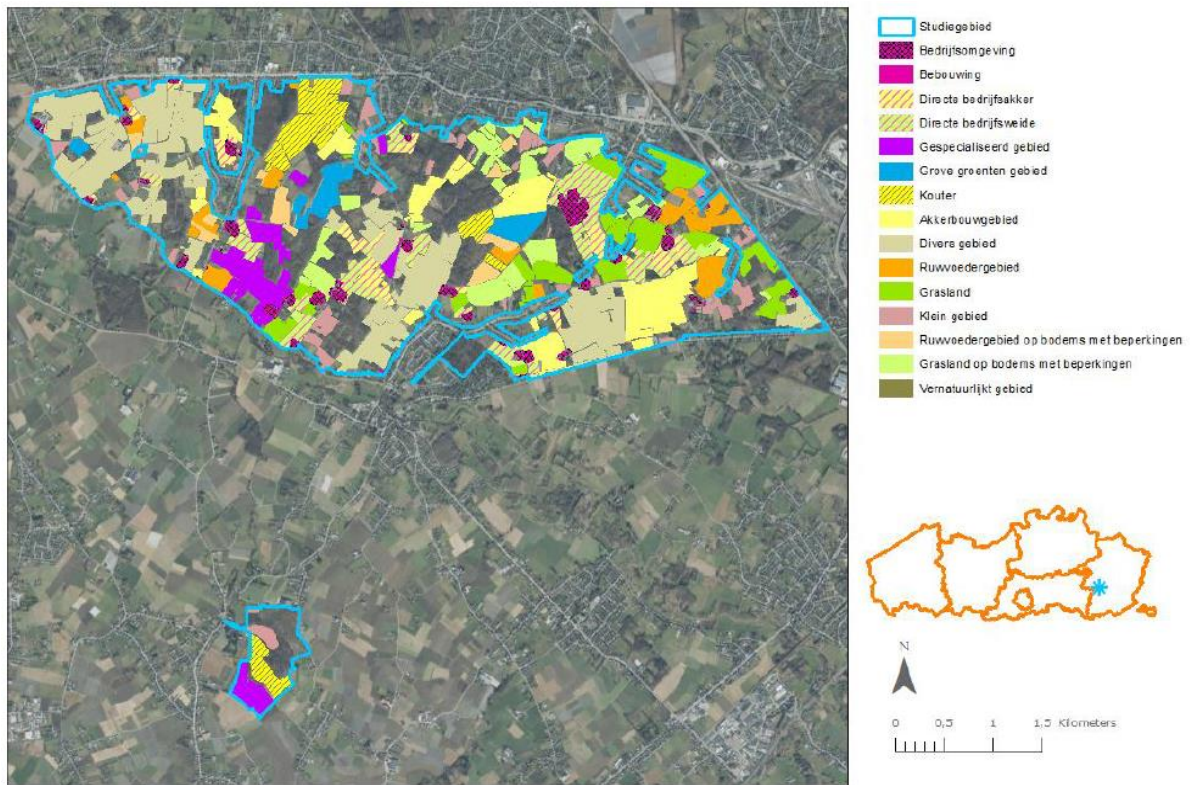
In het uiterste westen van deelgebied Herkenrodebossen is een gebied voor grove groenten te vinden, aansluitend in oostelijke richting zijn achtereenvolgens ruwvoedergebieden,

¹ De plancontour werd na de opmaak van het LIS nog aangepast waardoor de contour in het LIS in het uiterste noorden van deelgebied Wijerbos niet exact overeen stem met de plancontour op de kaarten.

² contour Wijerbos nog niet aangepast aan uitbreiding met kasteel(hoeve)

akkerbouwgebieden en gespecialiseerde gebieden te vinden. Centraal in het gebied is grasland te vinden, in oostelijke richting gaat dit over naar akkerbouwgebied. Het oostelijk deel van deelgebied Herkenrodebossen wordt gekenmerkt door een eerder gevarieerde landbouwstructuur.

Deelgebied Wijerbos wordt opgedeeld in klein gebied in het noorden, akkerbouwgebied centraal in het deelgebied en gespecialiseerd gebied in het zuiden.

Figuur 39: Landbouwstructuur (Departement Landbouw en Visserij, 2023)

Het landbouwgebruik wordt aangevuld met bedrijfseconomische gegevens om de landbouwwaarde te berekenen. De methodiek van de gebruikerscompensatie wordt gebruikt om de landbouwwaarde te bepalen. Deze landbouwwaarde geeft de economische impact weer als het perceel op geen enkele landbouwkundige wijze meer kan worden gebruikt. Het resultaat wordt weer gegeven in Figuur 40. De percelen met zeer hoge landbouwwaarde bevinden zich voornamelijk in het zuiden van deelgebied Herkenrodebossen.

Figuur 40: Landbouwwaarde (Departement Landbouw en Visserij, 2023)

De landbouwstructuur en de landbouwwaarde zijn bepalend voor de landbouwimpact op de landbouwpercelen. De berekening van de landbouwimpact gebeurt op basis van het studiegebied en geeft de betrokkenheid van de landbouw met het gebied weer.

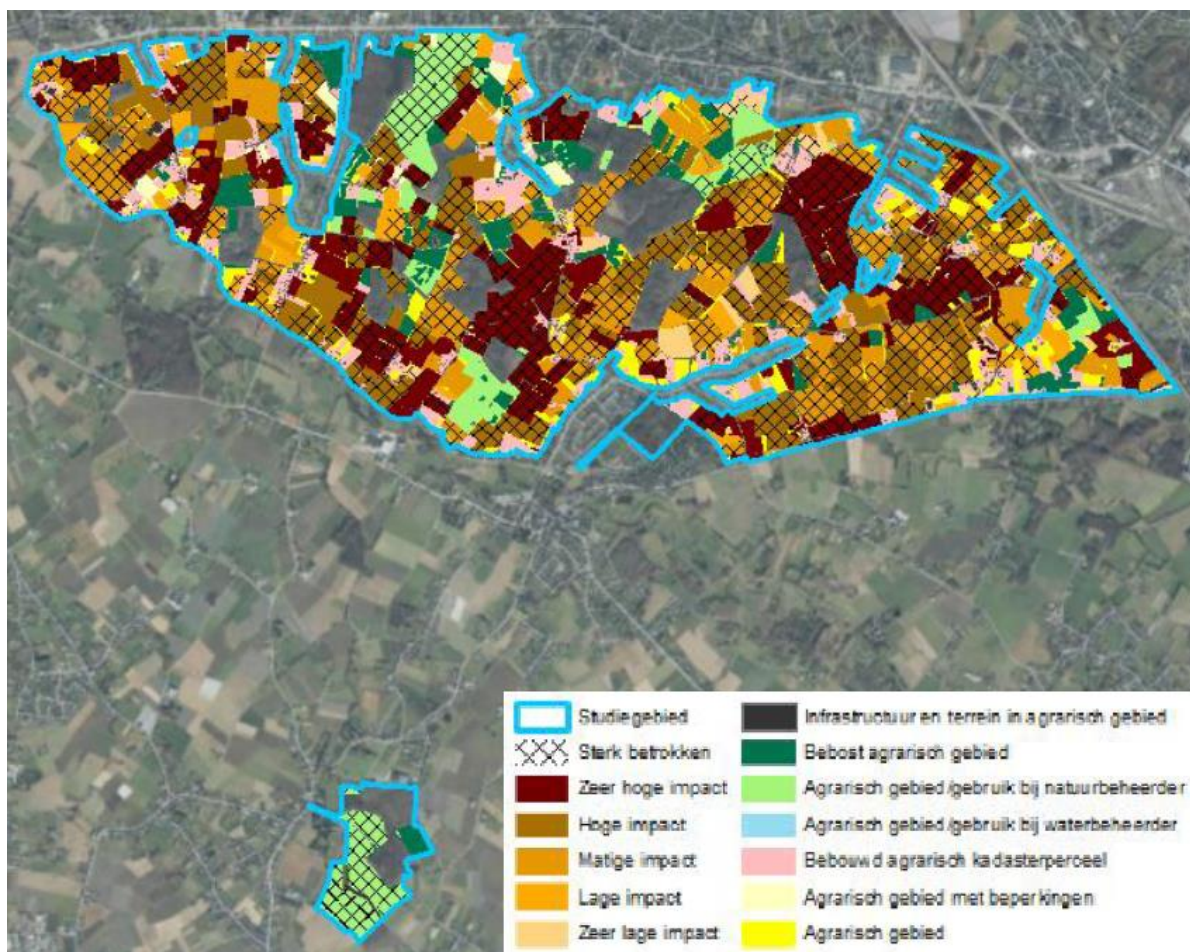
De resultaten van de landbouwimpactstudie worden weer gegeven in Tabel 3.

Tabel 3: Resultaten landbouwimpactstudie

Landbouwimpact indeling voor het project	Totaal	Bij sterk betrokken landbouwers	Bij andere landbouwers
Landbouwoppervlakte met mogelijks zeer hoge perceelsimpact (ha)	281,15	214,50	78,33
Landbouwoppervlakte met mogelijks hoge perceelsimpact (ha)	315,17	268,25	57,83
Landbouwoppervlakte met mogelijks matige perceelsimpact (ha)	276,96	182,24	109,80
Landbouwoppervlakte met mogelijks lage perceelsimpact (ha)	58,82	20,83	37,99
Landbouwoppervlakte met mogelijks zeer lage perceelsimpact (ha)	19,39	6,20	13,18
Totale landbouwoppervlakte (ha)	931,57	681,12	277,23
Aantal betrokken landbouwers	150	55	95
Aantal landbouwers met bedrijfszetel	41	15	26
Aantal bedrijfszetels of bedrijfsgebouwen	43	17	26
Aantal bedrijfszetels in de omgeving (tot 300 m)	34	-	-
Oppervlakte infrastructuur in agrarisch gebied (Grb en Rbh)(ha)	42,92	-	-
Oppervlakte bebost agrarisch gebied (Bwk, Vaststellingen en Rbh) (ha)	90,82	-	-
Oppervlakte agrarisch gebied/gebruik bij natuurbeheerder geregistreerd (Registraties en Rbh)(ha)	107,13	-	-
Oppervlakte agrarisch gebied/gebruik bij waterbeheerder geregistreerd (Registraties en Rbh)(ha)	0,00	-	-
Oppervlakte bebouwd kadaستر perceel in agrarisch gebied (Grb, Vaststellingen en Rbh)(ha)	123,89	-	-
Oppervlakte agrarisch gebied met beperkingen (Beleidskaarten en Rbh)(ha)	19,78	-	-
Oppervlakte agrarisch gebied (Rbh)(ha)	74,07	-	-
Oppervlakte andere gebiedsbestemmingen (Rbh)(ha)	180,03	-	-
Totale oppervlakte (ha)	1.504,26	-	-

De resultaten worden eveneens op kaart weergegeven. Op Figuur 42 is de landbouwimpactkaart voor het plangebied weergegeven. De percelen waar de impact op de landbouw zeer hoog is, zijn verspreid

over het volledige deelgebied Herkenrodebossen. Voornamelijk centraal in het gebied bevinden zich heel wat percelen met hoge impact.

Figuur 41: Landbouwimpactkaart

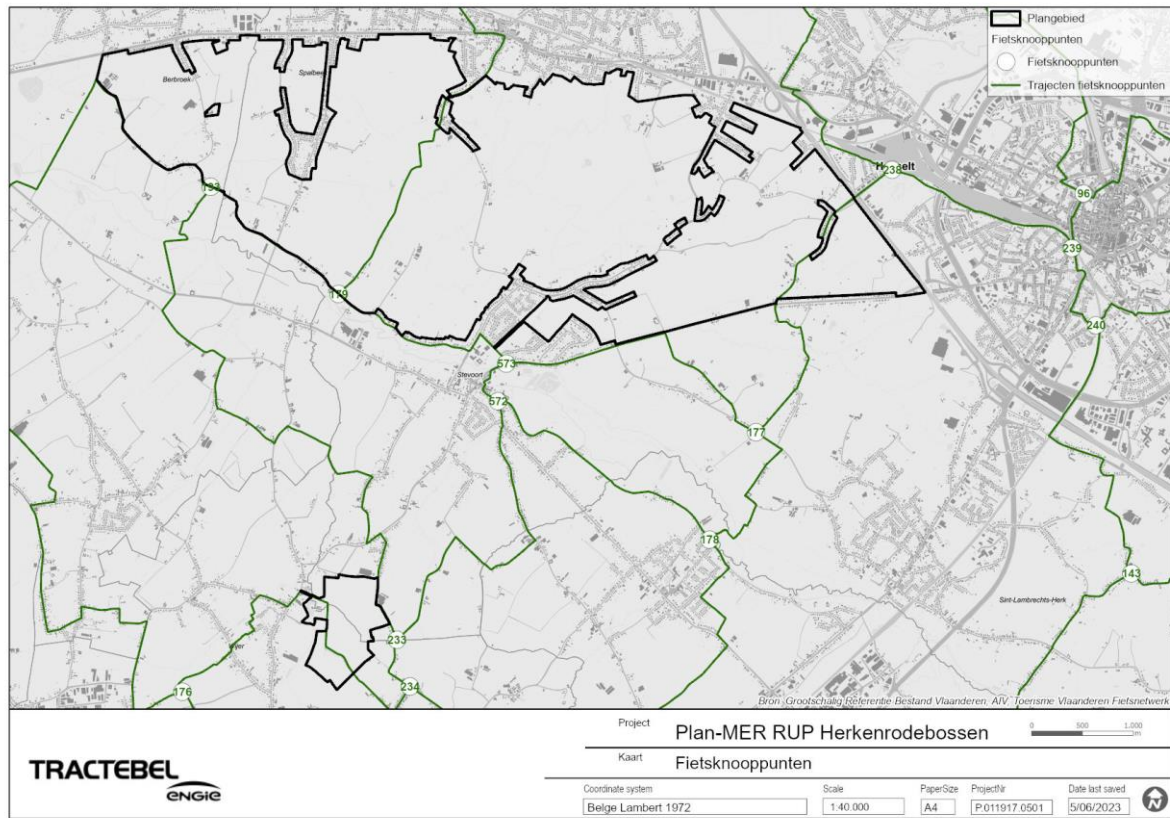
3.3.5 Nederzettingsstructuur en verkeersinfrastructuur

Het deelgebied Herkenrodebossen is gelegen tussen de stad Hasselt (in het oosten), de dorpskern van Stevoort (in het zuiden), de dorpskern van Kermt (in het noorden) en Herk-de-Stad (in het westen). Het deelgebied Wijerbos is ten oosten van de dorpskern van Wijer gelegen, dit is een deelgemeente van Nieuwerkerken.

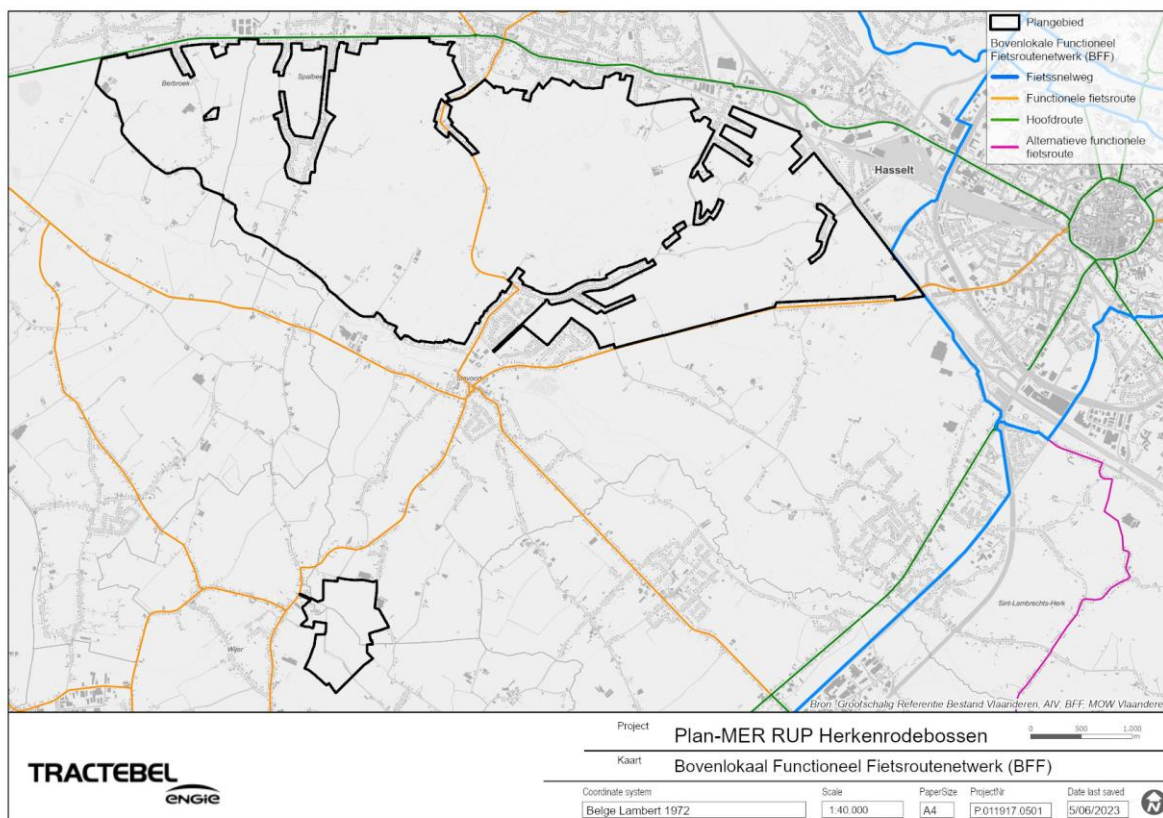
De oostelijke grens van het deelgebied Herkenrodebossen valt samen met de autosnelweg A13 (autosnelweg Antwerpen-Luik). De noordelijke grens valt gedeeltelijk samen met de Diestersteenweg/N2 (secundaire weg type 3) en de spoorverbinding die Leuven en Hasselt verbindt (spoorlijn 35). De zuidelijke grens valt samen met de Herkkantstraat (lokale weg type 3) en de Hasseltse dreef (lokale weg type 1). Dit deelgebied wordt doorkruist door de volgende lokale wegen type 2: Wijerstraat, de Kermtstraat, de Stevoortse Kiezel en de Kannaertsstraat. Langs deze wegen en langs de wegen op de grens van het plangebied wordt lintbebouwing aangetroffen. Alle overige wegen zijn lokale wegen type 3. In Wijerbos komen enkel lokale wegen type 3 voor (Egelstraat, Zwarteindestraat, Eendepoelstraat en Grotestraat).

Beide deelgebieden worden doorkruist door trajecten van fietsknooppunten (Figuur 42) en er bevinden zich meerdere wandel- en fietspaden in het deelgebied Herkenrodebossen. Ten oosten van het plangebied loopt de fietssnelweg die Hamont-Achel met Sint-Truiden verbindt (F74) (Figuur 43).

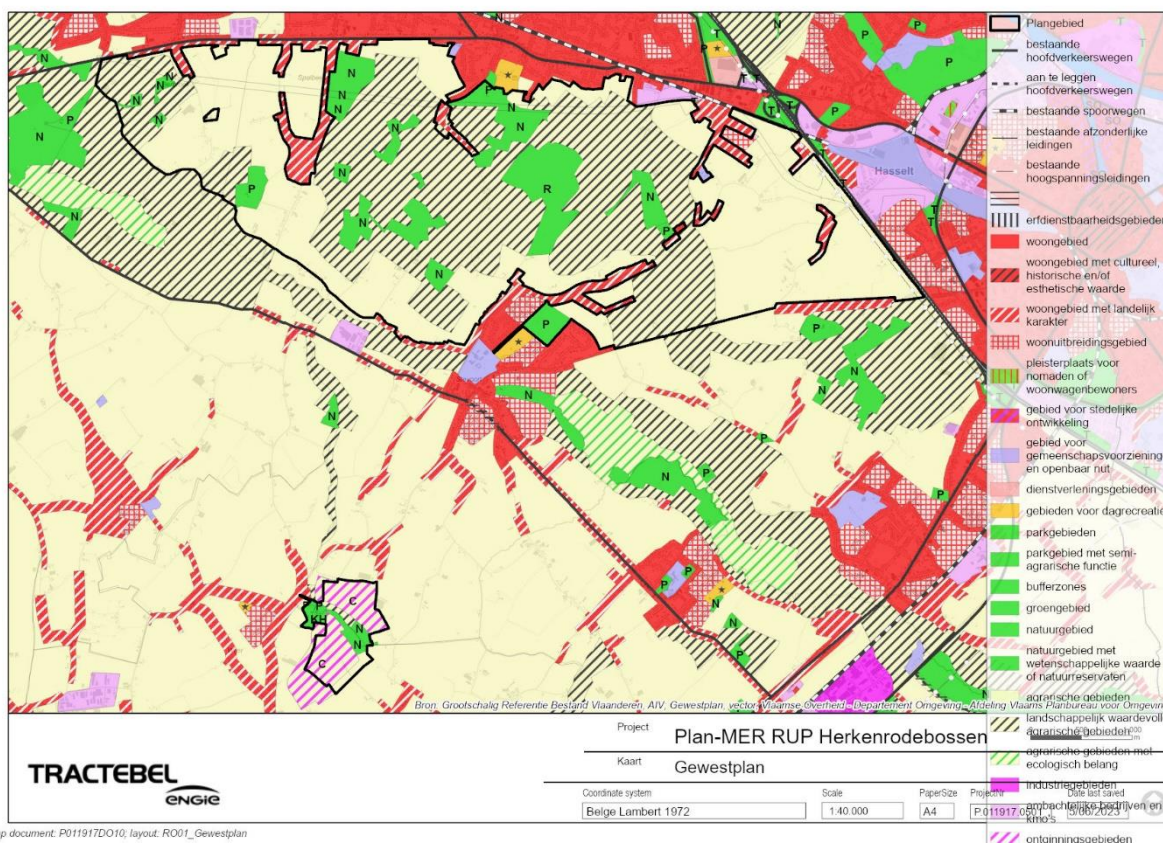
Aan de noordelijke grens van het plangebied bevindt zich volgens het gewestplan een zone met ambachtelijke bedrijven en kmo's. Op de bodemgebruikskaarten wordt die zone als industriële bebouwing aangeduid. Langs de Stevoortse Kiezel bevindt zich een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut volgens het gewestplan. Deelgebied Wijerbos wordt op het gewestplan grotendeels ingekleurd als ontginningsgebied (Figuur 44).

Figuur 42: Fietsknooppuntennetwerk

Figuur 43: Fietsnetwerk

Figuur 44: Gewestplan (2018)

4 Scoping en aanzet m.e.r.-methodologie

4.1 Inleiding

Het Team Omgevingseffecten – Milieueffectrapportage van het Departement Omgeving maakt onderdeel uit van het planteam en zorgt op deze wijze voor een continue kwaliteitswaarborging van het milieueffectenonderzoek. De kwaliteitsbeoordeling over de inhoudsafbakening van het plan-MER door het Team Omgevingseffecten zit vervat in deze scopingnota. Het Team Omgevingseffecten gaat akkoord met het voorgestelde team van erkende MER-deskundigen die het plan-MER zullen opstellen (zie §4.4).

4.2 Juridisch kader

De regelgeving inzake planmilieueffectrapportage is opgenomen in titel IV van het DABM (Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid, 5 april 1995 en latere wijzigingen), en bijhorende Besluiten.

Het decreet verplicht dat bepaalde plannen van administratieve overheden van gewestelijk, provinciaal of lokaal niveau worden onderworpen aan een milieueffectenonderzoek, vooraleer zij definitief worden goedgekeurd. Wie een plan met mogelijk aanzienlijke milieueffecten wil opmaken, moet eerst de milieueffecten en de eventuele alternatieven in kaart brengen.

Volgens de geldende regelgeving moet er een plan-MER voor het RUP worden opgemaakt omdat het een plan betreft inzake o.a. ruimtelijke ordening, het geen klein gebied op lokaal niveau of kleine wijziging betreft, aanzienlijke effecten vooraf niet uit te sluiten zijn en dat het plan het kader kan vormen voor de latere vergunning voor projecten uit de bijlagen van het project-m.e.r.-besluit (10 december 2004 en latere wijzigingen).

Voorliggend plan is geen plan op lokaal niveau, maar op gewestelijk niveau. Bij de opmaak van dit RUP zal een plan-MER uitgewerkt worden, waarbij alle mogelijke significante milieueffecten onderzocht worden. Eerst wordt hieronder een scoping uitgevoerd naar de relevant te onderzoeken milieueffecten. Vervolgens wordt in §4.7 de algemene methodologie toegelicht en wordt ingezoomd op de te onderzoeken milieueffecten per discipline in het plan-MER.

4.3 Geïntegreerd milieueffectenonderzoek

Elk plan – en dus ook dit RUP – brengt veranderingen in de leefomgeving teweeg. De effecten van deze veranderingen op de mens en het leefmilieu kunnen te verwaarlozen, positief of negatief zijn. Het is daarom belangrijk om van 'het voorgenomen plan de mogelijke milieueffecten en hun 'aanzienlijkheid' te onderzoeken.

Op basis van een geïntegreerd milieueffectenonderzoek kan het voorgenomen plan, waar nodig, worden bijgesteld om negatieve effecten voor het milieu te vermijden of te beperken, of kan aan de verdere planontwikkeling richting worden gegeven.

Er wordt in eerste instantie nagegaan welke effectgroepen relevant (kunnen) zijn. Naarmate het plan verder wordt uitgewerkt en de impact concreter kan worden ingeschat, worden ook de milieueffecten concreter en meer in detail onderzocht. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, kunnen milderende maatregelen of monitoring worden voorgesteld.

De afbakening van de diepgang van onderzoek op ‘dit’ planniveau ten aanzien van het verder onderzoek op projectniveau is een belangrijke opgave. Die opgave, die men soms ‘**tiering**’ noemt, bestaat erin op planniveau alle relevante, maar ook enkel de relevante, effecten en alternatieven af te bakenen (en te onderzoeken). En dit op een moment waarbij de uitvoeringsdetails van mogelijke onderliggende projecten nog niet exact gekend zijn. En met een diepgang op planniveau die toereikend is om op projectniveau niet te worden geconfronteerd met onvoorziene en op dat projectniveau moeilijk te milderen effecten. Bijvoorbeeld omdat deze maatregelen een planmatige aanpak vereisen, een overheidsinvestering, enz. Omgekeerd is het niet wenselijk dat op planniveau het onderzoek ‘doorschiet’ tot op projectniveau. Dit om de leesbaarheid van het voorgenomen plan en het milieueffectenonderzoek te behouden én om ook op projectniveau mogelijkheden voor milieuoptimalisaties en -winsten te behouden.

Het milieueffectenonderzoek is een **iteratief proces** waarbij het proces van planning /ontwerpend onderzoek en de effectbeoordeling, maar ook van **participatie** elkaar wederzijds en wezenlijk beïnvloeden.

4.4 Team van erkende MER-deskundigen

Tabel 4: MER-deskundigen en hun discipline

Naam MER- Deskundige	Discipline	Nr Erkenningsbesluit
Eveline Hoppers	MER-coördinator Biodiversiteit	GOP/ERK/MERCO/2019/00032 GOP/ERK/MER/2020/00001
Ewald Wauters	Landschap, Bouwkundig erfgoed en Archeologie	MB/MER/EDA/589/V2
Bieke Cloet	Mens – Sociaal organisatorische aspecten (deeldomein ruimtelijke aspecten)	MB/MER/EDA-700-V1
Stefan Helsen	Bodem (deeldomeinen pedologie en geologie) en Grondwater	AMV/LNE/ERK/MER/EDA-539/V3

De discipline water (deeldomein oppervlaktewater) wordt beknopt uitgewerkt door Stefan Helsen.

4.5 Scoping (en screening/tiering)

In de startnota werd de eerste stap van het milieuonderzoek gezet, de ‘*scoping*’. In de scopingnota wordt deze scoping verder uitgewerkt, op basis van de ontvangen adviezen en relevante inspraakreacties. In een scoping wordt nagegaan welke effecten het gevolg kunnen zijn van het planvoornemen, en in concreto de voorgenomen bestemmingswijzigingen. Vervolgens wordt geëvalueerd of en op welke wijze deze relevant zijn om te onderzoeken in een plan-MER.

De bedoeling van de *scoping* is dus in eerste instantie om op basis van het planvoornemen de ‘**scope**’ **van het milieueffectenonderzoek af te bakenen**. Het is immers niet voor elk plan nuttig of relevant om alle denkbare milieueffecten binnen alle milieudisciplines te onderzoeken.

Om de *scoping* voldoende duidelijk en volledig uit te voeren, wordt een **methodologie in 3 stappen** toegepast. Deze methodologie vertrekt vanuit het planvoornemen, de planingrepen en de mogelijke effecten die deze planingrepen kunnen hebben op mens en milieu.

De 3 sequentiële stappen zijn de volgende:

- Wat is het planvoornemen? (zie hoofdstuk 2)
- Wat zijn de planingrepen en welke mogelijke effecten hebben ze? (zie hoofdstuk 4.6)
Welke mogelijke effecten moeten verder worden onderzocht en met welke reikwijdte en/of methode? (zie hoofdstuk 4.7)

4.6 Planingrepen en hun relatie tot de effectgroepen

Ten behoeve van het milieueffectenonderzoek is het handig om de voorgenomen bestemmingswijzigingen te vertalen naar mogelijke **planingrepen**, met name tastbare fysieke projecten die mogelijk worden gemaakt én die ook verwacht worden vanuit de plandoelstellingen. In een aantal gevallen is het echter ook mogelijk de gevolgen van een bestemmingswijziging aan een plan-MER te onderwerpen zonder dat er sprake hoeft te zijn van concrete projectingrepen. Zo kan een bestemmingswijziging leiden tot andere luchtkwaliteitsnormen of bodemsaneringsnormen. Daarnaast zijn er een aantal andere instrumenten, die gekoppeld aan het GRUP kunnen worden ingezet om bepaalde maatregelen te realiseren. Het kan gaan om stedenbouwkundige verordeningen, convenanten, overeenkomsten, ... Deze kunnen door de overheid worden ingezet om het beleid zodanig te sturen dat de plandoelstellingen maximaal bereikt worden.

Als 'planingrepen' worden beschouwd:

- de ingrepen die door de herbestemmingen van het plan mogelijk/onmogelijk worden;
- de ingrepen (handelingen, constructies, exploitaties of de verderzetting ervan) in de 'omgeving' die door het plan (on)mogelijk worden gemaakt én die voorafgaand aan het plan niet (wel) mogelijk waren.

Het definiëren van planingrepen vereist een denkoefening op projectniveau / realisatieniveau. Immers de effecten volgen altijd uit realisatie, nooit uit het plan an sich.

Het voorgenomen plan zal afhankelijk van de locatie volgende planingrepen mogelijk maken:

- A. Behouden / (her)aanleggen / wijzigen van natuur en bos
- B. Behouden / (her)aanleggen / wijzigen / opheffen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten
- C. Opheffen van ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en met wonen verweven functies
- D. Wijzigen / behouden ontwikkelingsmogelijkheden voor dagrecreatie (manege)
- E. Creëren en bestendigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor zachte recreatie, functionele routes voor langzaam verkeer, toegangspoorten, belevingsfuncties, ...
- F. Behoud / (her)aanleg / bescherming van kleine landschapselementen en erfgoedelementen
- G. Behouden / (her)aanleggen / wijzigen van waterlopen en mogelijkheden voor waterberging

4.7 Te onderzoeken effecten

O = zeker te onderzoeken

- milieuaspecten waarvoor de zekerheid moet verkregen worden dat er geen significante effecten zijn, minstens dat er geen betere alternatieven voorhanden zijn (Natura 2000)
- milieuaspecten die mede bepalend (kunnen) zijn voor de keuze tussen alternatieven (bestemmingen)
- milieuaspecten waarvoor potentieel belangrijke directe effecten niet evident/voor de hand liggend op projectniveau kunnen worden gemilderd via een standaardaanpak (handreikingen, oorzakelijke, watertoets, normering VLAREM)

M = mogelijk te onderzoeken (= te onderzoeken, tenzij ze worden aangepakt op plan- of projectniveau)

- milieuaspecten waarvoor een evidente doorvertaling op planniveau wordt opgenomen (bv. Seveso bedrijven niet mogelijk, bepaalde activiteiten uitsluiten, weg enkel in tunnel...)
- milieuaspecten die niet relevant zijn op planniveau/niet bepalend zijn voor keuzes op planniveau en afdoende op projectniveau kunnen worden geregeld

N: niet te onderzoeken

- milieuaspecten met zeer beperkte effecten
- milieuaspecten met geen significant effect (geen planingreep, geen effect of kleine planingreep en geen significant effect)

IN HET PLANGEBIED		NAAR EN VAN OMGEVING		OP NETWERKEN		
						
BODEM						
Verharding	Afname in verharding door het wijzigen van herontwikkelingsmogelijkheden voor stopgezette agrarische activiteiten naar zonevreemde activiteiten. Verhinderen van verdere verharding door het beschermen van de open ruimte en het opheffen van ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen. Door behoud ontwikkelingsmogelijkheden bestaande landbouwzetels en bestendigen bestaande activiteiten manege (zone dagrecreatie) is er lokaal een beperkte toename in verharding mogelijk..	N				
Bodemkwaliteit	Het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten, zorgt voor een wijziging in de aanrijking van de bodem met nutriënten.	M				
Bodemstabiliteit	Er zijn geen erosiegevoelige bodems in het plangebied aanwezig. Het plan gaat niet gepaard met een relevante grondwaterstandswijziging die de stabiliteit van de bodem kan beïnvloeden.	N	Er zijn geen erosiegevoelige bodems in het plangebied aanwezig. Het plan gaat niet gepaard met een relevante grondwaterstandswijziging die de stabiliteit van de bodem kan beïnvloeden.	N		
Erfgoedwaarde	Er zijn geen waardevolle bodems in het plangebied aanwezig.	N				
WATER						
Structuurkwaliteit	Het wijzigen van waterlopen kan leiden tot een verbetering van de structuurkwaliteit	M				
Waterberging	De mogelijkheden tot waterberging kunnen wijzigen ten gevolge van het plan.	M				
Grondwater-kwantiteit	De grondwaterstand kan beïnvloed worden door het creëren van mogelijkheden voor waterbuffering en -berging of door wijziging infiltratiemogelijkheden.	M	De grondwaterstand kan beïnvloed worden door het creëren van mogelijkheden voor waterbuffering en -berging.	M		
Oppervlakte- en grondwaterkwaliteit	Het omzetten van landbouwgebied naar bos- of natuurgebied verhindert een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten en vice versa. Op de locaties waar landbouwgebied wordt bestendig blijft dit aanwezig.	O	Het omzetten van landbouwgebied naar bos- of natuurgebied verhindert een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten en vice versa. Op de locaties waar landbouwgebied wordt bestendig blijft dit aanwezig.	O		
Afvoergedrag water	De verharding/ontharding in het plangebied is niet van die mate dat er een invloed kan zijn op het afvoergedrag van het water.	N	Er wordt ruimte gecreëerd voor waterbuffering en -berging, hierdoor zal (minder) water (trager) afstromen naar de omliggende gebieden. De effecten zijn lokaal en beperkt.	N		

IN HET PLANGEBIED		NAAR EN VAN OMGEVING		OP NETWERKEN		
						
BIODIVERSITEIT						
Biotopen/habitats (Europees)	Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos, het aanleggen van kleine landschapselementen en het beperken van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten creëert mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats en/of het verbeteren van de (abiotische en biotische) kwaliteit van bestaande biotopen en habitats. Het wijzigen/aanleggen van waterlopen en het creëren van mogelijkheden voor waterberging schept mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats en/of het opwaarderen van bestaande biotopen en habitats.	O				
Leefgebied soorten	Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos, het aanleggen van kleine landschapselementen en het beperken van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten creëert mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats en/of het verbeteren van de (abiotische en biotische) kwaliteit van bestaand leefgebied. Het wijzigen/aanleggen van waterlopen en het creëren van mogelijkheden voor waterberging schept mogelijkheden voor nieuw leefgebied en/of het opwaarderen van bestaand leefgebied. Het wijzigen/behouden van ontwikkelingsmogelijkheden voor dagrecreatie (manege) kunnen zorgen voor verstoring (geluid, licht, visueel).	O				
Connectiviteit natuurgebieden					Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos en het aanleggen van kleine landschapselementen zorgt voor een wijziging in connectiviteit tussen de natuurgebieden. Het wijzigen van waterlopen en het creëren van mogelijkheden voor waterberging kan zorgen voor een wijziging in connectiviteit tussen natuurgebieden.	O
Migratie soorten					Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos en het aanleggen van kleine landschapselementen kan bijdragen tot een wijziging in migratie van soorten tussen de leefgebieden. Het wijzigen van waterlopen en de mogelijkheden voor waterberging kan bijdragen tot een wijziging in migratie van soorten tussen de leefgebieden.	O

IN HET PLANGEBIED		NAAR EN VAN OMGEVING			OP NETWERKEN	
						
LANDSCHAP, BOUWKUNDIG ERFGOED EN ARCHEOLOGIE						
Erfgoedwaarde	Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de context van het aanwezige bouwkundige erfgoed. Het plan kan leiden tot een bescherming van bepaalde erfgoedelementen.	O				
Landschapsstructuur	Het beschermen van kleine landschapselementen kan leiden tot een versterking van de landschapsstructuur. Het opheffen van ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en met wonen verweven functies kan een impact hebben op de landschapsstructuur.	O			Het omzetten van landbouwgebied naar natuur- of bosgebied kan leiden tot een wijziging van landschappelijke samenhang zowel van bos als agrarische gebieden	O
Perceptieve kenmerken	Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de waarneming van het landschap (openheid, zichtlijnen). Het ontwikkelen van recreatieve infrastructuur heeft een impact op de waarneming van het landschap.	O	Het wijzigen/aanleggen van natuur en bos en het wijzigen van ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische activiteiten kan leiden tot een wijziging in de waarneming van het landschap (openheid, zichtlijnen)	O		
MENS - RUIMTE						
Ruimtelijke context					De planingrepen wijzigen de ruimtelijke structuur.	O
Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit diverse aanwezige functies	De planingrepen wijzigen de mogelijkheden voor verschillende functies, alsook de gebruikskwaliteit van de aanwezige functies. Vb. plan kan mogelijkheden voor de agrarische functie wijzigen door afname areaal agrarisch gebied. In het plangebied kunnen ook beperkingen voor landbouw ontstaan nabij bos- of natuurgebieden. Het plan leidt tot het ontwikkelen van mogelijkheden voor recreatie, toegangspoorten en belevingsfuncties en medegebruik voor waterberging.	O	Het wijzigen van functies in het plangebied kan ook impact hebben op de aangrenzende functies zoals beperkingen voor landbouw nabij natuurgebieden. Het plan leidt tot het ontwikkelen van mogelijkheden voor zachte recreatie, toegangspoorten en belevingsfuncties	O		
Ruimtebeleving	De planingrepen leiden tot een wijziging in het landschap.	O				
MENS-MOBILITEIT						
Wegenis	Het creëren van ontwikkelingsmogelijkheden voor zachte recreatie kan leiden tot bijkomende paden. De verkeersgeneratie van het plangebied zal afnemen door het opheffen van enkele harde bestemmingen. Het wijzigen/behouden van ontwikkelingsmogelijkheden voor dagrecreatie (manege) zorgt voor een bijkomende verkeersgeneratie tov REF2. Rekening houdend met de	N			Bijkomende paden voor zachte recreatie kunnen het recreatief netwerk versterken	N

	IN HET PLANGEBIED 	NAAR EN VAN OMGEVING 	OP NETWERKEN 	
	situering en aanwezige verkeerssituatie leidt dit niet tot een risico op negatieve effecten op mobiliteitsaspecten (doorstroming, verkeersveiligheid).			
MENS-GEZONDHEID				
Hinder		Bijkomende geluidsemissies ten gevolge van dagrecreatie kunnen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Het plan gaat verder niet gepaard met bijkomende relevante immissies inzake lucht, geluid, trillingen of licht.	M	
LUCHT				
Verontreiniging		Het plan gaat niet gepaard met bijkomende relevante emissies inzake lucht. De wijzigingen inzake mobiliteit zijn verwaarloosbaar. Door het opheffen van enkele harde bestemmingen worden emissiebronnen vermeden. De huidige aanwezige bedrijven (landbouw, manege) zijn overwegend vergund of vergund geacht. Momenteel zijn er geen overschrijdingen van de luchtkwaliteitsdoelstellingen ter hoogte van het plangebied..	N	
Geur		Het plan gaat niet gepaard met bijkomende relevante emissies inzake geur. In het plangebied zijn huidige geen problemen inzake geurhinder gekend.	N	
KLIMAAT				
Lokaal		Natuur- en bosontwikkeling en het vergroten van het waterbergend vermogen ...	N	
Bovenlokaal		Toename bos zorgt voor toename CO2-opslag	N	
GELUID EN TRILLINGEN				
Verstoring		Bijkomende geluidsemissies ten gevolge van dagrecreatie kunnen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Het plan gaat verder niet gepaard met bijkomende relevante emissies inzake geluid en trillingen	M	

4.7.1 Algemene methodologie

4.7.1.1 Studiegebied

Het studiegebied is het gebied waarbinnen zich mogelijks effecten kunnen voordoen. Dit omvat minstens het plangebied, maar kan ook groter zijn, afhankelijk van de lokalisatie en de invloedssfeer van de te verwachten effecten. Voor de volgende disciplines is het studiegebied ruimer dan het plangebied:

- Water (waterkwaliteit, afvoergedrag water). Het studiegebied omvat het stroomgebied van de Zwarte Beek en de Herk (incl. alle zijbeken).
- Biodiversiteit (connectiviteit natuurgebieden, migratie soorten). Het studiegebied omvat de omliggende natuurgebieden die met het plangebied in 'verbinding' kunnen staan;
- Landschap (visuele kwaliteit). Het studiegebied omvat het gebied waarbinnen een visuele impact kan optreden (ca. 1 km rondom het plangebied)
- Mens (landbouw). Het studiegebied omvat de zone rondom het plangebied waar, ten gevolge van het plan, beperkingen worden opgelegd op de landbouwactiviteiten.

4.7.1.2 Referentiesituatie en referentiejaar

In een milieueffectenonderzoek worden de wijzigingen bekeken ten opzichte van een referentiesituatie. De referentiesituatie is de toestand van het milieu die als vergelijkingsbasis dient voor het beschrijven en beoordelen van de impact van het voorgenomen plan. Voor voorgenomen plan worden twee referentiesituaties gehanteerd: referentiesituatie 1 waarin het huidig (vergund of vergund geacht) gebruik verdergezet wordt (de feitelijke referentiesituatie), en referentiesituatie 2 waarin de huidige juridische bestemming gerealiseerd wordt (de planologische referentiesituatie). Hierbij wordt rekening gehouden met plannen en projecten die zullen hebben plaatsgevonden op het ogenblik dat het plan in voege zal treden, in het referentiejaar 2024. Op dit ogenblik zijn er geen dergelijke goedgekeurde plannen of projecten gekend die relevant zijn voor het plangebied en zijn omgeving.

4.7.1.3 Ontwikkelingsscenario's en cumulatieve effecten

Naast de reeds besliste ontwikkelingen die zullen plaatsgevonden hebben in het referentiejaar, zijn er ontwikkelingen die nog niet beslist zijn, maar die, als er wel beslist zou worden deze plannen of projecten uit te voeren, mogelijks een interactie zullen hebben met de effecten van dit plan. Deze worden beschouwd als mogelijke ontwikkelingsscenario's. Ze maken geen deel uit van de referentietoestand maar eventuele cumulaties van effecten worden waar relevant bij de disciplines aangehaald.

Op basis van de huidig gekende status zijn er geen plannen en projecten welke als ontwikkelingsscenario beschouwd moeten worden.

4.7.1.4 (Gewest)grensoverschrijdende effecten

Het plangebied bevindt zich op ca. 18 km van de meest nabij gelegen lands- en gewestgrens. Gelet op de aard van het plan, de omvang van de effecten en de grote afstand tot een lands- of gewestgrens worden geen grensoverschrijdende milieueffecten verwacht.

4.7.1.5 Milderende maatregelen, flankerend beleid en monitoring

Indien uit de effectbespreking blijkt dat het plan (mogelijk) een negatieve milieu-impact heeft, worden per discipline milderende maatregelen voorgesteld om de impact tot een minimum te herleiden. Indien verdere opvolging aangewezen is worden voorstellen tot monitoring geformuleerd.

Milderende maatregelen

Om een negatief effect te milderen kunnen milderende maatregelen voorgesteld worden. Daarbij geldt het volgende principe:

- Bij een beperkt negatief effect, score -1, is onderzoek naar milderende maatregelen niet strikt noodzakelijk
- Bij een negatief of aanzienlijk negatief effect (score -2 of -3) wordt minimaal gezocht naar mogelijke mitigatie.

Voor ieder effect worden de mogelijke milderende maatregelen beschreven. Waar relevant wordt aangegeven of de maatregel bijkomende effecten kan genereren in een andere discipline (bv een geluidsmuur zal mogelijk een negatieve impact hebben op landschap en ruimtelijke aspecten).

Milderende maatregelen kunnen worden opgedeeld in vier categorieën:

- **Vermijden** van negatieve effecten: door locatiekeuze, planning, ontwerp, uitvoeringswijze;
- **Reduceren** van negatieve effecten: door andere, beter integrerende inplanting in het terrein, door aangepaste uitvoeringswijze;
- In sommige gevallen kunnen negatieve effecten niet vermeden of gereduceerd worden door het plan of de uitvoeringswijze aan te passen maar kan door **toevoeging van verbeterende maatregelen** het negatief effect gemilderd worden;
- **Compensatie van negatieve effecten**: positieve maatregelen die op een andere locatie dan het voorgenomen plan worden genomen ter compensatie van de geleden verliezen.

Dit resulteert in een opsomming van milderende maatregelen. De voorgestelde milderende maatregelen worden verwerkt in het geïntegreerd planproces, hetzij als onderdeel van het RUP, of onder de vorm van een ander instrument deel uitmaken van dit planproces. In de toelichtingsnota van het RUP wordt aangegeven hoe deze verwerkt zijn.

Daarna wordt ook de effectscore na uitvoering van de milderende maatregelen opgenomen.

Flankerend beleid

Naast milderende maatregelen die in het plan zelf verwerkt worden kunnen parallel ook andere ondersteunende maatregelen genomen; bijvoorbeeld stimulerende en compenserende maatregelen.

Voorstellen tot monitoring

In specifieke omstandigheden kan het wenselijk zijn om een bepaald effect verder op te volgen en indien bepaalde effecten zich zouden voordoen in te grijpen, bv de invloed op de grondwaterstand bij constante bemaling, of de wijzigingen in de fauna. Indien relevant bij de desbetreffende disciplines wordt dit aangegeven.

4.7.1.6 Leemten in de kennis

Per discipline wordt aangegeven welke de leemten in de kennis zijn die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de gebruikte methode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Daarna wordt aangegeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

Voor alle disciplines geldt dat het een plan betreft, en de concrete inrichting van het plangebied niet gedetailleerd vastgelegd wordt. De effectbeoordeling is dan ook een beoordeling met de detailleringsgraad op planniveau.

4.7.2 Bodem

4.7.2.1 Methodiek beschrijving referentiesituatie

Binnen de discipline Bodem worden de komende jaren geen grote wijzigingen verwacht, zodat voor het plangebied de huidige toestand (2023), beschreven in paragraaf 2.2.5.2, als de referentiesituatie wordt beschouwd. In het geval nieuwe relevante informatie beschikbaar wordt gesteld in de loop van het planningsproces, zal deze uiteraard mee beschouwd worden.

Voor het beschrijven van de referentiesituatie (bodemgesteldheid, bodemkwaliteit, geologie, ...) zal gebruik gemaakt worden van o.a.:

- Digitaal Terrein Model II van het Nationaal Geografisch Instituut
- Bodemkaart van België voor de beschrijving van de bodemtypes
- Geologische kaart van België
- Databank Ondergrond Vlaanderen (<http://dov.vlaanderen.be>) waar informatie omtrent boringen, sonderingen, peilputten en/of grondwaterwinningen wordt geraadpleegd
- Topografische kaarten en orthofoto's om het huidige bodemgebruik in het plangebied na te gaan
- Databank milieuhygiënische bodemonderzoeken OVAM
- Eventueel informatie over gekende historische verontreiniging, beschikbaar bij de betrokken gemeenten

4.7.2.2 Methodiek effectvoorspelling en –beoordeling

De volgende effectgroepen worden als relevant beschouwd voor verder onderzoek, zoals aangegeven in de ingreepmatrix:

- **Bodemkwaliteit.** Landbouwactiviteiten gaan mogelijks gepaard met aanrijking van de bodem met nutriënten. Het omzetten van landbouwgebied naar bos- en natuurgebied zorgt voor het stopzetten van deze aanrijking (planingreep A, B). Het bestendigen van landbouwgebied, evenals de activiteiten van de manege, zorgt ervoor dat deze aanrijking behouden blijft (planingreep B, D). Gezien landbouwactiviteiten dienen te voldoen aan de vigerende wetgeving inzake bemesting, wordt het effect van het bestendigen op de bodemkwaliteit als beperkt beschouwd. Ook het risico op verspreiding van aanwezige pollutanten in de bodem is zeer klein.

Verder onderzoek naar volgende effectgroepen wordt niet nodig geacht:

- **Verharding:** Ten gevolge van het plan is voornamelijk een afname in verharding te verwachten door het opheffen van enkele harde bestemmingen. Een lokale toename in verharding is mogelijk, maar dit is overwegend reeds onder de vigerende bestemmingen mogelijk en altijd lokaal. Aangezien een afname in verhardingen positief wordt beoordeeld, kan gesteld worden dat het plan voor deze effectgroep in alle gevallen positief zal scoren. Ter hoogte van het plangebied bevinden zich geen waardevolle bodems.
- **Bodemstabiliteit:** Er zijn geen erosiegevoelige bodems in het plangebied aanwezig en het plan gaat niet gepaard met grondwaterstandswijzigingen die de stabiliteit van de bodem zouden kunnen beïnvloeden.
- **Erfgoedwaarde:** Er zijn geen waardevolle bodems in het plangebied aanwezig.

Een voorstel van de effectgroepen, criteria en meeteenheden wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 5: Beoordelingscriteria voor de discipline bodem

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Bodemkwaliteit	Interferentie met verontreinigde locaties met risico op (verspreiding van) bodemverontreiniging. Toe- of afname van verontreinigingsbronnen.	Kwalitatieve bespreking en situering op kaart	Bodemkwaliteits-normen (Vlaamse, Vlaarbo, EU richtlijnen, buurlanden)

4.7.3 Water

4.7.3.1 Methodiek beschrijving referentiesituatie

Voor de discipline Water kan voor het plangebied de huidige toestand (2023), zoals hoger beschreven, als de referentiesituatie worden beschouwd. In het geval nieuwe relevante informatie beschikbaar wordt gesteld in de loop van het planningsproces, zal deze uiteraard mee beschouwd worden.

Voor het verkrijgen van inzicht in het watersysteem wordt beroep gedaan op gegevens uit officiële databanken en daarvan afgeleid kaartmateriaal, algemene literatuur en een terreinbezoek. Relevante informatiebronnen zijn:

- VHA (Vlaamse Hydrografische Atlas met informatie over de algemene karakteristieken van de waterlopen en de categorisering, over de structuurkenmerken en ecologische waarde)
- DOV (Databank ondergrond Vlaanderen met informatie over grondwaterwinningen, grondwaterstanden, hydrogeologische opbouw)
- Grondwaterkwetsbaarheidskaart Vlaanderen
- Overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten (ROG, NOG, pluviale overstromingskaart), watertoetsloket
- Stroomgebiedbeheerplan
- VMM waterkwaliteitsdatabank
- Zoneringsplannen (VMM)

Op basis van deze informatie wordt een beschrijving gegeven van de hydrogeologie, de grondwaterkwaliteit, de hydrografie, en afwatering van het gebied en de oppervlaktewaterkwaliteit.

4.7.3.2 Methodiek effectvoorspelling en –beoordeling

Op basis van de ingreep-effectmatrix worden volgende effecten relevant voor verder onderzoek geacht:

- **Structuurkwaliteit.** De structuurkwaliteit van de waterlopen kan een positieve impact ondervinden wanneer het landbouwgebied waarin bepaalde waterlopen zich bevinden wordt herbestemd naar natuurgebied (planingreep A, B). In natuurgebied is de ruimte voor natuurlijke beddingen immers groter dan in landbouwgebied. Dit kan leiden tot een verbetering van de structuurkwaliteit.
- **Waterberging.** De mogelijkheden tot waterberging en -buffering zijn groter in natuurgebied dan in landbouwgebied. Het plan kan hierdoor een positieve impact teweeg brengen met betrekking tot het aspect waterberging.
- **Oppervlakte- en grondwaterkwaliteit.** Het omzetten van landbouwgebied naar bos- en natuurgebied verhindert een verdere aanrijking van het grond- en oppervlaktewater met nutriënten (planingreep A, B). Het bestendigen van landbouwgebied, evenals de activiteiten van de manege, zorgt ervoor dat deze aanrijking behouden blijft (planingreep B, D).
- **Grondwaterkwantiteit.** Het bergen en bufferen van water kan een lokale impact hebben op de grondwaterstand (en dus de grondwaterkwantiteit). Het is echter mogelijk om op

projectniveau die effecten te beperken tot de percelen waar dit wenselijk is zodat de nabije landbouwpercelen niet beïnvloed worden. Het is bovendien geen doelstelling van het plan om bepaalde gebieden actief te vernatten, enkel om meer ruimte te geven aan het natuurlijk watersysteem. De effectgroep grondwaterkwantiteit wordt in dat kader niet verder onderzocht.

De geplande situatie wordt op beschrijvende of becijferde manier voorgesteld, waar nodig verduidelijkt met figuren en kaarten. De resultaten worden getoetst aan de van toepassing zijnde wetgeving, in dit geval voornamelijk Vlarem I en II, wet op de bescherming van oppervlaktewateren, grondwaterdecreet, decreet integraal waterbeleid en uitvoeringsbesluit.

Tabel 6: Beoordelingscriteria voor de discipline water

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Wijziging oppervlaktewater-kwantiteit	Wijziging van het waterbergend vermogen	Kwalitatieve bespreking	Vergelijking met huidige waterbergende vermogen Expertenoordeel
Structuurkwaliteit	Wijziging van de oeverstructuur (meters oever met (zeer) waardevolle structuurkwaliteit),	Kwalitatieve bespreking Kwantitatieve bespreking: GIS-analyse, terreinbezoek	Vergelijking met huidige structuurkwaliteit van waterlopen
Oppervlakte- en grondwaterkwaliteit	Toe- of afname van verontreinigingsbronnen.	Kwalitatieve bespreking en situering op kaart	Grondwaterkwaliteits-normen en -doelstellingen Expertenoordeel

4.7.4 Geluid en Trillingen

Bijkomende geluidsemissies ten gevolge van harde recreatie kunnen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Gezien het lokale karakter hiervan wordt deze effectgroep geïntegreerd bij de effectbespreking van de discipline Biodiversiteit onder de effectgroep rustverstoring en van de discipline Mens onder de effectgroep gebruikskwaliteit (hinder).

4.7.5 Biodiversiteit

4.7.5.1 Methodiek beschrijving referentiesituatie

De beschrijving van de referentiesituatie wordt maximaal gericht op die kenmerken van het biotisch milieu waarvoor een wijziging verwacht wordt of waarvoor een bestaand knelpunt aanwezig is. De huidige en potentiële biologische toestand van het plangebied zal beschreven en gewaardeerd worden. Hiertoe worden volgende elementen besproken:

- Globale ecologische structuur van het studiegebied, met specifieke aandacht voor de ecotopen van de door het plan beïnvloede waardevolle gebieden;
- Beoordeling van de aanwezige natuurwaarden naar kwetsbaarheid. Er kan een evaluatie gemaakt worden van de waarde en de kwetsbaarheid van de aanwezige natuur aan de hand van:
 - o zeldzaamheid, diversiteit van de voorkomende soorten;
 - o gevoeligheden voor standplaatswijzigingen (bv. grondwaterstanden, nutriënten);
 - o verstoringgevoeligheid van fauna;
 - o graad van menselijke beïnvloeding op de ecotopen (natuurlijkheid);
 - o mogelijkheden tot vervanging, etc.

Hiertoe wordt onder meer gebruik gemaakt van bestaand kaartmateriaal zoals de Biologische Waarderingskaart, de Habitatkaart en de kwetsbaarheidskaarten voor bv. rustverstoring, eutrofiëring en ecotoopverlies. Deze kwetsbaarheidskaarten zijn in de eerste plaats signaalkaarten. Ze geven ruimtelijk aan waar door een ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn. Vooraf zal

hiertoe, onder meer op basis van een terreinbezoek, een screening gebeuren van het nut, de detailgraad en het voldoende up-to-date zijn van deze bestaande kwetsbaarheidskaarten. Daarnaast worden ook de vrij beschikbare verspreidingsgegevens geraadpleegd (bv. www.waarnemingen.be). In het kader van voorliggend plan wordt door het INBO de biologische waarderingskaart van het volledige plangebied geactualiseerd.

4.7.5.2 Methodiek effectvoorspelling en –beoordeling

De volgende effecten worden verder onderzocht:

- **Ruimtebeslag** (toename/afname biotopen (Europees) en leefgebieden). Het aanleggen van kleine landschapselementen en het wijzigingen van landbouwgebied naar bos- en natuurgebied en het opheffen van woongebied creëert mogelijkheden voor nieuwe biotopen en habitats (planingreep A, B, C, F).
- **Versnippering** (connectiviteit tussen natuurgebieden en migratie van soorten). Het omzetten van landbouwgebied naar bos- en natuurgebied, en het opheffen van woongebied, kan bijdragen tot een wijziging in migratie van soorten tussen leefgebieden (planingreep A, B, C).
- **Rustverstoring (leefgebied soorten)** Het wijzigen/behouden van de ontwikkelingsmogelijkheden voor dagrecreatie (manege) gaat gepaard met een risico op rustverstoring van met name avifauna (planingreep D).

Tabel 7: Beoordelingscriteria voor de discipline biodiversiteit

Effecten	Criterium	Methodiek	Toetsingskader
Ruimtebeslag	Toe- of afname van (potentie voor) biologisch waardevolle biotopen en leefgebieden	Evaluatie verlies en (potentiële) winst aan biotopen en leefgebieden	Beschermde vegetaties en soorten Expertenoordeel
Versnippering	Toe- of afname van barrièrewerking	Evaluatie van behouden en bijkomende migratieknelpunten	Beschermde vegetaties en soorten Expertenoordeel
Rustverstoring	Wijziging in geluidshinder thv leefgebied kwetsbare soorten	Expertenoordeel op basis van de (wijziging in) ecologische kwaliteit	Beschermde vegetaties en soorten Expertenoordeel

Het plangebied is niet gelegen in een Speciale Beschermingszone. Het dichtstbij zijnde SBZ, zijnde het Vogelrichtlijngebied BE 2223316 ‘De Demervallei’ is gelegen op ongeveer 300 m van het plangebied (Zie Figuur 37). Gezien de aard en ligging van het plan zijn er geen directe (habitatverlies) of indirecte (via waterrelaties, emissies) effecten op het functioneren van speciale beschermingszones. Het gaat dus niet om een plan dat een betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van een speciale beschermingszone kan veroorzaken dat onderworpen moet worden aan een passende beoordeling in de zin artikel 36ter van het natuurdecreet.

In het plangebied bevindt zich het VEN-gebied 432 “Het Herkenrodebos”. Artikel 26bis van het decreet op natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 19 juli 2002 stelt dat een overheid geen toestemming of vergunning mag verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken. In een **verscherpte natuurtoets** wordt nagegaan of onvermijdbare en onherstelbare schade wordt veroorzaakt aan een VEN-gebied. Indirecte effecten (via waterrelaties) zijn mogelijk. Er worden echter enkel positieve effecten verwacht op de waterkwantiteit en -kwaliteit ten gevolge van het plan. Daarnaast zijn wel verstoringseffecten mogelijk van het wijzigen/behouden van de ontwikkelingsmogelijkheden voor dagrecreatie (manege), gezien de ligging aangrenzend aan bestaand VEN-gebied. Het wordt bijgevolg nodig geacht een verscherpte natuurtoets op te maken.

4.7.6 Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie

4.7.6.1 Methodiek grondig onderzoek referentiesituatie

Informatie ter afbakening van de referentiesituatie voor de discipline zal geput worden uit de lijst van beschermde monumenten, landschappen, stads- en dorpsgezichten, de Centraal Archeologische Inventaris (CAI), de wetenschappelijke inventarissen, beheersarcheologen van Agentschap RO-Vlaanderen, Onroerend Erfgoed, beschikbare archeologienota's, historische kaarten, structuurplannen en terreinbezoek. In het geval nieuwe relevante informatie beschikbaar wordt gesteld in de loop van het planningsproces, zal deze uiteraard mee beschouwd worden.

Er wordt een terreinverkenning gepland waarin tevens de opmerkelijke landschapsvormende factoren en de huidige positieve en negatieve beeldragers in het studiegebied zullen geïnventariseerd worden. Ook wordt gebruik gemaakt van zowel historisch als actueel kaartmateriaal om de historiek van het studiegebied na te gaan.

De perceptieve kenmerken / belevingswaarde zijn een belangrijk aandachtspunt binnen de discipline landschap:

- Kwalitatieve bespreking huidige visuele beleving en kwaliteiten binnen het plangebied;
- Kwalitatieve bespreking huidige visuele beleving rand plangebied vanuit directe omgeving.

4.7.6.2 Methodiek effectvoorspelling en –beoordeling

De ingreep-effectmatrix gaf aan dat volgende effecten relevant zijn voor onderzoek:

- **Erfgoedwaarde** (landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie). De directe en indirecte impact op de aanwezige (en potentiële) erfgoedwaarden worden onderzocht. Het wijzigen van landbouwgebied naar natuur- of bosgebied kan de context van het aanwezige bouwkundig erfgoed veranderen (planingreep D,E). Daarnaast kan het plan leiden tot een bescherming van bepaalde erfgoedelementen (planingreep C).
- **Wijziging landschapsstructuur**. De landschapsstructuur voor en na de ingreep wordt met elkaar vergeleken (openheid, voorkomen van lijn- en puntelementen, ...). Het wijzigen van bebouwingsmogelijkheden in agrarisch gebied (planingreep C) en het wijzigen van landbouwgebied naar bos- of natuurgebied (planingreep D, E) kan een impact hebben op de landschapsstructuur. Het beschermen van kleine landschapselementen kan deze ten goede komen.
- **Visuele kwaliteit**. Vanuit verschillende zichtpunten zal nagegaan worden wat de impact van de voorziene ingrepen is op de waarneming vanuit het plangebied en vanuit de omgeving. Het wijzigen van de bebouwingsmogelijkheden in agrarisch gebied kan een impact hebben op de visuele kwaliteit (planingreep F).

Tabel 8: Beoordelingscriteria voor de discipline Landschap, Bouwkundig erfgoed en Archeologie

Effectgroep	Criterium	Methode van effectbeoordeling	Toetsingskader
Landschapsstructuur	Wijziging landschapsstructuur	Effecten op de (relaties tussen) fysische componenten van het landschap. Directe effecten treden op door fysische verstoringen zoals bijvoorbeeld het verlies van landschapselementen zoals hagen, taluds, bomen, enz... Indirecte effecten onderscheiden zich door een ruimtelijke of temporele scheiding van de verstoringbron. Ook geomorfologische, landschapsecologische en functionele aspecten komen aan bod.	Bestaande beleidsmatige waardering Expertenoordeel

Effectgroep	Criterium	Methode van effectbeoordeling	Toetsingskader
Erfgoedwaarde	Landschap	Mate van beïnvloeding van historisch-geografisch waardevolle structuren in het landschap: vernietiging, aantasting/doorsnijding, beïnvloeding ensemblewaarde of contextwaarde (negatief)	Bestaande beleidsmatige waardering Expertenoordeel
	Bouwkundig erfgoed	Directe (vernietiging, ensemblewaarde, context) en indirecte effecten op het aanwezige bouwkundig erfgoed	Bestaande beleidsmatige waardering Expertenoordeel
	Archeologie	Omvang van de vergraving, van deformatie, ... in relatie tot aanwezigheid van samendrukbare en/of niet-verstoorte bodems ter hoogte van (potentiële) archeologische sites	Bestaande beleidsmatige waardering Expertenoordeel
Perceptieve kenmerken	Impact op visuele waarneming	Omvang/aantal en de kenmerken van de landschapselementen die worden verwijderd en/of toegevoegd. Er wordt rekening gehouden met de inpasbaarheid van de ingreep.	Expertenoordeel

4.7.7 Mens

4.7.7.1 Methodiek grondig onderzoek referentiesituatie

Om de referentiesituatie in te schatten zal gebruik gemaakt worden van onder meer volgende databronnen:

- De topokaart, de luchtfoto en de stratenatlas;
- Kadastrale plannen;
- Juridische plannen zoals het gewestplan, BPA's, RUP's, afbakening van SBZ's;
- Terreinbezoek;
- Toeristische info op websites van betrokken gemeenten en aangereikte info vanuit betrokken gemeenten;
- Wandel- en fietsroutes o.b.v. informatie VLM en Toerisme provincie Limburg (Fietsknooppuntennetwerk);
- Landbouwimpactstudie (LIS).

4.7.7.2 Methodiek effectvoorspelling en –beoordeling

Volgende effecten worden meegenomen voor onderzoek:

- **Ruimtelijke structuur en wisselwerking met de ruimtelijke context.** De planingrepen wijzigen de diverse deelstructuren: versterken van de ecologische structuur, de bosstructuur, afstemmen van de agrarische structuur. Op basis van een ruimtelijke analyse wordt de impact op de verschillende deelstructuren beoordeeld.
- **Wijziging ruimtegebruik en gebruikskwaliteit.** De effecten van de ruimtelijke herbestemmingen (via het GRUP) worden in beeld gebracht door middel van een ruimtebalans. Een gis-analyse resulteert in de wijzigingen in het functioneel en planologisch ruimtegebruik. Op basis van deze analyse wordt de impact op de gebruikskwaliteit voor de aanwezige functies in en grenzend aan het gebied in beeld gebracht. Hinderaspecten worden hierbij mee onderzocht. Specifieke aandacht gaat uit naar de impact op:
 - o Wonen;
 - o Landbouw⁽¹⁾;
 - o Bedrijvigheid;
 - o Toeristisch recreatieve functies.

- (1) De mogelijke gevolgen van de aanduiding van beschermde natuur zoals VEN op de agrarische functie zal kwalitatief onderzocht worden. Hierbij zal een beschrijving opgenomen worden van de bedreigingen (en kansen) die een aanduiding van VEN kan hebben op het bestaande landbouwgebruik (en hiermee de bestaande landbouwwuitbating), zowel de huidige als deze die mogelijks in de toekomst te verwachten zijn, indien gekend (ontwikkelingsscenario). Er zal nagegaan worden welk direct verlies aan landbouwoppervlakte mag verwacht worden en welke indirecte gevolgen de aanduiding van bijkomend VEN kan hebben (bijv. verbod/beperking bemesting). Er zal nagegaan worden hoeveel landbouwbedrijven zich binnen de indicatieve afstand van 1km rond het bestaande en nieuwe/uitgebreide VEN bevinden en er wordt, indien beschikbaar, een beeld geschetst van de omgevende agrarische sector. Op basis van de natuurdoelstellingen (bosuitbreiding, behoud bocagelandschap) zal onderzocht worden of de aanduiding van bijkomend VEN een nieuwe/belangrijke factor kan spelen bij de verdere ontwikkelingsmogelijkheden van de functie landbouw. Eventueel relevante afgeleide effecten o.b.v. input uit discipline water zullen eveneens aan bod komen. Ook voor de andere functies wordt de mogelijke impact van deze bijkomende VEN-aanduiding beschreven.

Bij de wijzigingen in het ruimtegebruik horen ook de wijzigingen medegebruik: Door het plan ontstaan potenties voor medegebruik zoals recreatie en waterberging.

- **Ruimtebeleving.** De wijziging van agrarische functies naar natuur en bosfuncties zal leiden tot een gewijzigd landschap, dat anders ervaren zal worden. Er wordt aan de hand van de aspecten leesbaarheid van de ruimte en attractiviteit van de aanwezige elementen onderzocht welke impact dit heeft op de ruimtebeleving van de aanwezige gebruikers.

Tabel 9: Beoordelingscriteria voor de discipline mens (ruimtelijke aspecten)

Effect	Criterium	Methode
Ruimtelijke context	Wisselwerking met de ruimtelijke context: afstemming / inpasbaarheid in de gewenste ruimtelijke structuur	Ruimtelijke analyse Expertbeoordeling op basis van ruimtelijke analyses en aftoetsing aan beleidsplannen
Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit	Ruimtebalans (of functioneel ruimtegebruik): gewijzigd ruimtegebruik per functie (# percelen / oppervlakte)	GIS-analyse Geen beoordeling
	Effect op medegebruik, restruimtes, (toekomstige) ontwikkelingsmogelijkheden en intensiteit van het ruimtegebruik	Ruimtelijke analyse Expertenoordeel
	Gebruikskwaliteit van de aanwezige gebruiksfuncties en vormen van medegebruik in en grenzend aan het plangebied: hinderaspecten, organisatorische en veiligheidsaspecten ten aanzien van de verschillende gebruikers.	Ruimtelijke analyse Expertenoordeel
Ruimtebeleving	Leesbaarheid van de ruimte	Ruimtelijke analyse Expertenoordeel
	Aanwezigheid aantrekkelijke elementen	Ruimtelijke analyse Expertenoordeel

4.7.8 Overzicht te onderzoeken disciplines en effecten

Samengevat zullen volgende disciplines en effectgroepen verder onderzocht worden in het plan-MER.

Tabel 10: Overzicht te onderzoeken disciplines en effectgroepen

Disciplines	Te onderzoeken effectgroepen
Bodem	Bodemkwaliteit
Water	Wijziging oppervlaktewaterkwantiteit
	Structuurkwaliteit
	Oppervlakte- en grondwaterkwaliteit
Biodiversiteit	Ruimtebeslag
	Versnippering
	Rustverstoring
Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie	Landschapsstructuur
	Erfgoedwaarde
	Perceptieve kenmerken
Mens-Ruimte	Ruimtelijke context
	Ruimtegebruik en gebruikskwaliteit
	Ruimtebeleving

Binnen de discipline water zal tevens een Watertoets en binnen de discipline biodiversiteit een Verscherpte Natuurtoets worden opgemaakt.

4.7.9 Overige elementen

4.7.9.1 Klimaatreflex

In de verschillende disciplines worden effecten onderzocht die een relatie hebben met het klimaat, bv. bijkomende verhardingen en waterafvoer Daarnaast zijn er ook elementen van het plan, bv het aanplanten van bos, die na het referentiejaar een invloed kunnen hebben op het klimaat. Deze worden besproken in een klimaatreflex. Ze worden niet beoordeeld als een effect, wel wordt geschetst of ze bijdragen tot een klimaatrobustere omgeving, tot klimaatadaptatie of klimaatmitigatie. Deze reflex is niet te beschouwen als een integrale klimaatstudie, wel als een input vanuit dit MER aan een klimaatstudie.

4.7.9.2 Eindsynthese

Het plan-MER zal in een discipline-overschrijdende samenvatting aangeven wat de te verwachten gevolgen voor het milieu zijn, en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen effecten kunnen voorkomen of milderen. De milderende maatregelen en aanbevelingen zullen eveneens in één overzichtelijke tabel opgelijst worden. Bij de milderende maatregelen zal aangegeven worden hoe deze zullen/kunnen doorwerken.

4.7.9.3 Niet-technische samenvatting

Het plan-MER zal ook een niet-technische samenvatting bevatten. De niet-technische samenvatting zal een afzonderlijk leesbaar deel van het rapport vormen dat de essentie van de overige delen beknopt en correct weergeeft. De tekst moet zodanig geschreven zijn dat hij begrijpelijk is voor een gemiddelde lezer.

5 Veiligheidsrapportering

Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op langetermijnbasis voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen enerzijds en aandachtsgebieden anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Er moet worden nagegaan wat de risico's zijn waaraan mensen in de omgeving van Seveso-inrichtingen (kunnen) blootgesteld worden ten gevolge van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in die inrichtingen.

Op basis van een eerste screening via de webtoepassing moet er geen ruimtelijk veiligheidsrapport worden opgemaakt. Na publicatie van de scopingnota wordt opnieuw advies gevraagd. Het plangebied is niet binnen de consultatiezone van Seveso-inrichtingen gelegen en het plan voorziet geen nieuwe implantaties van Seveso-inrichtingen.

Bijlage 1. Verwerking inspraak en adviezen

Deze bijlage omvat een verwerking van de reacties die tijdens de inspraakperiode (05/10/2021 – 03/12/2021) gegeven werden. Deze komen zowel van adviesverlenende instanties als van de ruime bevolking, vzw's, ... De inspraak wordt niet letterlijk en integraal weergegeven in deze bijlage, maar werd thematisch samengevat en vervolgens beantwoord. De tabel is dus een weergave van de samengevatte inspraak en de manier waarop met de inspraak zal worden omgegaan in de verdere fases van het proces.

Algemene bemerkingen

Wonen-Vlaanderen geeft geen advies meer op RUP's	Er wordt akte genomen van dit advies.
Fluxys bezit geen aardgasvervoerinstallaties binnen de contour en heeft dus geen bezwaar.	Er wordt akte genomen van deze mededeling.
Een inspreker geeft aan dat de naam 'de Wijer' van het deelgebied slecht gekozen is. Wijer verwijst naar vijvers en dit deelgebied heeft als doelstelling het uitbreiden van de bossen. Weyerbos zou een betere naam voor het deelgebied zijn.	Er wordt akte genomen van de melding dat er mogelijks verwarring kan ontstaan met het (landinrichtingsproject) de Wijers. Er wordt ingegaan op het voorstel om de naamgeving te wijzigen om mogelijke verwarring te voorkomen. Er wordt gekozen voor 'Wijerbos'.
De MINA-raad geeft geen advies, er zal advies van de SARO komen.	Er wordt akte genomen van dit advies.
Het plan raakt niet aan het werkingsgebied van de Vlaamse Waterweg en ze zal dus geen advies verlenen.	Er wordt akte genomen van dit advies.
De SARO ondersteunt de globale doelstellingen van de startnota. De raad dringt aan om de doelstellingen verder te concretiseren en een structuurschets toe te voegen aan de startnota.	Voorliggend planningsproces grijpt in de open ruimte in en neemt een openruimtedoelstelling mee uit het AGNAS-traject, die middels dit GRUP, een planmatige vertaling krijgt. De zoektocht naar welke percelen een nieuwe bestemming kunnen krijgen maakt deel uit van het vervolgtraject van dit planningsproces, dit zal worden opgestart in het ontwerpend onderzoek. Na de publicatie van de scopingnota wordt verder onderzocht welke percelen, welke functies kunnen herbergen. Dit onderzoek zal door het planteam gebeuren, waarbij naast het departement Omgeving ook stad Hasselt, departement Landbouw en Visserij, Agentschap voor Natuur en Bos en Agentschap Onroerend Erfgoed vertegenwoordigd zijn. Indien nodig zal het planteam bilateraal overleg en participatiemomenten organiseren waar actoren kunnen uitgenodigd worden die een meerwaarde voor het onderzoek en de planvorming kunnen brengen. Denk hier bijvoorbeeld aan middenveldorganisaties, personen/actoren met terreinkennis, beheerders van de openruimte, landbouwers,....
De SARO uit haar bezorgdheid omtrent het maatschappelijke draagvlak voor dit planningsproces. Hierbij wordt verwezen naar	Een essentieel onderdeel van een geïntegreerd planningsproces is de participatieve aanpak. Dat reeds in een vroeg stadium de plandoelstellingen en planvoornemens aan het

de verschillende standpunten en belangen van de natuur- en landbouworganisaties.	brede publiek werd voorgelegd is hier een voorbeeld van. Ook in het vervolg van het proces zal, naast het decretaal verplichte openbaar onderzoek, ook met belanghebbende actoren op het terrein of met vertegenwoordigers van middenveldorganisaties gesproken worden. Dit is in de procesnota V2 opgenomen als bilateraal overleg en participatiemomenten.
De SARO vraagt om de algemene doelstellingen inzake 'het realiseren van een robuust en (bio-)divers boslandschap' en 'ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw' verder te concretiseren voor het deelgebied 'Herkenrodebossen'.	De startnota van dit GRUP 'Herkenrodebossen en de Wijer' omvat één overkoepelende plandoelstelling 'Creëren van een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving' van de beide deelgebieden. Voor het deelgebied 'Herkenrodebossen' zijn er 4 plandoelstellingen geformuleerd waaronder de plandoelstelling 'het realiseren van een robuust en (bio-)divers boslandschap' en de plandoelstelling 'ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw'. De ruimtelijke doelstellingen die de voormelde plandoelstellingen in zich dragen zijn uitvoerig beschreven onder titel 2.1.1.1. 'Creëren van een klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving', titel 2.1.2.1. 'het realiseren van een robuust en (bio-)divers boslandschap' en titel 2.1.2.2. "ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw". De essentie van dit GRUP is een doorvertaling van de bosuitbreidingsdoelstellingen die de Vlaamse Regering in haar plan 'Meer Bos' voor ogen heeft, met name 4.000ha extra bos tegen 2024 en 10.000ha extra bos tegen 2030, dit gekoppeld aan de bosuitbreidingsdoelstellingen die vastgelegd zijn binnen AGNAS. Het uitbreiden van het bosareaal vraagt een afweging tussen verschillende aspecten, zoals het landbouwgebruik en natuurwaarden. In het licht van de voornemens van de Vlaamse Regering (regeerakkoord) en de beoogde plandoelstellingen zal aldus een aandeel agrarisch gebied herbestemd worden naar bosgebied. Om de impact van deze beleidskeuze op de landbouwsector te beperken wordt in het GRUP duidelijk gesteld dat beroepsmatige landbouw beschermd wordt en zekerheid krijgt: 'de ruimtelijk-functionele samenhangende gebieden worden gevrijwaard voor landbouw en de aanwezige beroepsmatige landbouwbedrijfszetels krijgen steeds de mogelijkheid tot ontwikkeling zoals bedrijfsuitbreiding, met respect voor en

	afstemming met het omliggende landschap.' Landbouw wordt ingezet als landschapsopbouwende factor. Dit GRUP heeft ook tot doel om zonevreemde functies te weren, dit tot voordeel van de landbouw. Een evenwicht wordt beoogd, dit onder andere door meervoudig grondgebruik. Een terrein hoeft niet louter één functie of bestemming te herbergen, combinaties in gebruik en bestemming zijn mogelijk. Deze afweging zal verder concrete vorm krijgen in de scopingnota en het voorontwerp GRUP.
Gezien de verschillende standpunten van de natuur- en landbouwsector dringt de SARO aan op een grondige herwerking van de startnota. Ze vraagt om een herwerkte startnota opnieuw aan hun voor te leggen.	Zoals vereist volgens de VCRO, omvat de startnota onder meer de plandoelstellingen, planvoornemens en een beschrijving van de wijze waarop het onderzoek zal gevoerd worden. Op basis van de verwerking van de inspraak en adviesreacties, wordt geoordeeld dat de scopingnota voldoende informatie verschaft om een beeld te krijgen op het beoogde doel van het GRUP en te starten met de volgende fase van het geïntegreerd planproces, met name het ontwerpend onderzoek en de milieubeoordeling, wat zal leiden tot een verdere detaillering of concretisering van de plandoelstellingen in één of meerdere structuurschetsen en vervolgens tot een voorontwerp GRUP.
De NMBS geeft een gunstig advies op de startnota.	Er wordt akte genomen van het gunstig advies.
Het ANB adviseert de startnota gunstig en gaat akkoord met de voorgestelde onderzoeksmethodiek ikv het verdere planningsproces.	Er wordt akte genomen van het gunstig advies.
Enkele insprekers vragen zich af of een GRUP wel het beste instrument is. Hierbij stellen ze in vraag of een ruilverkaveling of landinrichting geen betere tool is. De bestemmingen die het GRUP vastlegt, leveren geen extra bos op het terrein op.	Het geïntegreerde planningsproces heeft een faciliterende rol en zal geflankeerd worden door andere instrumenten. In de loop van de volgende fase van het planningsproces zal samen met de partners bekeken worden welke instrumenten kunnen ingezet worden om de plandoelstellingen van het GRUP te realiseren op het terrein. Op dit ogenblik wordt er uitgegaan dat bestemmingswijzigingen nodig zijn om op een rechtszekere wijze bosuitbreiding mogelijk te maken.
Een inspreker geeft aan dat het belangrijk is om in te zetten op communicatie zodat lokale inwoners acties op het terrein begrijpen. Hij	De opmaak van een GRUP verloopt volgens een decretale procedure waarbinnen twee inspraakmomenten zijn verankerd. Aan deze

vindt het jammer dat hier niet meer wordt over geschreven in de startnota. Verschillende insprekers geven aan om bereid te zijn mee te werken aan het GRUP en vragen of het mogelijk is om op de hoogte te blijven. Verschillende insprekers geven aan antwoorden te willen krijgen op hun vragen	inspraakmomenten is een communicatietraject gekoppeld. Hiervan zijn de 3 (digitale) informatieavonden getuige, alsook de communicatie in de pers, de infomagazines en websites van de betrokken lokale besturen, de website van de Vlaamse overheid en in het bijzonder de folder die gebust werd in het volledige plangebied. Voor het tweede inspraakmoment (openbaar onderzoek) wordt naast de wettelijke verplichte berichtgeving, voorzien in extra communicatie om alle betrokkenen zo goed mogelijk te informeren. Tussentijdse informatie en documenten zullen steeds terug te vinden zijn op de website. Naast de formele communicatie en participatie is er de mogelijkheid om in overleg te gaan met betrokkenen doormiddel van bilateraal overleg en participatiemomenten.
Agentschap wegen en verkeer geeft aan dat er naast de snelweg een bouwvrije strook moet blijven. Daarnaast moeten alle werken aan de gewestwegen binnen het plangebied mogelijk blijven.	Er wordt akte genomen van dit advies, dat verwijst naar de vigerende sectorale regelgeving.
Er is een inspreker die vraagt naar uitbreiding van zijn activiteiten.	Er wordt akte genomen van deze vraag. De inspreker geeft niet aan welke activiteiten hij voor ogen heeft.
Er is een inspreker die de overlast die de Ikea van Hasselt veroorzaakt aankaart.	Er wordt akte genomen van deze inspraakreactie. De Ikea maakt geen deel uit van het plangebied en is niet gerelateerd aan het planvoornemen.
Een inspreker geeft aan dat de doelstelling "bijdragen aan een duurzame, klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving" theoretisch en weinig concreet is. Daarnaast vindt de inspreker de ambitie om 135ha bosuitbreiding en het inzetten op een hoge diversiteit aan habitats tegenstrijdig is met de doelstelling omtrent het tegengaan van versnippering van de landbouw. Deze doelstellingen zijn moeilijk te combineren en te realiseren.	De plandoelstelling is meervoudig en bevat zowel bosuitbreiding als garanties voor het behoud van de landbouwstructuur. Binnen de scopingnota en het latere voorontwerp GRUP zal deze oefening verder geconcretiseerd worden.
Sport Vlaanderen vraagt om bij de verdere uitwerking rekening te houden met de aanwezige sportinfrastructuren. Dit kan	Mogelijke effecten op de aanwezige sportinfrastructuren worden onderzocht in de

binnen de discipline "Mens-Ruimtegebruik in het onderzoek.	discipline mens ruimte, bij de effectgroep ruimtegebruik en gebruikskwaliteit.
ANB geeft aan dat er geen verscherpte natuurtoets of een passende beoordeling nodig is voor dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.	Er wordt akte genomen van de melding dat er op basis van de gegevens die versterkt zijn in de startnota geen passende beoordeling, in de zin van artikel 36ter van het natuurdecreet, dient opgemaakt of een verscherpte natuurtoets.
Het CBS Nieuwerkerken vraagt de impact van het wijzigen van het landschap op het nabij gelegen bouwkundig erfgoed te onderzoeken.	In de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie werd in de startnota aangegeven dat de directe en indirecte effecten op het aanwezige bouwkundige erfgoed bekeken zal worden. Onder directe effecten wordt begrepen: vernietiging, impact op ensemblewaarde en contextverlies. Met de voorgestelde aanpak wordt tegemoet gekomen aan de vraag van CBS Nieuwerkerken.
Het Agentschap Onroerende erfgoed geeft aan dat bij de uitwerking van de milieubeoordeling een uitgebreidere inventaris en inschatting van de archeologische potenties van het gebied wenselijk is.	Vanuit de planingrepen worden geen relevante vergraving of vernatting van de ondergrond voorzien. Een uitgebreidere inventaris en inschatting van archeologische potenties in het plangebied zal hiermee weinig bijdragen tot de inschatting van relevante milieueffecten waarmee rekening moet en kan gehouden worden in het RUP. In het MER zal rekening gehouden worden met de beschikbare gegevens zoals de CAI, informatie via beheersarcheologen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, beschikbare archeologienota's, ...

Bemerkingen omtrent de contouren

In een reactie wordt aangegeven dat de contour van het deelgebied 'Herkenrodebossen' in het noorden, ter hoogte van de Meybroekstraat, niet samen valt met de weg. De contour ligt hier enkele meters te noordelijk en doorsnijdt hierbij de bouwgronden en bebouwde percelen in de Meybroekstraat.	Op de kaart 1 'bestaande feitelijke toestand Herkenrodebossen: luchtfoto met aanduidingen', van de startnota, blijkt dat de noordelijke grens van het GRUP niet volledig samenvalt met de Meybroekstraat. In voorliggende scopingnota is de grens van het plangebied gecorrigeerd.
Sport Vlaanderen vraagt zich af waarom deel van het sportcentrum 'Ten Hove' binnen de plancontour ligt. Het lijkt hun logischer om het gehele sportcentrum buiten de contour te laten vallen.	Het sportcentrum ligt in een zone voor dagrecreatie volgens het gewestplan 'Hasselt – Genk' (KB 03/04/1979), en zone voor dagrecreatie volgens het BPA Herkenrodebossen. Er wordt gevolg gegeven aan de vraag van Sport Vlaanderen om de gehele sportsite uit de contour van het GRUP te sluiten. In

	voorliggende scopingnota is het plangebied gecorrigeerd op dit punt.
De provincie geeft aan dat het logischer lijkt als het kasteel en de kasteelhoeve aan de Wijer mee worden genomen binnen de contouren van het GRUP.	Een opname van beide sites (het kasteel en kasteelhoeve) binnen het planningsproces biedt meer mogelijkheden om aandacht te besteden aan de relatie tussen het bouwkundig erfgoed, de bosuitbreidingsvisie, toeristisch recreatieve ontsluiting en het omliggende landschap. De contour van het plangebied is aangepast op dit punt.
Een inspreker geeft aan dat het een gemiste kans is dat er geen connectie tussen de Herkenrodebossen en de abdijsite van Herkenrode voorzien wordt, om zo een ruimtelijke connectie tussen het Sterrebos en de abdij te maken. Deze uitbreiding van de contour zou volgens de inspreker de druk op de landbouw verlichten. Het Agentschap Onroerend Erfgoed geeft ook aan dat het opportuun lijkt om de verbinding met de abdijsite te onderzoeken (historisch herstel beboomde Herkenrodedreef).	Er wordt akte genomen van dit standpunt. De abdij van Herkenrode en het plangebied, welke het Sterrebos omvat, zijn morfologisch van elkaar gescheiden door een aantal barrières, zijnde de N2 (Diestersesteenweg), de E313, de spoorlijn die Hasselt met Diest verbindt en de tussenliggende wooncluster. Daarnaast vormt de N739 (Stevoorste Kiezel) een bijkomend obstakel die de beide entiteiten in Noord-Zuidelijke richting scheidt. De barrièrevorming die uitgaat van deze lijninfrastructuren maakt het bijzonder moeilijk om een connectie te maken met het voorliggend planningsinitiatief. Bovendien lijkt deze uitbreiding van het plangebied geen duidelijke meerwaarde met zich mee te brengen. De opgeworpen uitbreiding omwille van het beperken van de druk op het agrarisch gebied lijkt weinig zinvol. Omwille van deze redenen wordt het plangebied niet uitgebreid.
Een inspreker maakt zich zorgen over percelen die buiten de contouren van het GRUP gelegen zijn.	De plandoelstellingen die voor dit planningsproces naar voor zijn geschoven, worden enkel onderzocht binnen het in de scopingnota aangeduide plangebied. Dit betekent niet dat er buiten de grenzen van het plangebied geen andere, van dit planningsproces losstaande, bebossingsinitiatieven meer kunnen plaatsvinden.

Bemerkingsen die aan landbouw gerelateerd zijn.

Een inspreker geeft aan dat de bestemming 'agrarische bedrijvenzone' voorkomt op een locatie waar vandaag geen landbouwzetel meer is. Dit lijkt de inspreker een interessante bestemming voor de ontwikkelingsmogelijkheden van een landbouwbedrijf.	Er wordt akte genomen van de melding. De bestemming 'agrarische bedrijvenzone' is geen noodzakelijke bestemming voor de ontwikkelingskansen en mogelijke uitbreidingen van agrarische en para-agrarische bedrijven. Een landbouwbedrijf heeft alle uitbreidingsmogelijkheden dat het nodig heeft in de bestemming agrarisch gebied. De bestemming 'agrarische bedrijvenzone' is eerder van toepassing bij verwerkende bedrijven van agrarische producten.
Meerdere insprekers wensen voldoende ontwikkelingskansen voor een leefbaar landbouwbedrijf, ook voor bedrijfsopvolgers. De insprekers wensen hun goed te vrijwaren van beperkingen op landbouwgebruik en melden dat de terreinen noodzakelijk zijn in functie van de continuïteit van de bedrijfsvoering.	Het planningsproces heeft zich uitdrukkelijk tot doel gesteld om ruimte te geven aan duurzame grondgebonden landbouw. De start- en scopingnota vermelden dat de aanwezige beroepsmatige landbouwbedrijfszetels, de mogelijkheid blijven krijgen tot ontwikkeling, zoals bedrijfsuitbreiding, met respect voor en afstemming met het omliggende landschap. Op deze locaties blijft de huidige agrarische bestemming behouden. De impact van de bijkomende VEN-afbakening op de aanwezige landbouwbedrijven wordt in het MER in beeld gebracht.
De landbouworganisaties vrezen dat de impact op landbouw onvoldoende zal onderzocht worden via een ruimtebalans of GIS-analyse en dringt aan op een LER. De natuurorganisaties sluiten hierbij aan dat een LER mogelijks nuttig is op het moment van realisatie en het te ontwikkelen flankerend beleid. Maar in de fase van het ontwerp zijn de natuurverenigingen van mening dat een LIS de nodige info verschaft.	De impact op het ruimtelijk functioneren van de landbouw worden onderzocht binnen de discipline Mens - Ruimtelijke aspecten van het plan-MER. Daarbij zal naast info uit een LIS ook overleg gepleegd worden met het departement Landbouw en Visserij om de impact zo correct mogelijk in kaart brengen. De meerwaarde van een LER is voor de opmaak van voorliggend MER beperkt.
De landbouworganisaties bekritisieren de plandoelstelling die uitgaat van duurzame grondgebonden landbouw en vrezen dat veeteelt, land- en tuinbouw of serrebedrijven hiermee uit de boot vallen. Enkele insprekers vragen duidelijkheid over de definitie van grondgebonden landbouw.	In het planproces wordt rekening gehouden met de bestaande landbouwbedrijven die in en rond het gebied aanwezig zijn, waaronder ook veebedrijven vallen. De landbouwimpactstudie (LIS) van de landbouwgronden zal als ondersteuning worden gebruikt in het verdere ontwerpende onderzoek. De aanwezigheid van rundvee- en paardenhouderijen zal nader onderzocht worden in het licht van onder meer het behoud van en de valorisatie van graslanden. Anderzijds wordt de omgeving rondom de gekende landbouwexploitaties van welke vorm ook in nauwe overweging genomen om tot de gepaste inrichtingsvoorstellen te komen.

	Strikt genomen betekent grondgebonden landbouw die landbouw waarbij gronden nodig zijn voor de bedrijfsvoering. Bij veeteeltbedrijven betekent dit dat het bedrijf landbouwgronden nodig heeft om zijn dieren te kunnen houden en niet afhankelijk te zijn van voeders van veevoeder fabrikanten. Door de evolutie in bedrijfsvoering door de jaren heen worden bedrijven die deels grondgebonden zijn, doordat ze landbouwgronden gebruiken voor hun mestafzet en hier gewassen op kweken die door veevoederfabrieken in veevoeder verwerkt worden, ook tot deze categorie gerekend.
De provincie stelt dat bij onvermijdbare inname een flankerend beleid moet uitgewerkt worden voor eigenaars en gebruikers.	Bij een herbestemming van een landbouwperceel zal de respectievelijke eigenaar of gebruiker, conform de vigerende wetgeving (decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid), desgevallend aanspraak kunnen maken op een financiële compensatie. Eén van de bijlagen bij een (ontwerp) GRUP is daarom het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie. Er wordt verder onderzocht of er andere instrumenten (o.a. de algemene grondenbank bebossing van VLM) kunnen ingezet worden.
De provincie stelt dat verdere versnippering van landbouwgebied moet vermeden worden. Ze vindt dat er in de startnota te weinig aandacht is geschonken aan de problematiek van o.a. vertuining en verpaarding.	Onder de plandoelstelling 2.1.2.2. 'Ruimte geven aan duurzame grondgebonden landbouw' wordt het volgende vooropgesteld: 'Landbouw wordt aanzien als landschapsopbouwende factor. Zonevreemde ontwikkelingen zoals vertuining en verpaarding worden in het landbouwgebied geweerd. Er wordt onderzocht of het aangewezen is om de agrarische bestemming van een manege deels te wijzigen. Een belangrijke randvoorwaarde bij een eventuele herbestemming is de bijdrage van de site aan de plandoelstellingen van dit GRUP. Waar mogelijk wordt ontharding van bestaande grotere gebouwgehelen zonder nuttige functie nagestreefd, waarbij terug open landbouwruimte kan gecreëerd worden. Om het open landschap te beschermen wordt er gekeken naar de afbakening van bouwvrij agrarisch gebied zonder de bestaande landbouwzetels in mogelijkheden te beperken.'

De provincie vreest voor de impact van de landbouwbedrijven bij een bijkomende afbakening van VEN en IVON in combinatie met het stikstofarrest. Ze vraagt garanties voor de ontwikkelingskansen van deze bedrijven.	De plannende overheid kan onmogelijk nagaan in welke mate individuele private bedrijven al dan niet intenties hebben om aanvragen voor milieubelastende activiteiten in te dienen in de omgeving van de bestaande of bijkomend af te bakenen natuur- en bosgebieden. Er wordt akte genomen van deze bezorgdheid. 'Ruimte geven voor duurzame grondgebonden landbouw' behoort tot de plandoelstellingen en wordt concreet uitgewerkt in het planproces. De mogelijke gevolgen van de aanduiding van beschermde natuur zoals VEN op de agrarische functie zal kwalitatief onderzocht worden.
De provincie geeft aan dat landbouw en vernatting compatibel kunnen zijn (vooral bij graslanden) en een omzetting naar natte natuur niet altijd vereist is.	Er wordt akte genomen van dit standpunt.
De natuurverenigingen geven aan dat ze belang hechten aan het vrijwaren van huiskavels en het aanduiden van bouwvrij-agrarische gebieden buiten deze huiskavels. Landbouw moet niet enkel economisch bekeken worden maar ook landschapsopbouwend. Bij het inzetten op duurzame landbouw moet de Europese doelstelling van 25% biologisch in het achterhoofd gehouden worden.	De plandoelstellingen en planvoornemen gaan uit van duurzame grondgebonden landbouw waarbij in essentie de huiskavels gevrijwaard worden in functie van de continuïteit van de bedrijfsvoering en bouwvrij agrarisch gebied zal afgebakend worden in functie van het landschap.
Een inspreker geeft aan dat in het onderzoek ook een economische kijk op de landbouw moet meegenomen worden.	De meerwaarde van een LER is voor de opmaak van voorliggend planproces beperkt. In het MER wordt wel gefocust op de impact op de gebruikskwaliteit. Deze wordt niet financieel gekwantificeerd. Wel wordt de mate van getroffenheid van landbouwbedrijven algemeen in beeld gebracht. Naast de absolute en relatieve oppervlakte-impact op de bedrijven zal ook rekening gehouden worden met het belang van de getroffen percelen (huiskavels, intensieve teelten) en beperkingen/mogelijkheden die voortvloeien uit het plan.
Een inspreker vraagt om zijn fruitplantages te vrijwaren. Fruit is een kapitaalintensieve teelt waardoor de aangeplante plantages van groot belang zijn voor de inspreker.	Binnen de scopingnota en het voorontwerp RUP zal verder onderzocht worden welke percelen in aanmerking kunnen komen om de bebossingsopgave te realiseren. De opmerkingen van de inspreker worden voor verder onderzoek meegenomen in het vervolgtraject.

Een inspreker maakt zich zorgen over het eventuele voorkeepsrecht voor ANB. Dit geeft nog bijkomende onzekerheid voor de landbouw. Gronden die vrijkomen zouden voor landbouw moeten blijven gebruikt worden, zonder hindering van de bedrijfsvoering zoals door verplichte aanplant van houtkanten of hagen en het vastleggen van wandelwegen.	Om de plandoelstellingen om te zetten in de praktijk zal onderzocht worden welke instrumenten er kunnen ingezet worden. Het vastleggen van een voorkeepsrecht ter uitvoering van de visie van het planningsproces ten behoeve van het ANB kan behoren tot de mogelijkheden ter realisatie van dit GRUP. Dit zal later in het traject nader bepaald worden en opnieuw voorgelegd worden voor inspraak in het openbaar onderzoek over het ontwerp GRUP.
Het CBS Herk-de-Stad adviseert gunstig mits er geen landbouwgrond op grondgebied van Herk-de-Stad verdwijnt.	Er wordt akte genomen van het advies van de gemeente Herk-de-Stad. Dit GRUP stelt zich tot doel om minimaal 135 hectare extra bos planmatig vast te leggen binnen de scope van het plangebied. Aangezien een deel van het plangebied zich bevindt op grondgebied van de gemeente Herk-de-Stad zal ook hier een onderzoek gevoerd worden naar welke terreinen in aanmerking kunnen komen voor de gewenste bosuitbreiding. Hierover zal in overleg gegaan worden met de betrokken lokale besturen.
Een inspreker vraagt voor uitbreidingsmogelijkheden. Hij wil een opfokstal en een overkapping zetten met de nodige landschappelijke inpassing.	Er wordt akte genomen van de vraag van de inspreker. Dit zal worden onderzocht in de volgende fase van het planningsproces. Een gedegen onderzoek zal de mogelijkheden afwegen. Een bijdrage aan de plandoelstellingen is essentieel.

Bemerkingen omtrent bos en natuur

De landbouworganisaties stellen dat de verwerving van gronden voor de aanvang van het planningsproces tegen de afspraken van het Vlaamse regeerakkoord ingaat waarbij ingezet wordt op het bebossen van niet-beboste natuur- of als bos bestemde gebieden. Daarnaast stellen ze dat er maximaal moet ingezet worden op het bebossen van terreinen die in eigendom zijn van de overheid of terreinbeherende verenigingen. De provincie sluit bij dit laatste aan en geeft in haar advies een genuanceerd standpunt door te stellen dat de terreinen die niet meer in landbouwgebruik zijn, prioritair dienen bebost te worden. In tegenstelling hiermee stellen de natuurverenigingen dat er voor het biodiversiteitsbeleid in	De plandoelstelling is meervoudig en bevat zowel bosuitbreiding als garanties voor het behoud van de landbouwstructuur. Binnen de scopingnota en het latere voorontwerp GRUP zal deze oefening verder geconcretiseerd worden. Dat houdt in het bijzonder zowel voor landbouw als voor natuur dat de meest geschikte gronden, respectievelijk voor landbouw en voor bebossing, zullen aangeduid worden. De eigendomssituatie en het huidige landgebruik en beheer zijn daarin belangrijke maar niet alles bepalende afwegingselementen. Het verwerven van gronden behoort eveneens tot de mogelijkheden in functie van het bereiken van de plandoelstellingen.
---	---

Vlaanderen een veel groter areaal aan open habitat (vennen, moerassen, heide, graslanden) vereist is dan aan bos en dat dit natuurvormen zijn die op gronden van de overheid en de terreinbeherende verenigingen kunnen gerealiseerd worden.	
De landbouworganisaties kunnen zich niet vinden in de beoogde bosuitbreiding van minimaal 135 ha en verwijzen hiervoor naar de gewenste ruimtelijke structuur voor de regio Haspengouw Voeren waarbij 135 ha als richtcijfer genomen wordt. De natuurverenigingen geven aan dat het minimum van 135ha en het ambitieniveau veel te laag ligt in verhouding met de totale oppervlakte van het gebied. Ze verwijzen hierbij naar de Vlaamse doelstellingen inzake bosuitbreiding en de potenties die het gebied brengt. Ze geven hierbij aan dat er binnen AGNAS, voor de regio Haspengouw, nergens de vooropgestelde oppervlaktes gehaald werden inzake bosuitbreiding. Daarom zijn ze van mening dat er binnen dit GRUP extra bos, ter compensatie, moet vast gelegd worden.	De Vlaamse Regering heeft bij de start van het planproces in functie van de noodzakelijke ruimte voor bos, binnen het sterk verharde en bosarme Vlaanderen, als doelstelling een minimum van 135ha vooropgesteld. Die doelstelling vormt het uitgangspunt voor verder onderzoek, onder meer rekening houdend met de feitelijke toestand en het landgebruik.
De landbouworganisaties kunnen zich vinden in het gegeven dat de gerealiseerde bosuitbreiding sinds het referentie jaar 2005 planologisch verankerd wordt. De natuurverenigingen stellen dat de ontboste gebieden sinds 2005 ook in rekening moeten gebracht worden. Daarnaast zijn de natuurverenigingen bezorgd dat het onduidelijk is hoeveel bos er is bijgekomen sinds 2005.	Er wordt akte genomen van deze stellingen m.b.t. het vastgestelde referentiejaar voor de minimale bosuitbreidingsdoelstelling alsook de wens om de realisaties in min en plus mee te nemen bij de totale balans. In de onderzoeksfase zal verder onderzocht worden hoe het bos geëvolueerd is sinds 2005 en hoe dit best kan meegenomen worden in het planningsproces.
Provincie Limburg geeft aan dat het Ruimtelijk Structuurplan Limburg (RSPL) een natte natuurverbinding (nr.72) heeft geselecteerd langs de Wijerbeek. Het zou moeten onderzocht worden of stapstenen langsheen deze natuurverbinding kunnen worden gerealiseerd. Het milieuonderzoek zal moeten beoordelen in welke mate het planningsproces bijdraagt aan de ontsnippering van deze natuurverbinding.	In de loop van het ontwerpend onderzoek zal deze natte natuurverbinding mee bekeken worden. In de discipline biodiversiteit wordt bekeken in welke mate het plan versnippering of ontsnippering van natuurverbindingen met zich meebrengt.

Provincie Limburg vraagt om te onderzoeken of dit plan een bijdrage kan leveren aan bepaalde diersoorten, o.a. de populatie kamsalamander in het natuurgebied 'Tommelen' door o.a. het leefgebied te verruimen. Binnen de perimeter is er nog een potentiële verbinding voor o.a. spechten, bosuil, wespandief. Tot slot zijn oude boskernen belangrijke habitatplaatsen voor diverse soorten vleermuizen, in het bijzonder de bosvleermuis. Vleermuizen zijn zeer gevoelig voor versnippering en daarom interessant om te onderzoeken in hoeverre de ecologische connectiviteit wordt gerealiseerd.	Er wordt akte genomen van de informatie die aangeleverd wordt door de Provincie Limburg. De aangereikte informatie is verwerkt in de scopingnota. Het inzetten op specifieke habitats is een planvoornemen van het GRUP en hier zal dus op in gezet worden binnen dit plan. Binnen (voornamelijk) de discipline biodiversiteit zal verder onderzocht worden of en op welke wijze dit planningstraject een bijdrage kan leveren aan de voormelde soorten en hun leefgebieden, voor zover ecologisch relevant en haalbaar vanuit het planningsproces.
De natuurverenigingen geven aan dat de startnota een kwantitatieve doelstelling voor natuur mist. Er wordt geen connectie gemaakt met de 20.000 ha extra natuur die er moet gerealiseerd worden volgens het regeerakkoord, met de instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000 of met de Biodiversiteitsstrategie 2030. Een verscherpte natuurtoets is volgens hun wel nodig omwille van eventuele lokale negatieve effecten. Ze vinden dat natuurontwikkeling in het algemeen te weinig voorkomt in de startnota.	Er wordt akte genomen van deze bezorgdheid. Vermits er voor deze omgeving geen concrete oppervlakte doelstelling is bepaald en vastgelegd vanuit de doelstellingen natura 2000 is de uitbreiding van natuur mee opgenomen in de plandoelstellingen. Binnen het ontwerpend onderzoek zal worden bekeken hoe groot de oppervlakte natuur wordt mits het in rekening brengen van alle ruimtelijke aspecten.
De natuurverenigingen vragen om de BWK te laten aanpassen naar de huidige omstandigheden door het INBO.	Voor de milieubeoordeling wordt uitgegaan van de meest recente beschikbare BWK. Het INBO heeft een actualisatie van de BWK in functie van dit planningsproces afgeleverd voor het deelgebied herkenrodebossen.
De natuurverenigingen geven aan dat er een unieke opportuniteit is om het deelgebied Herkenrodebossen ecologisch te verbinden met noordelijker gelegen natuur door middel van een ecologische verbinding ter hoogte van de kruising van de Laarbeek met de Diesterstersteenweg.	De suggestie om een ecologische verbinding te maken met de vallei van de Herk en de Demervallei ter hoogte van de kruising tussen de Laarbeek en de Diesterweg wordt meegenomen naar het ontwerpend onderzoek.

De natuurverenigingen geven aan dat het ontbreken van bosranden een belangrijk probleem is in het deelgebied Herkenrodebossen.	Er wordt gestreefd naar kwalitatieve bosuitbreiding en een herstel van oude bosrelicten. Dit houdt automatisch in dat dient ingezet op gradiënten die niet alleen een landschappelijke functie hebben maar ook een boost geven aan de biodiversiteit. Er zal met deze opmerking rekening gehouden worden in het ontwerpend onderzoek.
De natuurverenigingen zijn bezorgd over de realisatie van natuurverweving. Ze zijn voorstander van agrarisch gebied met ecologisch belang (AGEB) omdat dit een betere garantie geeft voor de bescherming van permanente graslanden. Daarnaast geven ze aan dat een uitvoeringsbeleid na afloop van het GRUP essentieel is om de realisatie van de plannen te kunnen garanderen.	Binnen dit GRUP wordt als planoptie onderzocht om het aandeel agrarisch gebied met ecologische en landschappelijke waarde, bestemd binnen het BPA Herkenrodebossen, waarvoor artikel 5 van de stedenbouwkundige voorschriften van toepassing is om te zetten naar Agrarisch gebied met ecologisch belang (AGEB). Met deze werkwijze wordt een betere bescherming van de historisch permanente graslanden beoogd.
De natuurverenigingen geven aan dat er nood is aan aanduiding van bijkomend VEN om de natuurwaarden buiten de boskernen te beschermen en te verbinden zodat ze samen met de af te bakenen bosstructuur één robuust biodivers bocagelandschap kunnen vormen. Ze geven daarnaast nog aan dat de figuur 35 van de aanduiding van het VEN in de startnota niet overeen komt met het RUP zoals goedgekeurd in 2009.	Het onderzoeken van de mogelijkheid om bijkomend VEN aan te duiden maakt deel uit van de plandoelstellingen. Dit zal mee onderzocht worden in het verdere (ontwerpend) onderzoek. Figuur 35 is nagekeken en is correct.
Een inspreker geeft aan dat bos niet de voordeligste manier is voor CO2 om te zetten. Bos op vruchtbare grond zorgt voor ontbossing elders om de zelfde voedselvoorziening te kunnen behouden.	Er wordt akte genomen van dit standpunt. De doelstelling van dit planningsproces is om een evenwichtige afweging te maken tussen bosuitbreiding en landbouw. Hiervoor zal het nodige onderzoek gebeuren in de volgende fase van het planningsproces. Het aspect CO2 maakt deel uit van de voorziene milieubeoordeling.
Een inspreker is ongerust over het contrast tussen vruchtbare, voedingsrijke grond en stikstofarme natuur.	Er wordt akte genomen van deze bezorgdheid. Dit is een aandachtspunt dat in het verdere onderzoek zal worden meegenomen, onder meer in de voorziene milieubeoordeling
Een inspreker geeft aan dat er wel een minimum voor bosuitbreiding is vastgesteld maar geen maximum. De bosuitbreiding zou voor deze inspreker beperkt moeten worden tot de voor de landbouw minder interessante gronden, zoals bv. deze van hobbylandbouwers.	Hoewel er binnen de startnota geen bovengrens is bepaald voor de gewenste bosuitbreiding betekent dit niet dat het volledige plangebied zal bebost worden. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen landbouw en natuur, waarbij planologisch extra ruimte zal afgebakend worden voor bos maar ook agrarisch gebied zal bevestigd/bestemd worden. Daarnaast is het

	bebossen van agrarisch gebied een vergunningsplichtige activiteit waardoor 'het gevaar dat het gehele plangebied wordt bebost' niet realistisch is. Om de impact op het agrarisch gebied zoveel als mogelijk te beperken werd een LIS opgemaakt waarvan de resultaten een rol zullen spelen bij het ontwerpend onderzoek.
--	---

Bemerkingen omtrent toegankelijkheid, recreatie, erfgoed en water

Provincie Limburg reageert dat het dossier in kader van de watertoets gunstig wordt beoordeeld, de doelstellingen hebben geen significant schadelijk effect op afstromings- of overstromingsregimes.	Er wordt akte genomen van dit gunstig advies
Sport Vlaanderen vindt het positief dat er wordt ingezet op zachte recreatie binnen het gebied en ze zijn steeds bereid om hier input in te geven.	Er wordt akte genomen van dit advies.
De Provincie Limburg vraagt om bij de uitwerking van het plan rekening te houden met volgend niet geïnteriseerd onroerend erfgoed: - De tramlijn Hasselt - Herk-de-Stad (Herkenrodebossen) en de uitsnede van een vroegere waterloop langs de Eendepoelstraat (De Wijer).	Er wordt akte genomen van deze opmerking en de voorgelegde elementen worden meegenomen in het verdere onderzoek. Binnen de discipline 'Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie zal verder onderzoek gevoerd worden naar het micro reliëf of andere restanten van deze tramlijn. Binnen diezelfde discipline en de discipline water zal tevens onderzoek gevoerd worden naar het restant van de vroegere waterloop langs de Eendepoelstraat.
De Provincie Limburg vraagt om bij de uitwerking van het plan rekening te houden de Villaretkaart uit 1748 voor wat betreft het bosareaal en niet de minder accurate Ferrariskaart als basis te nemen voor het MER-onderzoek en voor verdere ruimtelijke beslissingen.	Binnen het MER onderzoek zullen beide kaarten aan bod komen om een historisch beeld te krijgen van het bosareaal doorheen de jaren. Aangezien de Villaretkaart uit 1748 een zeer hoge detailleringsgraad kent wordt aangenomen dat de contouren van het toenmalige bosareaal een hogere representativiteit zullen bezitten dan de Ferrariskaart uit 1771-1778. De bosbalans, het bepalen van het referentiejaar en de bosuitbreiding maken deel uit van het planproces en het te voeren onderzoek.
De natuurverenigingen geven aan dat het belangrijk is om natuur te gebruiken als	Er wordt akte genomen van deze mededeling. Binnen de plandoelstellingen wordt aandacht geschonken aan infiltratie en verruiming van het waterbergend vermogen. Binnen de

buffer bij poelen en waterlopen om water overlast te vermijden.	overkoepelende plandoelstelling voor de beide gebieden wordt het volgende vooropgesteld: Binnen het verdere onderzoek zal extra aandacht geschonken worden aan de groenblauwe dooradering, m.n. aan de risicozones voor overstromingen en de gebieden die potenties hebben voor extra waterberging. Aanvullend zal onderzocht worden of er niet gerealiseerde 'harde bestemmingen' kunnen omgezet worden naar een 'open ruimte bestemming'.
Er zijn verschillende insprekers die aangeven dat de ontsluiting en toegankelijkheid van het gebied moet verzekerd worden door het voorzien van de gepaste voorzieningen. Zo vraagt een inspreker specifiek naar een fietsverbinding tussen Kermt en Stevoort om het gebied toegankelijker te maken voor toeristen. Op deze manier kan het deelgebied Herkenrodebossen fungeren als stadsbos.	Er wordt akte genomen van deze standpunten. Het GRUP wenst de bestaande recreatieve en toeristische voorzieningen te optimaliseren en in te zetten op toegankelijkheid. De focus zal hierbij komen te liggen op zachte recreatie en natuurbeleving. Er zal onderzocht worden welke Oost-West en Noord-Zuid verbindingen kunnen bewerkstelligd worden voor de zachte weggebruiker. Een visie binnen een GRUP houdt geen automatische wegaanpassing op het terrein in.
De VMM adviseert de startnota gunstig mits volgende opmerkingen: er wordt verwezen naar de watertoetskaart als belangrijke data op vlak van water, er wordt vastgesteld dat de doelstellingen nog weinig concreet zijn en vraagt om ook naar de realisatie te kijken.	De watertoetskaart met overstromingsgevoelige gebieden en de pluviale overstromingskaarten worden als belangrijke data op vlak van water toe gevoegd aan de relevante informatiebronnen onder titel 4.5.3. 'water'. Dit wordt opgenomen in de scopingnota.
Toerisme Vlaanderen adviseert de startnota gunstig op de voorwaarde dat bepaalde toeristisch-recreatieve ontwikkelingen (onthaal, logies,...) mogelijk blijven, dit bij voorkeur in bestaande gebouwen maar ook kunnen eventueel kleinschalige buitenlogies (enkele tenten) interessant zijn. uiteraard dit alles zonder bijkomende verharding.	Er wordt akte genomen van de suggestie om mogelijkheden te voorzien voor kleinschalige (verblijfs)recreatie. Het effect van het plan op de bestaande (en juridische mogelijkheden) voor toeristisch recreatieve ontwikkelingen in en in de onmiddellijke omgeving van het plangebied wordt onderzocht bij de discipline mens, effectgroep ruimtegebruik en gebruikskwaliteit.
De natuurverenigingen onderstrepen het belang van de aanduiding van structuren in de landschapsatlas (de relictzone "Benedenloop van de Herk en bos van Steenvoort", de ankerplaats "Herkenrodebossen en kasteel van	De aanduiding van een erfgoedlandschap met de nodige aanduidingen is onderdeel van de voorgestelde plandoelstellingen.

Stevoort", erfgoedelementen en onroerend erfgoed.	
De CBS Nieuwerkerken vraagt aandacht voor een duurzame (bovenlokale) ontsluiting van het Wijerbos. Zij verwijst hiervoor naar de mogelijkheden in de kerkomgeving en vraagt dit te verankeren in het plan.	Er wordt akte genomen van deze vraag. De toegangspoort waar wordt over gesproken ligt buiten de plancontour. Om deze reden kan dit niet verder worden meegenomen in het GRUP. Aan ANB wordt gevraagd gepast signalisatie te voorzien.